

Å R S R E D O V I S N I N G

2020



LANDSKAPSSYMBOLER FÖR SÖDERMANLAND

På omslaget syns illustrationer av de nio växter, djur och mineraler som utsetts till landskapssymboler för Södermanland.

ILLUSTRATION & OMSLAG: KREAM.SE



BLOMMA
Vit näckros
(*Nymphaea alba*)

Vit näckros finns det gott om i Södermanlands många insjöar och vattendrag. Namnet har den fått därför att man tidigare trodde att Näcken gömde sig under näckrosens stora blad. Den är flerårig, har stora runda flytblad och stora vita blommor, de största hos någon svensk växt. Blomningstiden är från juni till augusti och när blomman blivit befruktad böjs frukten ner under vattnet för att mogna.



DJUR
Fiskgjuse
(*Pandion haliaetus*)

Fiskgjusen är 60 cm lång och har ett vingspänn på uppemot 150 cm. Ovensidan är brun och undersidan vit medan benen är gråblå. Fiskgjusen håller till vid stora insjöar eller vid kusten där den bygger bo i toppen av gamla träd, gärna tallar. Den får gulvita, fläckiga ägg. Fiskgjusen äter fisk som den fångar med klorna. I månadsskiftet augusti/september flyttar fiskgjusen till medelhavsländerna och Afrika och den kommer tillbaka i mars/maj.



FISK
Braxen
(*Abramis brama*)

Braxen är en karpfisk som kan uppnå en vikt av hela nio kilo och fiskar på två till tre kilo är inte ovanliga. Den är allmän i södra och mellersta Sverige och i vårt län är den vanlig i näringsrika sjöar och havsvikar. Nu förekommer inget riktat fiske på braxen, men den var tidigare en mycket uppskattad matfisk. Braxen leker i stora stäm i maj-juli och lever av maskar, insektslarver, kräftdjur och blötdjur.



STEN
Granatådergnejs

Gnejs är den dominerande bergartstypen i Södermanland och bildas då äldre bergarter deformeras och omvandlas djupt nere i jordskorpan. Södermanlands berggrund utsattes för knappt 2 miljarder år sedan för en bergkedjeveckning. Spår av denna bergkedjeveckning kan man än idag se i form av bland annat granatådergnejs runt om i landskapet men främst i de centrala delarna. Granatådergnejsen, som är typisk för Södermanland, vittnar om att vid denna tid så skedde det stora omvandlingar av den tidigare berggrunden.



MOSSA
Vågig praktmossa
(*Plagiomnium undulatum*)

Vågig praktmossa är en stor och lätt igenkännlig mossa som trivs i lövskogar och blandskogar. Skotten är 5–10 cm långa och har stora, kraftigt tvärvågiga blad. Vill man hitta vågig praktmossa bör man leta på skuggiga platser på lite fuktig mull- eller lerhaltig skogsmark. Mossan är allmän i de södra och mellersta delarna av Norden, så även i Södermanland.



ÄPPLE
Åkerö

Åkerö eller Åkerö glas som äpplet har hetat alltsedan 1800-talet. Åkerö är stor njutning, det vet alla som har smakat. Det gamla moderträdet – troligen planterat i början av 1700-talet – finns kvar vid Åkerö säteri i Södermanland där det trots sin höga ålder fortfarande blommar och bär frukt. Skönt, tunnskaligt, saftigt, krispigt, begärligt – det avlånga Åkeröäpplet har allt. Förekommer i en rad färger från mörkt tegel till gulvit. Skördas i senare delen av september och håller nära nog till jul.



SVAMP
Svart trumpetsvamp
(*Craterellus cornucopioides*)

Svart trumpetsvamp är en utmärkt matsvamp som växer i små grupper på marken i lövskog, gärna i anslutning till ek, hassel eller asp, men också i mossig barrskog. Man känner igen svampen på den trumpetformade fruktkroppen. Hattens insida är nästan svart medan utsidan är grå eller blågrå.



INSEKT
Strimlus
(*Graphosoma lineatum*)

Den vackra svart- och rödrandiga strimlusen är egentligen ingen lus utan en skinnbagge eller stinklus. Systematiskt tillhör den familjen egentliga bärfisar. Strimlusen är vanlig i Mälardalen men finns även i stora delar av sydöstra Sverige. På våren samlas stora mängder strimlus på hundkäx för att kaka, para sig och lägga ägg. Strimlusen blir cirka en centimeter lång.



GRUNDÄMNE
Kobolt

Kobolt finns i varierande halter i jordskorpan och räknas till de essentiella spårmetallerna och har brutits i gruvor belägna utanför Nyköping under 1400–1600-talen.

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Titel: Årsredovisning 2020

Utgivare: Länsstyrelsen i Södermanlands län

Författare: Länsstyrelsen i Södermanlands län

Publikationsnummer: 2021:5 ISSN: 1400-0792

Diarienummer: 106-855-2021

Innehållsförteckning

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen 2020	4
Landshövdingen har ordet	5
Årsredovisningens innehåll	7
Årsredovisningens kapitelindelning	7
Redovisning av återrapportering och uppdrag i årsredovisningen	7
Förklaring av begrepp	8
Grunder för bedömningar	8
Resultatredovisning	9
Om Länsstyrelsen	9
Läget i länet	25
Redovisning av verksamhetsområden.....	26
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25).....	27
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	31
Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34).....	36
Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	40
Energi och klimat (42)	46
Kulturmiljö (43).....	53
Krishantering och skydd mot olyckor (45).....	59
Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet (50–58).....	65
Areella näringar (60–62)	82
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	91
Året i siffror	100
Övrig rapportering	115
Finansiell redovisning	120
Resultaträkning	120
Balansräkning	121
Anslagsredovisning	123
Tilläggsupplysningar och noter.....	124
Bilagor	144

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen 2020

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Nyköping den 22 februari 2021



Beatrice Ask

Landshövding

Landshövdingen har ordet

Årsredovisningen för 2020 ger en god bild av Länsstyrelsens verksamhet under året som gått. Södermanland har ett fantastiskt läge mellan två storstadsregioner, unika natur- och kulturmiljöer samt en växande skara sörmlänningar. Södermanlands naturmiljö och vatten har stora värden. Länsstyrelsen bidrar till att dessa värden bibehålls eller förbättras i enlighet med de nationella och regionala miljömålen. Detta sker med prioriterad ärendehandläggning och tillsyn enligt bl.a. miljöbalken, beslut om projektstöd och en bred kommunikation i olika fora. Vår utgångspunkt är att vårt arbete ska gynna Södermanlands utveckling och framtid.

Det gångna året har präglats och verksamheten har påverkats av Covid 19-pandemin. Aktiviteter har fått ställas in eller ställas om. Många medarbetare har arbetat hemifrån, andra har fått förändra rutiner och arbetssätt. Länsstyrelsens krisledning har under en stor del av året arbetat i stab bland annat för att flera gånger i veckan lägesrapportera till regeringskansliet via länsstyrelsernas gemensamma samordningskansli. En rad nya uppgifter som berör pandemin har tillkommit och antalet samordningsmöten med olika regionala och nationella myndigheter har ökat markant.

Åtterrapporingarna visar att vi inom flera områden har en mycket god måluppfyllelse. Jag vill tacka alla medarbetare på Länsstyrelsen för det viktiga arbetet de utför.

Flera av de projekt som vi drivit under året har nått framgång tack vare god samverkan med olika aktörer i länet. För att genomföra den nationella politiken utifrån ett regionalt helhetsperspektiv behövs det en god kännedom om länets unika förutsättningar. Samarbetet med Region Sörmland är gott.

Myndighetens uppdrag att förverkliga de nationella målen framgår tydligt i de viktiga projekt som har genomförts tillsammans med olika aktörer under året. Några belysande exempel är utvecklingsarbetet kring vattenfrågor, arbetet för att bilda nya och säkerställa god skötsel av länets naturreservat och andra skyddade områden. Bekämpningen av granbarkborren har krävt insatser både för att ingripa mot angrepp och för att undvika olyckor på grund av skadade träd som faller. Arbetet för tillsyn och utveckling av lantbruksföretagen har fortsatt. Viltvårdsfrågorna engagerar och såväl hjortar och vildsvin som lo och varg har genererat en hel del arbete. PRISMA-projektet har redovisats till regeringskansliet och vi fortsätter arbetet för att utveckla förmågan till systematisk omvärldsanalys. En handlingsplan för friluftslivet har tagits fram. Betydligt fler människor har sökt sig ut i naturen under året som gått vilket är glädjande, men det har samtidigt krävt ökade insatser för information om allemansrätten och en hel del praktiska åtgärder.

Under året genomfördes besök i samtliga kommuner, flertalet digitalt, för att ge länsledningen uppdaterad information i aktuella frågor och föra samtal om nödvändiga initiativ framåt. Stora nationella investeringsprojekt som Ostlänken, nya stambanor och utbyggnad av kraftledningar involverar uppgifter för länsstyrelsen och berör länet i högsta grad. SSAB:s verksamhet och framtidsprojekt för en fossilfri stålproduktion, liksom hamnen i Oxelösund är andra centrala verksamheter där miljötillsyn och tillståndsfrågor kräver gedigna arbetsinsatser för myndigheten.

Värt att nämna är också att talman Andreas Norlén genomfört ett länsbesök med anledning av utställningen ”Demokratin 100 år”. På grund av pandemin genomfördes programmet i huvudsak digitalt från residenset i Nyköping i form av interaktiva samtal med gymnasieelever, ledningen för Mälardalens högskola, kommunstyrelseordföranden med flera i samtliga kommuner samt Länsstyrelsens medarbetare. Kronprinsessparet gjorde i oktober flera mycket uppskattade besök på temat ”erfarenheter av pandemin” i Katrineholm och Eskilstuna. Ett sjukhusbesök, en gymnasiesärskola, ett nystartat företag och en dansföreställning hos Scenkonst Sörmland hanns med utöver genomgångar av de erfarenheter som gjorts inom olika verksamheter under våren och sommaren.

Vi på Länsstyrelsen ser fram emot att tillsammans med andra fortsätta arbetet för att värna människors liv och hälsa och för länets utveckling och hållbara tillväxt. Vi vill också få fler att upptäcka Södermanlands goda förutsättningar för företagande och en god livsmiljö.

Årsredovisningens innehåll

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av delarna:

- Landshövdingen har ordet
- Årsredovisningens innehåll
- Resultatredovisning
- Övriga återrapporteringskrav
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Resultatredovisningen inleds med ett avsnitt som vi kallar **Om Länsstyrelsen**. Här beskrivs länsstyrelsens övergripande mål och uppdrag, hur vi jobbar med den strategiska styrningen samt verksamhets- och organisationsutveckling. Sedan följer **Läget i länet**, där en regional lägesbild med utgångspunkt i hållbarhetsbegreppen; de miljömässiga, sociala och ekonomiska perspektiven, presenteras. Efter detta följer avsnittet **Redovisning av verksamhetsområden**, där återrapporteringskrav och uppdrag redovisas uppdelat på verksamhetsområden som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen.

Redovisning av återrapportering och uppdrag i årsredovisningen

Resultatredovisningen utgår från den länsstyrelsegemensamma strukturen med verksamhetsområden, som också ligger till grund för verksamhets- och ärenderedovisningen. I inledningen av varje avsnitt anges vilka instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag eller andra återrapporteringsgrunder som besvaras i avsnittet. Redovisningen lämnas dock samlat för verksamhetsområdet, och specificeras inte per uppdrag.

Därefter följer en redogörelse för områdets mål och uppdrag samt en beskrivning av verksamhetens huvudprocesser, det vill säga genom vilket/vilka arbetssätt verksamheten huvudsakligen bedrivs.

Resultatet återges genom att uppnådda prestationer och effekter beskrivs och slutligen bedöms, med bland annat stöd av indikatorer. Avsnittet innehåller även en tabell med verksamheten i siffror som visar årsarbetskrafter, viss ärendestatistik och uppgifter om kostnader, finansiering och transfereringar.

Förklaring av begrepp

Här följer förklaringar och definitioner på några av de begrepp som vi använder oss av i resultatbeskrivningarna.

Huvudprocesser. Vi har valt att använda oss av ett antal huvudprocesser för att beskriva vilken typ av arbetsinsatser vi bedriver inom de olika verksamhetsområdena. Skiljelinjerna mellan processerna är inte i alla delar uppenbar och indelningen ger inte en hundra procentigt heltäckande kategorisering, men bidrar till att ge en tydligare bild av verksamheten som bedrivs och underlättar i resonemang kring vilka resultat som uppnåtts och vilka bedömningar vi gör av dessa.

De huvudprocesser vi utgår från är:

- Tillstånd och prövning
- Tillsyn och kontroll
- Förvaltning och skydd
- Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande

I enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) har länsstyrelsen tagit fram **resultatindikatorer** som ska användas som stöd för bedömningar av resultaten inom respektive verksamhetsområde. Under året har ett särskilt uppdrag genomförts som syftar till att ta fram länsstyrelsegemensamma indikatorer.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av verksamhetsnära mål som har en tydlig koppling till de egna arbetsinsatserna, men också av nationella och mer övergripande mål för länet där länsstyrelsens insatser som enskild myndighet ingår som en del i påverkan på måluppfyllelsen. I uppdraget att ta fram gemensamma indikatorer har fokus legat på prestationer/leveranser och sådana effekter i länet som till relativt hög grad beror på länsstyrelsens eget arbete.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av myndighetens insatser inom verksamheten, i förhållande till verksamhetens mål och uppdrag.

Grunder för bedömningar

För varje verksamhetsområde bedöms resultatet av genomförda insatser i förhållande till verksamhetsområdets mål, syfte och inriktning. Bedömningarna motiveras med stöd av indikatorer och övriga resultatbeskrivningar. De bedömningsnivåer som används är:

Otillfredsställande: Resultaten når inte upp till målen eller endast i begränsad omfattning når de uppsatta målen.

Utvecklingsbehov: Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.

Gott: Resultaten i all väsentlighet uppnår de uppsatta målen.

Utmärkt: Resultaten i alla delar uppnår de uppsatta målen med god marginal.

Resultatbedömningen kan även innehålla en bedömning av trend och riktning i ett regionalt perspektiv. Det kan beskrivas i termerna av positiv utveckling, negativ utveckling eller oförändrad.

Resultatredovisning

Om Länsstyrelsen

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 5 § p 1–7 	<ul style="list-style-type: none"> • 1A1, Agenda 2030 • 1A13-1A14 • 1C4 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag • 7 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Mål och uppdrag

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet.

Länsstyrelsen ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen genomförs i länet och vi samordnar den statliga verksamheten. När det gäller länets utveckling ska vi tillvarata och arbeta för både enskilda människors och samhällets intressen. Våra uppdrag och arbetsuppgifter spänner över flera samhällsområden, vilket också framgår i resultatredovisningen. Regeringen beslutar huvudsakligen om våra uppgifter och uppdrag i länsstyrelseinstruktionen och i vårt regleringsbrev.

Utifrån det breda och komplexa uppdraget ställs krav på att Länsstyrelsen ska fungera som en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta tvärsektorielt med många olika sakfrågor.

Länsstyrelsen verkar för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsens arbete med de nationella målen sker i olika former utifrån olika förutsättningar och prioriteringar. En grundläggande prioritering är uppdrag som finns i Länsstyrelsens instruktion och regleringsbrev samt uppdrag som beskrivs i lagar och förordningar.

Organisation och medarbetare

Organisation länsstyrelsegemensamma verksamheter

Länsstyrelserna har sedan 2009 successivt etablerat gemensamma funktioner för ett antal stödverksamheter. Dessa är:

- Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning (Västra Götaland)
- Telefonistorganisation (Kronoberg)
- Samordnad löneservice (Kronoberg)
- Ekonomiadministration (Örebro)
- Organisation för dataskydd och informationssäkerhet (Stockholm)

För att åstadkomma en effektiv utveckling och förvaltning av IT-systemen har länsstyrelserna sedan 2015 en etablerad portföljstyrning som hålls ihop via ett gemensamt kansli placerat vid Länsstyrelsen i Västmanland. Kansliets roll, utöver funktionen för portföljhantering, är också att fungera som kansli åt länsrådsrådet och den länsrådsgrupp som tillsammans med IT-organisationens chef utgör styrgrupp för utvecklings- och förvaltningsportföljen.

Styrningen av den gemensamma verksamheten sker i olika led. Ytterst står landshövdingar och länsråd för övergripande strategiska ställningstaganden. Landshövdingemötet beslutar om årlig rambudget för den gemensamma utvecklings- och förvaltningsportföljen och länsrådsrådet beslutar om utvecklingsprojekt som ska ingå i utvecklingsportföljen. Varje förvaltningsobjekt i portföljen har i sin tur en styrgrupp sammansatt av medarbetare både från den aktuella verksamheten och från IT-avdelningen. Förvaltningsobjektet är också knutet till den gruppering av länsråd som samordnar frågor inom det aktuella verksamhetsområdet.

Kopplat till varje sådan länsrådsgrupp finns ett eller flera nätverk av chefer och/eller handläggare som jobbar operativt på uppdrag av länsråden. Dessa saknätverk med företrädare för samtliga länsstyrelser är viktiga referensgrupper till förvaltningsobjekten, och påverkar förvaltningsinriktning och systemutveckling genom att förmedla verksamhetens behov.

Behovet av utvecklingsinsatser kopplas också till en gemensam digital strategi samt en gemensam målkarta som bland annat omfattar nedanstående strategiska mål. Under 2019–2020 har en nyttorealiseringsprocess tagits fram som implementeras i samma takt som nya utvecklingsprojekt startas.

- *Kontakten med länsstyrelserna är enkel och effektiv*
- *Länsstyrelserna främjar samarbete och innovation*
- *Länsstyrelsernas gemensamma förvaltning och utveckling är effektiv*
- *Förtroendet för länsstyrelserna är stort*

För att effektivt driva länsstyrelsernas digitaliseringsarbete startades programmet Nationell digital samordning 2020. Programmet omfattar flera parallella spår inom arbetssätt/processer, ledning/styrning, användare, information/data samt förutsättningsteknik. Exempel på programmets innehåll är projektet för en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess samt arbetet med att ta fram metodik och verktyg för att ensa handläggningsprocesser vilket är en grundförutsättning för att kunna använda digitala verktyg.

Utöver ovanstående har länsstyrelserna alltid ett antal initiativ som måste genomföras på grund av beroenden till andra myndigheters uppdrag. För 2020 är det exempelvis anpassningar till Boverkets nya handläggningssystem och olika uppdrag samordnat av Myndigheten för digital förvaltning (DIGG).

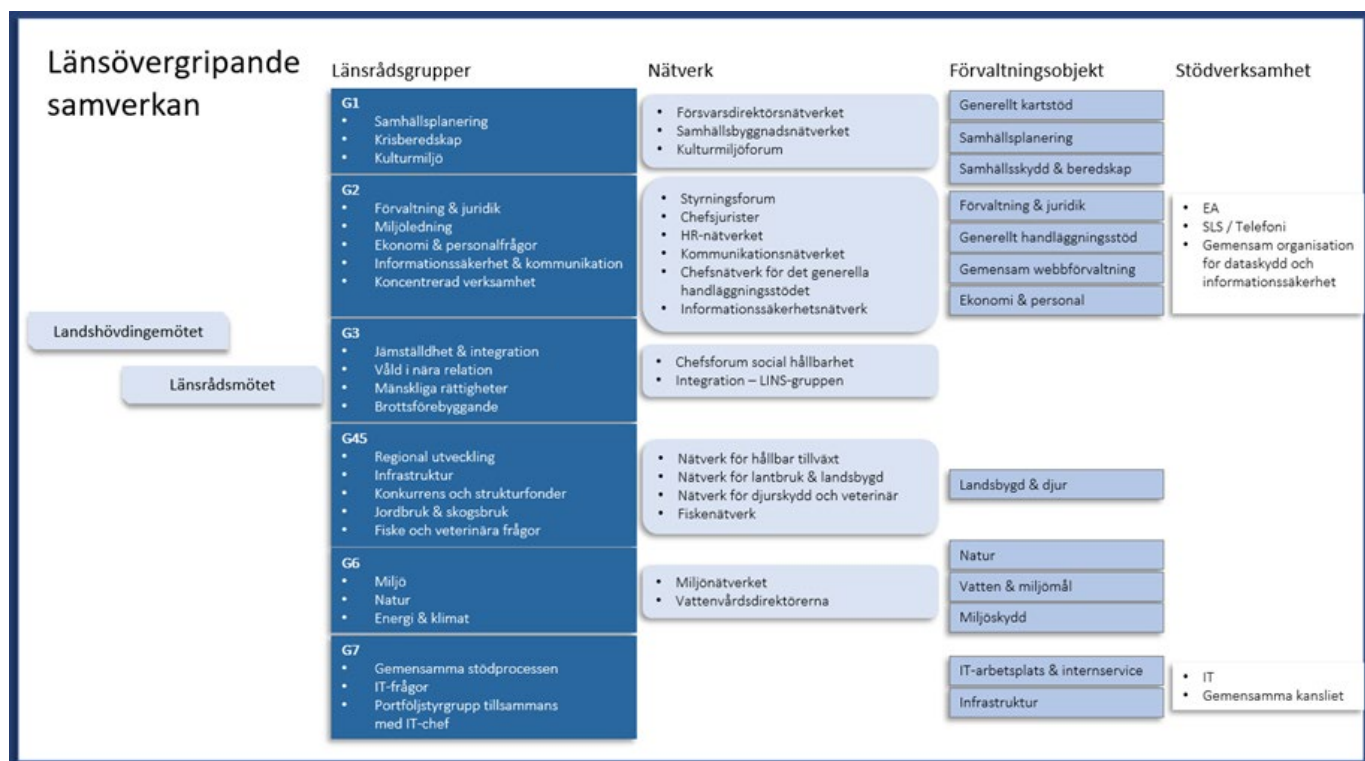


Bild Länsövergripande samverkan

Länsstyrelsegemensamt arbete med Agenda 2030

Länsstyrelserna ska enligt regleringsbrevsuppdrag 1.1 ”med utgångspunkt inom respektive myndighets ansvarsområde redovisa hur de har utvecklat sitt arbete med att bidra till att genomföra de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030”.

Länsstyrelserna har sedan hösten 2017 ett gemensamt arbete kring Agenda 2030. Under 2018 och 2019 utvecklades och förtydligades arbetet och en tydlig verksamhetsplan togs fram. Inom ramen för det gemensamma arbetet finns en styrgrupp, en referensgrupp där länsstyrelsernas chefsnätverk är representerade samt ett arbetsutskott som utför mycket av det operativa arbetet. Förutom dessa grupper finns utsedda kontaktpersoner vid alla 21 länsstyrelser.

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdraget avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional huvudaktör i arbetet med de Globala målen.

Under 2020 har flera aktiviteter anordnats utifrån den handlingsplan som lades fast inför året. Aktiviteterna har bland annat handlat om kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte, omvärldsbevakning och externa dialoger i syfte att vidareutveckla och fördjupa länsstyrelsernas arbete med Agenda 2030. Konkreta exempel på gemensamma aktiviteter är:

- Framtagande och introduktion av ett processtöd för länsstyrelsernas arbete som innehåller bland annat GD-forums hållbarhetsbarometer och som är ett stöd för länsstyrelsernas interna och externa arbete med Agenda 2030. Länsstyrelsen i Jönköpings län är pilotlän för att testa verktyget som kommer att utvärderas efter årsskiftet 2020/2021. Flera länsstyrelser har under året arbetat med GD-forums hållbarhetsbarometer i syfte att kartlägga angelägna utvecklingsområden för att ytterligare integrera Agenda 2030 i myndighetens interna och externa verksamhet.

- Länsstyrelsegemensam konferens för länsledningar, länsstyrelsernas kontaktpersoner för Agenda 2030, chefer och strateger som berörs av arbetet med Agenda 2030. Syftet med konferensen var att förmedla kunskap och bidra till erfarenhetsutbyte och samordning mellan länsstyrelserna i arbetet med Agendan samt synliggörande av hur länsstyrelsernas verksamhet kan bidra till att uppnå de Globala målen.
- Tematiska föreläsningar utifrån fokusområdena i regeringens handlingsplan för Agenda 2030 med syfte att stärka kompetensen inom länsstyrelserna.
- Kommunikationsinsatser, exempelvis nyhetsbrev om Agenda 2030.
- Samverkan och dialog med andra aktörer såsom FN-förbundet, Statskontoret, SCB och RKA1. Länsstyrelserna finns även representerade i GD-forum, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen, och dess operativa arbetsgrupp.

Det länsstyrelsegemensamma arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om de globala målens koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och metoder länsstyrelserna emellan och en bättre omvärldsbevakning. Den nationella samordningen har även bidragit till att länsstyrelserna på ett samlat sätt kunnat möta och föra dialog med olika aktörer och till ökad förmåga att göra avvägningar mellan de tre dimensionerna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Bedömningen är att resultaten i allt väsentligt uppnår målen för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsegemensamt arbete med informationssäkerhet

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med informationssäkerhet redovisades den 15 september 2020 i regleringsbrevsuppdraget 3B27. Här följer en sammanfattning och kortare komplettering.

Under 2020 har den länsstyrelsegemensamma funktionen för informationssäkerhet (GFIS) blivit operativ i nära samarbete med den befintliga nationella organisationen för dataskydd (NOD). Ett samarbete som har sina givna förutsättningar i att de båda organisationernas mål och verksamhet sammanfaller inom ramen för informationssäkerhet. Detta medför att resurser och kompetens kan samutnyttjas i syfte att verkställa uppdragen som är utvecklade från landshövdingebeslutet den 11 oktober 2018.

Under 2020 har verksamheten särskilt inriktats på att analysera och skapa förutsättningar för ett systematiskt informationssäkerhetsarbete. Syftet är att skapa ett ledningssystem för informationssäkerhet som ensar och enar de 21 länsstyrelserna och dess gemensamma IT-förvaltning såväl internt som externt. Under året har flera insatser initierats för detta av den gemensamma funktionen, tillsammans med länens informationssäkerhets- och dataskyddsamordnare, bland annat avseende kravställning, ansvarsfördelning, utvecklingsarbete, och uppföljning. På grund av att merparten av informationssäkerhetssamordnarna med anledning av den rådande pandemin har avdelats för arbete med krisberedskap har många av dessa insatser bromsats eller helt avstannat.

Ett stort arbete har bedrivits med att producera och implementera ”Användarriktlinjer för informationssäkerhet”. Syftet med användarriktlinjerna är att skapa nytta och öka möjligheterna för både medarbetarna och förvaltningsorganisationen att göra rätt. En viktig del av informationssäkerheten är dataskyddsfrågorna, det vill säga reglerna som styr hur myndigheten behandlar personuppgifter. I likhet med många organisationer har dataskyddet haft ett stort fokus sedan ikraftträdandet av EU:s nya dataskyddsförordning våren 2018, och länsstyrelserna har sedan dess en nationell organisation som leder och stödjer de 21 myndigheterna att följa regelverket. Arbetet under 2020 har i hög grad gått ut på att integrera de frågor och de resurser som avsatts nationellt med det ordinarie informationssäkerhetsarbetet som sker regionalt.

Som stöd för förvaltningsobjekten har NOD/GFIS varit mycket aktiva i arbetet med informationsklassning och riskanalyser inom de olika förvaltningsobjekten. Utgångspunkten i detta arbete är länsstyrelsernas gemensamma modell för informationsklassning som utarbetades och beslutades under 2019.

Under januari-november 2020 har den gemensamma funktionen hanterat 189 personuppgiftsincidenter varav 19 rapporterats till Datainspektionen i enlighet med bestämmelserna i dataskyddsförordningen.

Program för kontinuitet och resiliens (PKR)

Länsstyrelsen i Uppsala län har under perioden 2018–2020 lett ett länsstyrelsegemensamt treårigt utvecklingsprogram (PKR) i syfte att utveckla delar av länsstyrelsernas samlade förmåga inom krisberedskap och totalförsvaret. PKR omfattar ett antal olika projekt och har utifrån fem effektmål och femton mer konkreta program mål utvecklat förmågor inom områdena informationssäkerhet, kontinuitetsplanering, hantering av lägesbilder, delning av information med hög säkerhetskyddsklass samt förmåga till regional ledning från en alternativ ledningsplats.

Strävan inom PKR har varit att både stärka förutsättningarna för digitaliseringen av länsstyrelsernas verksamhet, samtidigt som det civila försvarets behov av tekniskt stöd tillgodoses. PKR har bidragit till att stärka länsstyrelsernas samlade förmåga avseende informations- och IT-säkerhet, signalskydd samt säkerhetsskydd, den administrativa hanteringen av skyddsvärd information och metoderna för att ackreditera och införa tekniska system som densamma. PKR har dessutom bidragit till att stärka signalskydds- och säkerhetsskyddsförmågan i landets kommuner och regioner. Bedömningen är att 13 av PKR:s 15 program mål i olika grad har uppfyllts.

Strategin inom PKR har varit att, i samverkan med verksamhetsföreträdare och vår gemensamma IT-avdelning, utveckla lösningar som sedan införs regionalt av varje länsstyrelse. Samtliga länsstyrelser har i olika grad deltagit i arbetet och samråd har hållits med andra berörda statliga myndigheter såsom MSB, SÄPO, FRA samt delar av Försvarmakten. Resultatet blir länsstyrelsegemensamma arbetssätt och säkerhetstekniska lösningar. PKR har också bidragit till anpassningar av den länsstyrelsegemensamma organisationen samt tydliggjort ansvarsförhållanden i densamma. Även kommuner och regioner är mottagare av resultat från PKR:s utvecklingsarbete. Dialog har förts med SKR och samverkan har skett med stöd av den överenskommelse om arbetet med civilt försvar som slutits mellan MSB och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

En omfattande informationsklassning har inletts under året. Den hanteras inom myndigheternas gemensamma verksamhetssystem utifrån en gemensam klassningsmodell som fastställts inom ramen för PKR. Klassningsarbetet har letts av Länsstyrelsen i Stockholms län. Tekniska investeringar och systemstöd som del i att uppnå kontinuitet och resiliens är också nödvändiga komponenter för uppbyggnaden av länsstyrelsernas totalförsvarsförmåga, men framförallt grundförutsättningar för digitaliseringen av länsstyrelsernas övriga verksamheter. Arbetet drivs i ett särskilt projekt och under 2020 har tekniska lösningar för säker mobiltelefoni och säker inloggning börjat införas på länsstyrelserna i syfte att underlätta för länsstyrelsernas medarbetare att följa olika säkerhetskrav.

Utökad ansvar för signalskydd i det egna länet

Projektet Säkra kommunikationer (SKOM) har omhändertagit flera delar av länsstyrelsernas uppdrag i regleringsbrevet 2018 med att inom arbetet med civilt försvar prioritera stärkta arbetsformer, inklusive utrustning och tekniska system, för att i samverkan med andra möta de höga krav på sekretess och robusthet som ställs vid höjd beredskap.

Informationssystemet Signe kryptodator är ett tekniskt verktyg utvecklat inom PKR, som möjliggör ett utbyte av begränsat hemlig information mellan länsstyrelser och andra civila regionala totalförsvarsaktörer i det egna länet. Signe kryptodator har varit en viktig katalysator för att stärka den samlade regionala säkerhetsskyddsförmågan bland länsstyrelser, kommuner och regioner. Merparten av dessa organisationer har under 2020 infört Signe. För att bli föremål för tilldelning av Signe måste mottagaren uppfylla särskilda säkerhetsskyddskrav som har tagits fram i samråd med SKR I organisationer som inledningsvis saknar godkänd signalskyddschef, har länsstyrelsen även tagit signalskyddschefsansvaret och aktörerna har då blivit en del av respektive länsstyrelses signalskyddsorganisation. Ett 50-tal personer har utbildats för att regionalt kunna utbilda i handhavandet av signalskyddsutrustning, däribland Signe.

Den samlade målgruppen för Signe har omfattat verksamhetsutövare med varierad erfarenhet av att hantera säkerhetsskyddsklassificerade handlingar. För att uppnå en gemensam lägstanivå har länsstyrelserna med stöd av projektet genomfört regionala säkerhetsskyddsutbildningar för olika personalgrupper inom kommuner och regioner.

Även medarbetarna på länsstyrelserna som arbetar med registraturfrågor har i flera omgångar utbildats i hantering av säkerhetsskyddsklassificerade handlingar enligt metodik för delning som tagits fram inom projektet Säkra kommunikationer. Utbildningarna har också innehållit moment kopplade till nya verksamhetsstöd för dokumentation och digital spårning. Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning har infört en särskild kvalitetsprocess (ackreditering) som väsentligt stärkt den egna förmågan att utveckla och förvalta IT-stöd för skyddsvärd information.

Mottagarorganisation för att vidmakthålla förmågor från PKR

En viktig uppgift för PKR har varit att säkerställa att förmågeökningarna kan vidmakthållas över tid. Ett särskilt fokus har därför varit på att identifiera eller skapa mottagarorganisationer för leveranserna och att hitta finansiering för de förvaltningskostnader varje förmågeförändring medför. Under 2019 etablerades ett förvaltningsobjekt för samhällsskydd och beredskap inom länsstyrelsernas gemensamma förvaltningsorganisation. Nya gemensamma nätverk för verksamhetsområden kopplade till säkerhet och totalförsvarsrelaterade frågor har inrättats, till exempel frågor kopplade till samband och ledning. Några av de befintliga har också anpassat sina arbetsformer för att kunna utgöra stöd till förvaltningsorganisationen.

Påverkan från covid-19

Utvecklingsprogrammets genomförande har påverkats både negativt och positivt av covid-19. Införande på länsstyrelser och andra regionala aktörer har fått lägre prioritet och planerna har omarbetats i flera fall, vilket betyder att införandet av flera av de centrala leveranserna kommer att pågå under 2021. PKR som ramverk är därför planerat att i viss omfattning fortsätta under 2021. Pandemin har dock varit en viktig drivkraft i att öka förmågan inom några av utvecklingsområdena bland annat hur samhällsviktig verksamhet på länsstyrelsen ska identifieras och prioriteras, hur bortfall av personal ska hanteras samt arbetet med att ta fram och dela lägesbilder i händelse av samhällsstörning. I vissa län har kryptodatorn Signe använts för att dela känslig information mellan de regionala aktörerna, vilket påskyndat införandet. Även Socialstyrelsen har tillkommit som nationell användare av Signe.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Länsstyrelsen har intensifierat arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet under flera år. Alla chefer och skyddsombud har fått en utbildning i grundläggande arbetsmiljöutbildning och det har resulterat i bättre utförda riskanalyser vid genomgångar av olika arbetsmoment.

Utvecklingen av arbetsmiljö är ett ständigt pågående arbete. Vi förbättrar kontinuerligt och ser en ökad medvetenhet kring arbetsmiljöfrågor, både vad gäller den fysiska som den organisatoriska arbetsmiljön. Den ökade kunskapen hos chefer och skyddsombud har gett bättre genomförda riskanalyser även på områden som tidigare inte lyfts fram. Kunskapen om förebyggande rehabilitering har även bidragit till åtgärder i tid innan medarbetare sjukskrivits. Resultatet av gjorda insatser är gott men måste tolkas utifrån de ändrade förutsättningar som påverkat verksamheten under 2020.

Nya utmaningar för verksamheten har uppkommit i samband med pandemin. I början krävdes bättre system för att kunna upprätthålla en fungerande verksamhet på distans. I takt med att digitaliseringen av verksamheten ökat så har nya utvecklingsområden uppkommit. Det gäller anpassningar av arbetsformer, arbetsplatser, styrning och ledning samt fysisk arbetsmiljö.

Även frågor om lokaler, skyddsronder, arbetsvillkor och avtal har aktualiserats. Ett aktivt arbete med fortsatt fokus på arbetsmiljöfrågor fortsätter under kommande år. Länsstyrelsen har förberett för en mer omfattande och tätare pulsmätning av arbetsmiljön under 2021. Behovet av att kontrollera för förändringar mer frekvent är nödvändigt för att kunna vidta nödvändiga åtgärder för att förbättra arbetsmiljön för medarbetarna.

Kompetensförsörjning

Personalomsättning	2020	2019	2018
Personalomsättning avgångar ¹⁾	13,4%	11,6%	14,4%
Medelantal anställda	183	184	172

1) Personalomsättningen beräknas genom att det lägre av talen antal anställda som börjat och antal anställda som slutat sätts i relation till genomsnittligt antal anställda under perioden.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 BW

Kommentar till tabellen kompetensförsörjning

Personalomsättningen ökade något jämfört med 2019. Antalet pensionsavgångar var något fler 2020 och kommande år ökar de ytterligare. Länsstyrelsen gjorde under våren 2019 en kompetensförsörjningsanalys. Analysen bestod i en summering av personalstatistik, omvärldsanalys, material från avgångssamtal och från workshops med cheferna inom myndigheten. Resultatet av analysen mynnade ut i förslag på åtgärder inom fem huvudområden; koppla ihop kompetensförsörjningen med andra processer, utveckling av roller, chefsförsörjning, kompetensöverföring och marknadsföring. De identifierade förbättringsområdena är nu underlag till att åtgärder för kompetensförsörjningen inkluderas i verksamhetsplaneringen i första hand i relation till verksamhetsmålen kompetenskrav samt planering för pensionsavgångar. Inom chefskollektivet kommer flera pensionsavgångar ske inom en fem-årsperiod.

Sjukfrånvaro

Kön	Ålder	2020			2019		
		Antal anställda*	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	Antal anställda*	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Män	≤29	1,8	5,5	0	3,1	5,8	64,1
	30–49	32,6	3,6	71,4	33,0	1,9	0
	50≥	29,4	4,6	83,6	29,7	4,4	46,0
	Alla	63,8	4,1	77,0	65,8	3,2	35,9
Kvinnor	≤29	9,5	8,1	83,0	12,0	9,6	69,1
	30–49	65,5	6,9	60,4	62,3	5,5	54,5
	50≥	44,3	5,7	65,8	43,8	4,2	61,9
	Alla	119,3	6,5	65,7	118,1	5,4	59,9
Samtliga	≤29	11,3	7,7	79,8	15,1	8,8	68,6
	30–49	98,1	5,8	62,9	95,2	4,2	48,2
	50≥	73,7	5,3	73,0	73,5	4,3	56,6
Summa		183,0	5,7	68,8	183,9	4,6	55,2

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

* Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron för Länsstyrelsen 2020 har ökat från 4,6 procent till 5,7 procent. Den totala sjukfrånvaron ligger över snittet för samtliga länsstyrelser (4,0 procent). Långtidssjukskrivningarna är högre för oss än för snittet (Södermanland 3,7 procent, snittet 2,4 procent) och korttidssjukskrivningarna har minskat men ligger över snittet (Södermanland 1,9 procent, snittet 1,6 procent).

De medarbetare som har drabbats av långtidssjukskrivningar ingår alla i rehabilitering och har individuella orsaker. En trolig orsak till en ökad sjukfrånvaro är den rådande pandemin. Våra anställda bor i Södermanland, Östergötland och Stockholm som alla drabbats hårt av Covid-19.

Vi följer utvecklingen noga i våra månadsrapporter.

Integrering av sektorsövergripande områden

Jämställdhet

Verksamhetens mål och uppdrag

Länsstyrelserna ska med utgångspunkt i uppdraget om länsstrategier för jämställdhetsintegrering (S2016/07873/JÄM) redovisa hur de arbetar med genomförandet av dessa. Redovisningen ska omfatta beskrivningar av förankringsarbetet såväl internt som regionalt, och en analys av hur strategierna bidrar till länsstyrelsernas arbete med andra strategier, uppgifter och uppdrag som har bäring på de jämställdhetspolitiska målen. Länsstyrelserna ska också göra en bedömning av hur arbetet med strategierna främjar jämställdhetsintegrering i länet och bidrar till att uppfylla de jämställdhetspolitiska målen på länsnivå.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Arbetet med jämställdhetsintegrering internt, styrning och verksamhetsplanering har varit nedprioriterat under året. Arbete med jämställdhet internt och en framtida uppföljning av gjorda insatser är dock en förutsättning för att kunna utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering inom organisationen och ett stort utvecklingsbehov finns.

Utbildningar i jämställdhet har skett ungefär som planerat, men med förändrat upplägg.

En handlingsplan för jämställdhet och likavillkor har reviderats och antogs sent under år 2019, men aktiviteter har skett kontinuerligt under 2020. Handlingsplanen beskriver delar av det systematiska arbetsmiljöarbetet som bedrivs internt på Länsstyrelsen för att förebygga diskriminering och främja lika villkor. Handlingsplanen är treårig med årlig uppföljning och tar sin utgångspunkt i FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna, diskrimineringslagstiftningen, länsstyrelseinstruktionen samt regleringsbrevet. Utöver detta har den interna värdegrunden, handboken för perspektivfrågor och även länsstrategin för ett jämställt Södermanland 2018–2020 haft en tydlig inverkan på planen.

Inom integrationsarbetet så finns jämställdhetsperspektivet med i utvecklingsprojektet DAGS! (digital arbetsmarknadskunskap genom SFI) där Länsstyrelsen skapat digitala produktioner om arbetsmarknaden på lätt svenska. I filmerna lyfts nyanlända kvinnor fram och får berätta om sin väg till arbete. Kvinnor i flera icke könsstereotypiska yrken som exempelvis skogsarbetare och parkförvaltare lyfts även fram. Det kan uppmuntra arbetssökande av underrepresenterat kön att söka sig till branscher där det behövs en ökad jämställdhet avseende representation. Jämställdhet kan också påverka arbetsmiljön och effektivitet i yrken på ett positivt sätt.

§5 p 2

Fickboken *På tal om kvinnor och män i Södermanland 2020* har färdigställts och lanserats under året. Fickboken togs fram i samverkan med Region Sörmland, som också spridit den i sin verksamhet¹. Under framtagandet la länsstyrelsen ner mycket resurser på utformandet av förord, försidor och korrekturläsningar av texter tillhörande statistik och infografik. Länsstyrelsen bedömer att det krävs en hel del arbete för att göra SCB:s tabeller tillgängliga och användbara.

Fickboken har även spridits och informerats om internt på Länsstyrelsen på en personalinformation för hela myndigheten. Fickboken har även delats ut till samtliga medarbetare tillsammans med en populärversion och

¹ <https://regionsormland.se/nyheter/nyhetslista-2019/sa-ar-det-stallt-med--jamstalldheten-i-sormland/>

ett följebrev. Följebrevet ger några exempel på hur bristande jämställdhet tar sig i uttryck i Södermanland och uppmuntrar medarbetare att använda sig av könsuppdelad statistik och jämställdhetsintegrering i sin verksamhet.

I Länsstyrelsens *Handlingsplan för jämställdhet och likavillkor* finns åtgärder som syftar till att ta fram könsuppdelad statistik inom representation av anställda på myndigheten, uppföljning och analys i tertiäruppföljning gällande könsuppdelad sjukfrånvarostatistik. En ambition har även varit att se över möjligheten att genom systemstöd för rekrytering ta fram könsuppdelad statistik gällande sökande av lediga tjänster samt tillsättning av lediga tjänster. Några av dessa åtgärder har inte kunnat prioriteras på grund av rådande pandemi.

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Under rådande pandemi har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats. Ett beslut har fattats om att Länsstyrelserna ska gemensamt bilda ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt system. Arbetet kommer ske mellan sakområdet jämställdhet och generellt handläggningsstöd.

Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande

Jämställdhet beaktas även vid samråd och granskning av kommunernas detaljplaner och i synpunkter på infrastrukturprojekt som Ostlänken. Nyköping kommuns översiktsplan har granskats utifrån ett jämställdhets- och rättighetsperspektiv. Detta har gjorts genom samverkan internt på Länsstyrelsen tillsammans med Enheten för plan och bygg. En förväntad effekt av arbetet är att länsstyrelsen stödjer exempelvis kommuner i arbetet med jämställd och jämlik samhällsplanering. Medborgare oavsett kön, könstillhörighet eller etnisk bakgrund kan påverka och vara delaktiga i utformningen av samhället, samt trivas och finna det som planeras attraktivt och tryggt.

Länsstyrelsen deltar i en arbetsgrupp och stödjer Länsstyrelsen i Västra Götaland med att jämställdhetsintegrera innehållet i nytt material till samhällsorientering som Länsstyrelsen i Västra Götaland har i regleringsbrevsuppdrag 21. Länsstyrelsen i Västra Götalands län ska utveckla delar av det utbildningsmaterial som används inom samhällsorienteringen, bl.a. genom att mer fokus läggs på jämställdhet och mänskliga rättigheter, samt ta fram metodstöd för samhällsorienteringen. Uppdraget ska genomföras med utgångspunkt i länsstyrelsernas återrapportering av uppdraget om översyn av samhällsorientering för nyanlända (A2018/01211/I). Uppdraget ska genomföras i samråd med andra relevanta aktörer. Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) ska hållas informerat om arbetet. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 1 mars 2021.

Verksamhetens resultat

Ett resultat är att medarbetare vid två avdelningar, Juridiska avdelningen och Landsbygdsavdelningen, fått ökad kunskap om jämställdhet och de jämställdhetspolitiska målen. Landsbygdsavdelningen har gått webbutbildningen som Länsstyrelsens i Kalmar tagit fram, samt haft ett uppföljande möte med diskussion. Ett tiotal nyanställda vid myndigheten har getts ökad kunskap genom en obligatorisk introduktionsutbildning i jämställdhet. Handboken för perspektivfrågor 2018–2021 har även introducerats under introduktionsdagarna för nyanställda. En effekt av detta är ökad kännedom om länsstyrelsens jämställdhetsuppdrag enligt förordning med länsstyrelseinstruktion, samt metoder för att arbeta med det.

Jämställdhet har belysts, beaktats och analyserats i de uppdrag som Kris- och beredskapsenheten arbetar med kopplat till Corona pandemin och har integrerats i de lägesbilder som enheten rapporterat. Hur representation i demokratiska församlingar ser ut, konsekvenser kopplat till hälsa för medarbetare i samhällsviktig verksamhet, samt att kvinno- och tjejjourer ser en ökad mängd av kvinnor som hör av sig är några konsekvenser som rapporterats.

En kommun lyfter även att insatser som syftar till att nå ut nyanlända kvinnor påverkas av pandemin och har fått ställas in. Jämställdhet har även belysts i den enkät som gick ut till kommunerna inom ramen för uppdraget om Social problematik och utsatthet till följd av Corona, som Länsstyrelsen i Halland sammanställt resultatet av. Ett resultat är dock att jämställdhet var relativt osynligt i kommunernas svar och det finns en tydlig tendens att konsekvenserna beskrivs könsblint.

Länsstyrelsens arbete har även resulterat i tre kapitel om jämställdhet till fördjupningen ”Covid-19:s påverkan på samhällets skyddsvärden Länsstyrelsegemensam analys, delrapport 1: Faktisk påverkan och bedömd påverkan på kort sikt”. Kapitlen är ”Psyisk ohälsa, genusuttryck och andra sociala aspekter”, ”Män blir mer allvarligt sjuka och intensivvårdas i högre utsträckning än kvinnor”, samt ”Skolan blir mer ojämsställd och psykisk ohälsa ökar”.

Effekter av lanseringen av fickboken är bland annat att Sveriges radio P4 Sörmland publicerade en nyhet om regional könsuppdelade statistiken där länsstyrelsens ansvariga handläggare intervjuades. Även Eskilstuna-Kuriren publicerade en nyhet om hur ojämsställt länets kvinnor lever. Där konstateras exempelvis att kvinnor i Sörmland har ett mycket högre ohälsotal än män. De röker och dricker mer än sina svenska medsystrar, och trots högre utbildning än männen släpar lönerna fortfarande efter.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

5 § p 4 Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Länsstyrelsen har främst verkat för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning inom ramen för uppdraget funktionshinderpolitiska strategier och uppdraget personligt ombud. Båda uppdragen redovisas i särskild ordning, se bilaga D.

Tillgänglighetsperspektivet har bland annat beaktats vid myndighetens arbete med råd och stöd till kommunerna inom ramen för plan- och bygglagstiftningens bestämmelser och i handläggningen av kommunernas översiktsplaner. Inom kulturmiljöområdet har nya skyltar vid fornlämningar försetts med texter som ska kunna läsas av alla med en tioåringens läsförmåga, vilket sker i linje med såväl barnperspektivet som tillgänglighetsperspektivet. Tillgänglighet har även beaktats vid framtagandet av fickboken med statistik ”På tal om kvinnor och män i Södermanland 2020”, då kommunikationsbyrån hade ett särskilt uppdrag att tillgängliggöra tabeller och texter.

Internt har frågan om tillgänglighet även aktualiserats genom det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) och i arbetet med översynen av lokalerna.

Det samlade resultatet av myndighetens arbete för tillgänglighet har redovisats i den årliga enkäten från Myndigheten för delaktighet.²

² Dnr: 820-6615-2020.

5 § p 5 Mänskliga rättigheter

Länsstyrelsens jämställdhetsnätverk JÄMKOM som myndigheten samordnar med Region Sörmland har under årets breddats till att även inkludera mänskliga rättigheter och jämlikhetsfrågor, från att tidigare haft fokus på jämställdhet. Ett resultat av detta är en bredare ansats som innebär att vi erbjudit webinarier på ett flertal teman under året, som nått till fler målgrupper än tidigare.

Länsstyrelsens har lyft vikten av ett MR-perspektiv i de lägesbilder som Kris- och beredskapsenheten sammanställer i sitt uppdrag att återkommande rapportera till det länsstyrelsegemensamma kansliet i Halland och Regeringskansliet. Myndighetens handläggare med ansvar för MR har även satt sig in krisstabens arbete kopplat till Corona pandemin i viss utsträckning. Att beakta och analysera MR gjordes även i regeringsuppdraget att kartlägga sociala risker och social problematik inom kommunerna som konsekvenser av covid-19 lett till. Frågan aktualiserades i den arbetsgrupp inom social hållbarhet som ansvarade för uppdraget, där samverkan skedde mellan länsstyrelsens brottsförebyggande samordnare, handläggare med ansvar för MR, jämställdhet och funktionshinderpolitiska uppdrag, samt utvecklingsledare inom mäns våld mot kvinnor.

Vi har även deltagit i den analysgrupp inom mänskliga rättigheter som finns i det nationella MR-nätverket och stöttar den nationella samordnaren inom MR, exempelvis med inspel till remissen som skickades ut innan jul 2020 avseende den nya pandemilagen, som eventuellt träder i kraft i januari. Mänskliga rättigheter är viktigt att belysa avseende hur människor påverkas av Corona pandemin liksom eventuella nedstängningar och begränsningar.

5 § p 6 Folkhälsa

Länsstyrelsen har främst verkat för det nationella folkhälsomålet om jämlik hälsa i genomförandet av de särskilt folkhälsofrämjande uppdragen – ANDT- och brottsförebyggande samordningsuppdragen, alkohol- och tobakstillsynen och friluftsuppdraget. De folkhälsorelaterade resultaten och prestationerna som uppstått i genomförandet av dessa uppdrag redovisas under avsnitt *Folkhälsa, mänskliga rättigheter och integration*.

Folkhälsoperspektivet har under 2020 särskilt beaktats inom samhällsplanering och plan- och byggområdet. Under året har länsstyrelsen systematiskt beaktat folkhälsa vid prövning av aktualiteten i kommunernas översiktsplaner. Detta har skett utifrån den webbaserade redogörelsen över statliga och mellankommunala intressen som uppdaterades 2019. Vidare har folkhälsa även beaktats systematiskt vid samråd och granskning av kommunernas detaljplaner, i synpunkter på infrastrukturprojekt som Ostlänken och i arbetet med grön infrastruktur.

Pandemin har medfört att folkhälsoperspektivet i allt högre grad beaktats, både i länsstyrelsens arbete generellt och i fler av myndighetens särskilda uppdrag. Det finns exempel på att folkhälsoperspektivet, beroende på pandemin, åtminstone beaktats särskilt inom tre av myndighetens fyra huvudprocesser under året. Se mer information under avsnitt 18. Folkhälsa, mänskliga rättigheter och integration.

Barnrätt

Länsstyrelsen har anordnat interna utbildningar om barnkonventionen och barnets rättigheter för handläggare på myndigheten. Med utbildningen har ett 30-tal handläggare på myndigheten getts förbättrade förutsättningar att göra analyser, belysa och beakta barnrättsperspektivet i sin verksamhet. Det ger även effekten att de i högre grad kan fungera som stöd gentemot kommuner och regionen i arbetet med barns rättigheter och efterfråga att barnets bästa belyses. Genom att tydligare efterfråga rättighetsfrågan i ärenden

som berör barn uppmärksammas också frågan. Utbildningen hölls av externa konsulter vid tre utbildningstillfällen.

Planenheten och Enheten för social hållbarhet har 2020 genom intervju och skriftlig sammanställning bidragit till Boverkets regeringsuppdrag att kartlägga och analysera hur kommuner och länsstyrelser arbetar med barnrättsperspektivet i planeringen. Länsstyrelsens handbok i perspektivfrågor väckte särskilt intresse. Boverket ser vissa mönster, som även Länsstyrelsen framförde, t.ex. att strategier finns i översiktsplaner men att det ofta saknas ställningstaganden hur dessa ska omsättas i praktiken. I arbetet med detaljplaner har kommunerna inte kommit lika långt vad gäller konkreta åtgärder för att tillämpa barnkonventionen om barns rättigheter. I Sörmland visar kommuner med hög exploateringsgrad ett större intresse att tillämpa barnkonventionen och barns rättigheter. Länsstyrelsen framförde att Boverkets webbsida PBL kunskapsbanken bör utvecklas med mer vägledning och att länsstyrelserna behöver stöd från Boverket vad gäller råd till kommunerna i deras tillämpning av barnkonventionen³.

Med anledning av Socialstyrelsens uppdrag att se över barnperspektivet i Personlig ombuds uppdrag har Länsstyrelsen i Södermanlands län genomfört intervjuer med de personliga ombud som finns i länet. Syftet är att undersöka vilka insatser och vilket stöd som kan påverka uppdragsgivarnas barn positivt. I intervjuerna lyftes några budskap, framförda av de personliga ombuden. Det var att alltid prioritera barnfamiljer, arbeta mer med förebyggande insatser och tidiga insatser eftersom barn kan hamna i kläm. Skolan upplevs även som en värdefull arena, men behöver mer resurser. Intervjuerna visade även på att de som är utsatta för våld i nära relationer inte verkas nås av PO:s insatser i någon större omfattning, i den gruppen finns även de som är utsatta för hedersrelaterat våld, där barnen kan bli väldigt utsatta.

Barnperspektivet och barns bästa genomsyrar i hög utsträckning uppdraget att mäns våld mot kvinnor och har beaktats under årets aktiviteter; till exempel genom spridning av kompetens- och metodstöd, som tema på länssamverkan, genom utbildning mot heder och hedersrelaterat våld och förtryck. Barnrättsperspektivet var även temat under årets ”En vecka fri från våld”. Länsstyrelsens samarbete med den ideella organisationen Zonta resulterade i att alla förskolor i en av länets kommuner (Trosa kommun) fått ta del av boken ”Liten” och det samtalsstöd som medföljer, som en aktivitet under ”En vecka fri från våld”. Syftet har varit att uppmärksamma barn som bevittnar våld och som utsätts för våld i nära relation för att få dem att våga uttrycka detta för att kunna bryta våldet.

Länsstyrelsen har uppmärksammat unga i våldsutsatta relationer genom den nationella kampanjen ”Svartsjuka är inte romantiskt” med syfte att nå unga våldsutsatta för att få dem att söka hjälp och stöd för att bryta sin våldsutsatthet. Länsstyrelsen har spridit den nationella kampanjen ”Saknad” med syfte att bryta hedersrelaterat våld och förtryck med särskilt fokus på barn- och tvångsäktenskap. Utvecklingsledare har föreläst under en barnahuskonferens om hedersrelaterat våld och förtryck, anordnat av Barnafrid, med syfte att öka och stärka yrkesverksammas kompetens. Könstymningspass har spridits i länet i syfte att motverka könstymning av flickor och kvinnor.

³ <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2020/barnkonventionen-i-fysisk-planering-och-stadsutveckling/>

Förenkla för företag

Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt med att utveckla och förenkla rådgivning till företag och företagare. En viktig del i arbetet med att utveckla och förenkla handlägningsstödet och ett digitalt förfarande är att föra dialoger och ge förslag på utvecklingsmöjligheter i de IT-system där en stor del av handläggningen sker. Ofta är det Jordbruksverket som äger och utvecklar de system som länsstyrelsen verkar i, främst genom landsbygdsprogrammet.

För att verka för regeringens mål om att förbättra myndigheters service, transparens, bemötande och korta handläggningstider har länsstyrelsen prioriterat att öka kompetensen och samsyn gällande regler och villkor. Detta genom att kontinuerligt arbeta med förenkling som en del av dagordningen för att identifiera flaskhalsar och utmaningar. Ett exempel är arbetet med förprövning, där sökande och Länsstyrelsen har ett förprövningsmöte där byggnationen diskuteras. Under 2020 kom det in 29 ansökningar, 29 ansökningar beslutades och 24 besiktningar beslutades. Förprövningsmötena har lett till färre kompletteringar och kortare handläggningstider eftersom de flesta oklarheter kan redas ut när sökanden och Länsstyrelsen tillsammans går igenom ansökan och ritningar.

Länsstyrelsen har också utökat det interna arbete över de olika sektorerna länsstyrelsen verkar i, med syfte att öka förenkling både internt och externt för de brukare som är i kontakt med länsstyrelsen.

Under pandemin har länsstyrelsen prioriterat korta handläggningstider särskilt när det gäller utbetalningar av fakturor och projekt- och företagsstöd till företag såväl som kommunikation om stödinsatser till företag med anledning av Corona pandemin till externt.

Tvärsektoriellt arbete och samverkan är också delar i länsstyrelsens i arbete för att förenkla för företag. Några exempel på detta är projektet Regler och villkor som genomförs inom ramen för den regionala livsmedelsstrategin där syftet är att öka samsynen på regler, kontroll och tillsyn för tjänstemän som verkar inom livsmedelskedjan. Länsstyrelsen i Södermanland driver projektet och med i arbetet samverkar fem andra länsstyrelser. Andra projekt är infrastrukturprojektet Ostlänken och projektet Grön Infrastruktur. I dessa tvärsektoriella insatser bidrar alla avdelningar inom myndigheten med sina respektive kompetenser samtidigt som kunskapen om företagets förutsättningar ökar i hela myndigheten. Länsstyrelsen sprider aktivt kännedom om *Serverat* och *verksamt.se*.

Myndigheten ser kontinuerligt över att regler, förordningar och tillståndprocesser på en regional nivå är ändamålsenliga och proportionerligt utformade utifrån ett förenklingsperspektiv. Här finns mer att göra.

Verksamhetsöversikt

Länsstyrelsen i Södermanlands län	2020	2019	2018
Medarbetardata			
Antal anställda ¹⁾	183,0	183,9	171,5
Antal årsarbetskrafter	166,2	166,2	157,5
- varav årsarbetskrafter män	60,3	61,8	59,2
- varav årsarbetskrafter kvinnor	105,9	104,4	98,3
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade ²⁾	16 699	17 458	14 946
Antal beslutade ärenden ²⁾	16 464	19 179	20 512
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år ²⁾	1 801	1 620	1 625
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan inkl. OH	182 763	182 734	175 134
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	57 214	59 867	60 274
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	13	728	1 906
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	72 818	71 845	64 470
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	1 543	1 004	1 222
- varav OH	51 175	49 289	47 263
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	38 771	47 436	15 617
Produktivitet			
Beslut per total antal årsarbetskrafter	99	115	130
Kostnad per ärende exkl. OH	8,0	7,0	6,2

1) Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

2) I totalen för inkomna, upprättade, beslutade och äldre ärenden än två år ingår Myndighetsövergripande, administration och Intern service (Väs 10-11)

Kommentar till tabellen medarbetar-, verksamhets- och ekonomidata

Bemanningen av verksamheter och uppdrag har varit relativt konstant under åren 2018–2020. Åtgärder för att komma tillrätta med personalomsättning, kompetensöverföring och utökade uppdrag har resulterat i en mer stabil personalsituation som även bibehålls 2021. Förutsättningar för en ökad produktivitet och effektivitet finns i organisationen. Pandemins påverkan är dock stark under 2020 då påverkan i samhället i stort givetvis också påverkat möjligheten att avgöra ärenden. Minskningen i antalet beslut går enbart att förklara med verksamhetsområdet areella näringar, där antalet beslut 2020 minskat med drygt 2 700 beslut jämfört med 2019. Den totala produktionen exklusive areella näringar är i princip oförändrat 2020 jämfört med 2019. Trots detta har antalet äldre ärenden ökat mellan åren, vilket förklaras med att ärenden som kompletteras eller utreds får vänta längre på ett avgörande då ett beslut inte tagits i avvaktan på ett komplett beslutsunderlag. Länsstyrelsen följer sedan mitten av 2020 de äldre ärendena särskilt i sin uppföljning.

Den största förändringen mellan åren syns i produktiviteten för verksamheten totalt. Både antalet beslut per årsarbetare och kostnad per ärenden exklusive OH har försämrats. Huvudanledningen är även här pandemin då omställningen till nytt arbetssätt och reducerade möjligheter till att slutföra aktiviteter inom prövning, tillsyn och samverkan lett till att länsstyrelsen inte kunnat fatta beslut efter kapacitet. Det har också orsakat fler ärenden i balans. Därutöver har ett större deltagande i aktiviteter som har samband med beredskap och tillsyn i länet på grund av pandemin bidragit till att resurser som normalt hanterat ärende i ordinarie verksamheter inte kunnat producera beslut i samma omfattning som tidigare år.

Ökningen av OH beror till största del på kostnader för ombyggnation av landshövdingens bostad och utökad hyra.

Sammanfattande resultatbedömning

Verksamhet	Benämning	Otillfredsställande	Utvecklingsbehov	Gott	Utmärkt
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter				X
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor			X	
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering			X	
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende			X	
42	Energi och klimat			X	
43	Kulturmiljö			X	
45	Krishantering och skydd mot olyckor				X
50–58	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet			X	
60–62	Areella näringar			X	
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.		X		

En närmare precisering av resultatbedömningen görs under respektive avsnitt. Den generella bedömningen för samtliga verksamheter är att resultatet i genomsnitt varit gott under 2020. Initiala planeringar inför verksamhetsåret har fått ställas om till den verksamhet som kunnat bedrivas tillsammans med länets aktörer. Generellt har förflyttningen skett från prövning och tillsyn av ärenden till beredskap och samverkan, samordning och främjandeåtgärder. Verksamheten hade inför 2020 planerat för en omfattande utbildningsinsats i samband med TFÖ 2020. Denna aktivitet har fått ge vika för att i skarpt läge anpassa och ställa om verksamheten till ett större fokus på att bidra till pandemibekämpningen i länet och rapportering av lägesbilder m m till regeringskansliet. Länsstyrelsen har förmått ställa om till aktiviteter som varit möjliga att färdigställa.

Förutsättningarna för kommande verksamhetsår är därför goda då resursläget förbättrats och bemanningen bibehålls för tredje året i rad. Det område som totalt sett behöver en bättre utveckling är verksamheter 70, 80-85 *Folkhälsa, jämställdhet, integration m. m.* som påverkats starkt i negativ riktning även i länet. Större fokus på området i samverkan med länets aktörer är nödvändig för att förbättra trenden för ett flertal nationella mål inom området i Södermanlands län.

Läget i länet

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 2§ p 3 		

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

För att Länsstyrelsen ska kunna genomföra den nationella politiken utifrån ett regionalt helhetsperspektiv behövs god kännedom om länets unika förutsättningar.

I Södermanlands län fortsätter befolkningen att öka. Statistik visar även på en ökad inflyttning och ett ökat företagande på landsbygden, vilket är positiva signaler för länets utveckling. Det råder dock hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå samt bostadsbrist i länet. Dessa områden är viktiga utmaningar i Länsstyrelsens fortsatta arbete med att stärka och utveckla länet. För att skapa bättre förutsättningar för ett attraktivt och hållbart län behöver vi klara av en stark inflyttning och arbeta för minskat utanförskap samt ökad jämlikhet och jämställdhet. Dessutom behöver vi bidra till att genomföra nödvändiga infrastrukturella investeringar och även verka för att öka länets andel av statliga investeringar.

Länsstyrelsens arbete med att verka för att nationella mål får regionalt genomslag består till stor del av samverkan. Denna samverkan sker med andra statliga myndigheter, länets kommuner, Region Sörmland, Landstinget Sörmland samt företrädare för näringsliv, intresseorganisationer och enskilda företag. Genom samverkan arbetar vi tillsammans för social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet, på såväl kort som lång sikt. Samverkan skapar också kontakter på olika nivåer och mellan olika aktörer, vilket stärker och utvecklar det regionala arbetet. I det regionala utvecklingsarbetet driver länsstyrelsen även flera råd och partnerskap i länet, Integrationsrådet, Miljö- och klimatrådet, Bostadsnätverket, Partnerskap för landsbygdsfrågor och Jämställdhetskommittén.

Dessutom har Länsstyrelsen ansvaret för de tillsynsuppgifter som riksdagen eller regeringen har ålagt myndigheten. Det innebär att Länsstyrelsen bedriver tillsyn inom olika verksamhetsområden, exempelvis miljö, vatten, livsmedel, djur samt alkohol och tobak.

Tillsynsarbetet sker bland annat i form av handläggning, kontroller och informationsinsatser. Tillsynsvägledning för ökad samsyn om lagtolkning på länsstyrelsen och kommunerna sker på ämnesinriktade seminarier för kommunernas och länsstyrelsernas handläggare inom resp. verksamhetsområde.

Under 2020 har länsstyrelsen rapporterat⁴ uppdraget att genomföra ett utvecklingsprojekt i syfte att bygga upp en modell som ska möjliggöra för samtliga länsstyrelser att på ett enklare och mer systematiskt sätt samla in data och statistik, bygga upp nyckeltal och indikatorer, samt genomföra omvärldsanalyser. Härigenom kan vi bättre beskriva de behov som länsstyrelsen ser för länets framtida utveckling inom de uppdragsområden som länsstyrelsen ansvarar för.

⁴ Utvecklade möjligheter för länsstyrelserna att genomföra analyser, Rapport 2020:26, ISSN-1400-0792

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Södermanlands län bedriver följande verksamheter.

Verksamhet	Benämning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende
42	Energi och klimat
43	Kulturmiljö
45	Krishantering och skydd mot olyckor
50–58	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet
60–62	Areella näringar
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 1 	<ul style="list-style-type: none"> • 1B1 • 1D10 	

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

I denna verksamhet ingår ett flertal olika ärendegrupper, såsom efterträdarval, auktorisation av bilskrotare, deponering av medel enligt jordabalken, anmälan, tillstånd och tillsyn enligt kameraövervakningslagen, förordnande av skyddsvakter, prövning av kommunala ordningsföreskrifter, delgivningar, förordnande av vigsselförrättare och notarius publicus, prövning av överklagade beslut enligt lagen om viltvårdsområden samt andra ärenden kopplade till jaktlagstiftningen.

Målet är att fortsätta utveckla inventeringsarbetet kring stora rovdjur, och framförallt fortsätta informera allmänheten och berörda intresseorganisationer om rovdjursförvaltningen.

Återredovisningen av uppdragen i regleringsbrevet rör följande områden:

- De allmänna valen
- Samordning och ledning av det regionala arbetet inom viltförvaltning samt förebygga skada av vilt och ersättning pga. viltskador
- Trafikföreskrifter

Verksamhetens huvudsakliga processer

Verksamheten utförs huvudsakligen genom samverkan, samordning och kunskapsfrämjande samt processen tillstånd och prövning.

Länsstyrelsen arbetar för att främja en, med hänsyn till allmänna och enskilda intressen, lämplig utveckling av viltstammarna. Det sker genom insatser för samverkan och kompetensutveckling, meddelande om tillstånd till skydds jakt, hjälpmedel vid jakt, rivning av bäverdammar samt genom upprättande och granskning av skötsel- och förvaltningsplaner. Länsstyrelsen har genom kontinuerliga kontakter med jägar- och markägareorganisationer arbetat för god samverkan, samsyn och samförstånd.

Verksamhetens resultat

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)			
Medarbetarsdata			
Årsarbetskrafter män	2,5	1,6	1,5
Årsarbetskrafter kvinnor	3,0	4,2	5,6
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	930	1 668	862
Antal beslutade ärenden	966	1 620	861
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	5	4
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	7 036	7 169	10 508
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	3 508	3 533	4 535
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	868	704	1 699
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	417	683	813
- varav OH	2 243	2 249	3 461
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	810	356	132
Produktivitet (beslut/Åa)			
Beslut per total antal årsarbetskrafter	175	279	121
Kostnad per ärende exkl. OH	5,0	3,0	8,2

Minskningen i antalet beslutade ärenden förklaras av att antalet ärenden inom gruppen 201 Allmänna val minskat jämfört med 2019, då ett EU-val hölls.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal ärenden om efterträdarval	Platina ¹⁾	70	63	64
Antal personer som erhållit lönegaranti	GarantiLST ²⁾			
Tillsyn och kontroll				
Antal granskningar av överförmyndare som lett till åtgärd	Platina ²⁾			
Andel tillsynsärenden om penningtvätt som lett till åtgärd	Platina ²⁾			
Antal granskningar av bevakningsföretag/delgivningsföretag som lett till åtgärd	Platina ²⁾			

1) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen,

2) Ärenden hanteras av andra län än Södermanland

Prestationer och effekter

De allmänna valen

Under 2020 har länsstyrelsen bidragit med 20 procent av en årsarbetskraft till en länsstyrelsegemensam valutvecklingsgrupp. Valutvecklingsgruppen har tillsammans med Valmyndigheten gjort en processkartläggning över länsstyrelsens uppdrag vid val med tydliggörande av gränsdragningsproblem samt att förslag till åtgärder har tagits fram. Vidare har man påbörjat arbetet med frågan om en gemensam terminologi, kontrollrutiner och räknescurra vid mandatfördelning vid den slutliga sammanräkningen. Under 2020 har länsstyrelsen även handlagt 70 efterträdarval.

Samordning och ledning av det regionala arbetet inom viltförvaltning samt förebygga skada av vilt och ersättning på grund av viltskador

Viltförvaltning

Sedan 2016 driver länsstyrelsen projektet *Dovhjort* i syfte att frivilliga skötselområden bildas i länet. Länsstyrelsen ska, tillsammans med Jägareförbundet, LRF, Föreningen Sörmländska Jordägare och skogsintresset verka för en mer kvalitativ och samordnad förvaltning av dovhjortsstammen i länet för att minska skadorna på grödor och skog.

Genom engagemang i styrgruppen för Skogsstyrelsens projekt *Mera Tall* inom i Södermanlands och Örebro län, bidrar länsstyrelsen till arbetet att nå viltstammar i balans med fodertillgången i länet.

Länsstyrelsens driver också projektet *Viltmat* tillsammans med Svenska Jägareförbundet. Projektet syftar till att öka efterfrågan på kött från vildsvin och gås för att öka jägarnas avsättning. Genom ökad avsättning finns större incitament för ett ökat jakttryck, vilket gynnar produktion av andra livsmedel.

En ny föreskrift meddelar tillstånd till jakt på allmänt vatten för alla folkbokförda i länet. Länsstyrelsen har den 11 mars 2020 fattat beslut om föreskrifter om jakt på allmänt vatten⁵. Föreskriften innebär en förenkling vid skydds jakt av bland annat säl och mink, samt en minskad administration och kostnad för såväl myndigheten som allmänheten.

Länsstyrelsen har engagerat sig i det regionala viltolycksrådet i syfte att i samverkan bidra till att minska antalet trafikolyckor med vilt i länet.

Under året genomfördes sammanträden och utbildningar med viltförvaltningsdelegation i Södermanland och delegationens arbetsutskott, för att besluta om övergripande riktlinjer inom viltförvaltningen i länet, bättre kunna förankra länsstyrelsens beslut och öka kunskapen hos ledamöterna. Länsstyrelsen har även anordnat digitala utbildningstillfällen för älgförvaltningsgrupperna för att utbilda och utveckla aktörerna inom älgförvaltningen, samt skapa goda förutsättningar för samarbete och dialog.

Förebygga och ersätta viltskador

Klövviltsammarna i länet fortsätter att öka och därmed ökar även ansökningar om tillstånd till skydds jakt. Antalet ansökningar om tillstånd skydds jakt efter dovhjort ökade från 39 under 2019 till 77 under 2020. För att fortsatt hålla korta handläggningstider, i syfte att underlätta för lantbrukare som lider av skador i gröda,

⁵ Diarienummer 218-8044-2019

har länsstyrelsen i större omfattning än tidigare meddelat tillstånd till skydds jakt utan föregående besiktning av skador, inom de områden där man sedan tidigare känner till omfattande problem med viltskador orsakade av dovhjort.

Ansökningsformulär har gjorts tillgängliga som e-tjänster och justerats för att bli mer användarvänliga och är i högre grad komplett ifyllda, vilket även inneburit att länsstyrelsens handläggning blivit effektivare.

Trafikföreskrifter

Länsstyrelsen har enats om den rättsliga hanteringen av trafikföreskrifter. Länsstyrelserna har tillsammans kommit fram till att vare sig enskilda individer eller myndigheter kan ansöka om att få frågan om behov av trafikföreskrifter prövad. Det är myndigheten som självständigt har att besluta om det finns anledning att inleda ett ärende. Detta kommer leda till en mer effektiv och rättssäker hantering av ärendegruppen.

Länsstyrelserna har samverkat med andra myndigheter i frågan och kan konstatera att det finns anledning att uppmärksamma regeringen på behov av förtydligande om möjligheten att överklaga sådana normbeslut som utgörs av trafikföreskrifter.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömning av resultatet inom området är de uppsatta målen uppnås med god marginal och är därför utmärkt.

Länsstyrelsen bedömer att arbetet inom viltförvaltningen i hög grad har uppfyllt de uppsatta målen och att genomförda insatser fått avsedd effekt i syfte att samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens politik inom vilt och rovdjursförvaltning. Länsstyrelsen har varit adaptiv och anpassat verksamheten tillfredsställande utifrån de nya förutsättningar som föreligger i och med Corona pandemin samt ökningen av klövvilt i länet. Arbetet inom viltförvaltningen bedöms ge ökad möjlighet för lantbrukare att bedriva ekonomiskt och psykosocialt hållbara verksamheter för att producera livsmedel och råvaror i jord- och skogsbruk. Arbetet har ökat kunskapen om viltet och viltförvaltningen inom förvaltningens alla nivåer. Resultatet bedöms även ge ökad kunskap om och ökat engagemang för biologisk mångfald och viltstammarnas påverkan på övriga intressen, samt ge ökad samverkan mellan de aktörer som berörs av viltet.

Övriga verksamheter bedöms inte då aktivitetsnivån under 2020 varit lägre än normalt.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> 3§ p 2 	<ul style="list-style-type: none"> 1D2-1D3 	

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Verksamhetens övergripande mål och uppdrag är att hålla beredskap mot allvarliga smittsamma djursjukdomar, eftersträva säkra livsmedel för konsumenter samt att förbättra djurhälsan.

Målen för kontrollen i livsmedelskedjan framgår av den nationella kontrollplanen som tas fram av Livsmedelsverket och Jordbruksverket. Utöver de målen tar Länsstyrelsen i Södermanland årligen fram egna mål för verksamheten.

Återredovisningen av uppdragen i regleringsbrevet rör följande områden

- Länsstyrelsernas livsmedelskontroll
- Livsmedel- och foderkontroll
- Djurskydd
- Allmänna veterinära frågor
- Ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar
- Förprovning av djurstallar

Verksamhetens huvudsakliga processer

Verksamheten utförs huvudsakligen inom processen tillsyn och kontroll. Länsstyrelsen utför kontroll av djurskydd, livsmedel och foder i primärproduktionen, djurhälsa och smittskydd, transport och omlastning av animaliska biprodukter samt veterinärmedicinska preparat och djurhälsopersonal. Länsstyrelsen har ett samordningsansvar gällande smittskyddet i länet och omvärldsbevakar smittsamma sjukdomar. Djurstallar ska i vissa fall förövas och detta utförs även av länsstyrelsen.

Verksamhetens resultat

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	0,9	0,9	0,9
Årsarbetskrafter kvinnor	10,3	9,6	9,7
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 949	1 934	1 754
Antal beslutade ärenden	1 977	1 818	1 789
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	1
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	13 847	12 606	10 976
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	8 846	8 628	7 266
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	3	31	0
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	838	132	89
- varav OH	4 160	3 815	3 621
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	0	0	0
Produktivitet			
Beslut per total antal årsarbetskrafter	176	173	169
Kostnad per ärende exkl. OH	4,9	4,8	4,1

Verksamheten har kunnat bedrivas effektivt trots påverkan på arbetssätt och planeringen under 2020. Förändringen av verksamhetskostnaden mellan 2019 och 2020 rör i huvudsak verksamhetskostnad för avgiftsfinansierad verksamhet som ökat med drygt 700 tkr. Kostnader för *Lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter* har tagits ut under 2020 i samband med tillsynsuppgifter.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillsyn och kontroll				
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (Mål 100 %)	PRIMÖR ¹⁾	91 %	100 %	100 %
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll	DUS ²⁾	10,3 %	12,2 %	12,3 %
Andel anmälningsärenden avslutade inom tre månader (90 dagar)	Platina ³⁾	95 %	97 %	97 %
Andel kontrollrapporter för djurskyddskontroller som är meddelade inom 21 dagar	Platina ⁴⁾	93 %	89 %	82 %

- 1) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen. Detta resultat är direkt kopplat till pandemin och den smittspridning som var under nov-dec. Beslut fattades att avvakta med att utföra de sista uttagen av årets återstående kontroller, vilket är skälet till resultatet.
- 2) Ärendehanteringssystem, Jordbruksverket. Detta resultat är direkt kopplat till pandemin och den smittspridning som var under nov-dec. Beslut fattades att avvakta med att utföra de sista uttagen av årets återstående kontroller, vilket är skälet till resultatet.
- 3) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen. Det finns två olika uppföljningsrapporter i Platina för 2019: "Återrapportering av regleringsbrev samt till Jordbruksverket före 1 april 2019" och "Återrapportering av regleringsbrev samt till Jordbruksverket". Det förekommer därför två olika siffror för 2019. 1/1-31/3 2019: 91,67% och 1/4-31/12 2019: 97,35%. Det senare anges för 2019.
- 4) Uppdraget var nytt 2018 och länsstyrelsen har nu kunnat ökat effektiviteten i verksamheten.

Prestationer och effekter

Länsstyrelsernas livsmedelskontroll

Inför verksamhetsåren 2020–2022 har länsstyrelsen tilldelats 10 miljoner kr per år i riktade medel för kontroll inom området primärproduktion av livsmedel och foder. Utöver detta har ytterligare 5 miljoner kr tillförts år 2020 för finansiering av gemensamma utvecklingsinsatser inom området. Nationellt har målet satts att kontrollera 1 000 företag inom primärproduktionen. Kontrollerna innebär att företagare inom primärproduktionen blir uppmärksammade på krav som ställs på produktionen, vilket är en viktig insats för att upprätthålla en produktion som ger säkra livsmedel. Utvecklingsinsatsen syftar till att länsstyrelsen ska kunna ta över foderregistret från Jordbruksverket.

Länsstyrelsens kontroller i primärproduktionen av livsmedel utgår från Livsmedelsverkets riskbaserade urval. Verket gör urvalet utifrån branscher och fördelar ut antalet kontroller per län. Respektive länsstyrelse i sin tur gör, utifrån tilldelningen, ett riskbaserat urval av företag inom respektive bransch för sitt län och utför kontroller utifrån branschspecifika checklistor. Kontrollresultaten registreras i *Primör* och vid foderkontroll även i Jordbruksverket system, *Konrad*.

Länsstyrelsen har utfört 793 (81 procent) av de planerade kontrollerna inom primärproduktion-Livsmedel och 566 kontroller av primärproduktion-Foder. Den pågående pandemin har inneburit att målet på 1000 utförda kontroller på nationell nivå inte uppnåtts. Flera länsstyrelser har fått omprioritera resurser till stabarbetet och även undvikit kontrollbesök med hänsyn till rekommendationer om social distans.

Även utvecklingsinsatserna har påverkats av den rådande pandemisituationen. Överföring av kontrollsystemet tillsammans med utveckling av detsamma, ger förutsättningar för en nationell likabehandling av primärproducenterna i registrering och kontroll. Utbildningar från Livsmedelsverket har spelats in på länsstyrelsens initiativ, men på grund av rådande pandemi har inga övriga utbildningsinsatser kunnat genomföras.

Livsmedel- och foderkontroll

Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna livsmedelskontrollen i länet. Med anledning av pandemin blev vårens samverkansmöten med livsmedelsinspektörer i länets kommuner nedprioriterat. Endast ett digitalt samverkansmöte genomfördes under hösten. Vid mötet medverkade representanter från alla länets kommuner. Smittskyddsläkaren deltog och berättade om arbetet med pandemin i länet och en föreläsning om olika certifieringar hölls. En viktig punkt på agendan var erfarenhetsutbyte mellan länets kommuner. Samverkansmötena har medverkat till ökat samarbete mellan kommunerna samt kunskapsutbyte.

Länsstyrelsen utövar offentlig kontroll av livsmedel- och foderproducenter inom primärproduktion. Detta med syfte att undersöka om verksamhetsutövarna följer aktuell livsmedelslagstiftning och levererar säkra livsmedel och säkert foder. Med primärproduktion menas odling och skörd av vegetabilier, mjölkproduktion, äggproduktion och uppfödning av livsmedelsproducerande djur. Jakt och fiske omfattas också. Länsstyrelsen har kontrollerat 30 primärproducenter. Målet för 2020 var 33 kontrollerade primärproducenter. Utöver dessa kontrollerades sju primärproducenter i samband med tvärvillkorskontroller. I samband med kontroll av animalieproducerande djur kontrolleras även foder. Länsstyrelsen har kontrollerat tretton foderproducenter i samband med primärproduktionskontrollerna samt ytterligare sex foderproducenter vid tvärvillkorskontroller. Ytterligare en foderproducent kontrollerades efter inkommen anmälan.

Livsmedelsverket utför revisioner av länsstyrelserna i Sverige och granskar hur den offentliga kontrollen av livsmedelskedjan utövas. En handläggare från Länsstyrelsen i Södermanlands län har medverkat som sakkunnig vid Livsmedelsverkets revision av primärproduktionskontrollen i ett annat län.

Djurskydd

Under året har Länsstyrelsen handlagt ett fortsatt stort antal anmälningssärenden. Totalt har 447 anmälningar om bristande djurskydd inkommit och 328 av dessa har handlagts genom kontroller på plats eller genom en administrativ granskning. På grund av pandemin och de restriktioner som infördes gjordes en ändring av handläggningen av anmälningssärendena. För att minska risken för smittspridning behandlades ett större antal ärenden än tidigare genom administrativ granskning. Ärenden där djurhållaren var över 70 år hanteras när det är möjligt. Undantag har gjorts endast om länsstyrelsen haft anledning att tro att djuren var utsatta för ett akut lidande. Planerade kontroller av livsmedelsproducerande djur, hästar och ansökningar om tillstånd hanterades på ordinarie arbetssätt men med fokus på att följa restriktionerna för covid-19. Under året har länsstyrelsen uppnått målet att 10 procent (146 stycken) av de livsmedelsproducerande djurhållare i länet ska kontrolleras. Jämfört med 2019 har ungefär samma antal ärenden resulterat i omhändertaganden, varav några varit omfattande och tidskrävande.

Arbetet med handläggningen av ärenden enligt *Lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter* har även under 2020 tagit betydande resurser i anspråk. Antalet ärenden har ökat men ärendemängden har också varit mer jämnt fördelade över året. Under året har 156 anmälningar enligt denna lag kommit in till länsstyrelsen jämfört med 122 ärenden under 2019.

Länsstyrelsen har under året deltagit i flera olika samverkansmöten med representanter från Branschorganisationer, exempelvis Lantbrukarnas Riksförbund (LRF). Länsstyrelsen har också deltagit i Jordbruksverkets samrådsgrupp 6 för slakt och avlivning samt Livsmedelsverkets samrådsgrupp. Flera djurskyddshandläggare har även medverkat som föreläsare vid bland annat gymnasieutbildningar med inriktning på djurhållning och djurskydd.

Allmänna veterinära frågor

Länsstyrelsen genomför kontroller av hästpass, djurhälsopersonal och läkemedel på gård. Under 2020 har myndigheten inte genomfört fullständiga. Däremot har 16 kontroller av djurhälsopersonal och 15 kontroller av läkemedel på gård genomförts. Länsstyrelsen har uppnått målet med kontroll av läkemedel på gård men inte målen inom hästpasskontroller och djurhälsopersonal. Orsaken är pandemin som medfört att flera arbetsuppgifter prioriterats om eller genomförts på annat sätt. Kontroller av läkemedel på gård har i stor utsträckning gjorts via dokumentationsgranskning med mycket gott resultat.

Ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Under 2020 har länet fått in 74 anmälning av anmälningspliktiga sjukdomar, varav 39 fall av salmonella hos katt. Länsstyrelsen har i varje enskilt fall informerat Livsmedelsverket, smittskyddsläkare och berörd kommun. Antalet anmälningar av campylobakter hos fjäderfä fortsätter öka såsom de senaste åren. Under 2020 har länsstyrelsen deltagit i olika forum bland annat med *Svensk Fågel* och smittskyddsläkaren i länet för att diskutera problematiken med campylobakter hos fjäderfä och vara behjälplig för att hitta lösningar. Det har endast anmälts ett fåtal fall av andra anmälningspliktiga sjukdomar som exempelvis kvarka hos häst och salmonella hos andra djurslag än katt. Länet har inte drabbats av någon epizooti under 2020.

⁶ I gruppen deltar representanter från några länsstyrelser, Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Swedish Centre for Animal Welfare (SCAW).

Antalet utförda primärproduktionskontroller har under 2020 uppnått till 91 procent. Anledningen till att målen inom området inte nåddes under 2020 var att när smittspridning av Covid-19 ökade under hösten togs beslutet att inte genomföra de kvarvarande primärproduktionskontrollerna. Länsstyrelsen har under året en något lägre procent kontrollerade kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur. Detta kan härledas till rådande förhållanden med Covid-19 och de restriktioner som infördes under slutet av året. Länsstyrelsen valde då att i stort sett endast genomföra kontroller efter anmälan.

Förprovning av djurstallar

Förprovning av djurstall är en granskning av djurutrymmen ur djurskyddssynpunkt som görs innan byggnationen utförs. När byggnationen är klar besiktigar Länsstyrelsen byggnadsåtgärden. Under 2020 har det varit 29 ansökningar, 29 ansökningar beslutades och 24 besiktningar beslutades. Förprovningarna har lett till färre kompletteringar och kortare handläggningstider eftersom de flesta oklarheter kan redas ut när sökanden och länsstyrelsen tillsammans går igenom ansökan och ritningar. Detta är också ett led i länsstyrelsens förenklingsarbete mot företagare.

På grund av covid-19 blev ett antal anmälningsärenden gällande djurhållare som var över 70 år fördröjda under en längre tid än vad som är brukligt. Detta har inte inverkat särskilt mycket på indikatorn gällande avslutade anmälningsärenden inom 90 dagar men kan naturligtvis ha haft en effekt på djurskyddet för de djur som anmälan gäller.

Samverkan med olika branschorganisationer och informationsinsatser är en viktig del i djurskyddsarbetet. De avstämningsmöten som regelbundet hålls med till exempel LRF bidrar till att utbyta information och öka förståelsen för myndighetens arbete. Informationsinsatserna om länsstyrelsens arbete och uppdrag som genomförs i gymnasieskolorna har varit väldigt uppskattade. Förhoppningsvis bidrar det till att öka kunskapen om djurhållning hos blivande djurhållare.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att Länsstyrelsens arbete med livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar har haft gott resultat.⁷ Bedömningen grundas på myndighetens genomförda kontroller och samverkansarbete.

År 2020 har varit ett händelserikt i och med Covid-19. Uppdragen har i den utsträckning det varit möjligt utförts på ordinarie vis. Vissa arbetsmoment har utförts på ett annorlunda sätt jämfört med tidigare år men generellt har det inte skett en försämring av kvalitet på utförandet. I vissa fall anses inte kvaliteten vara av lika hög som i normalfall men ändå av tillräckligt under omständigheterna. Majoriteten av målen för 2020 har nåtts. De målen som är av vikt har prioriterats och uppfyllts. Enstaka mål har inte nåtts med bakgrund att de momenten haft en lägre prioritering med anledning av pandemin och i syfte att inte bidra till ökad smittspridning.

⁷ Länsstyrelsens mål för områdena livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar finns dels i en gemensam handlingsplan för avdelningen för landsbygd, dels i kontrollplaner för de olika verksamhetsområdena. Målen utgår från regleringsbrev, länsstyrelseinstruktion och Sveriges fleråriga kontrollplan. Länsstyrelsen har uppnått merparten av dessa mål.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 3–4 • 4§ p 2, 4–6 	<ul style="list-style-type: none"> • 1C1-1C2 	

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Målet är att bidra till att skapa hållbara och tillräckliga kommunikationsmöjligheter i länet.

Länsstyrelserna ska bistå berörda aktörer och systematiskt arbeta för att genomföra stöd- och utvecklingsinsatser och kontinuerligt kartlägga och följa hur de grundläggande betaltjänsterna fungerar i samhället, samt bedöma om tillgången till dessa tjänster motsvarar samhällets behov. Särskilt ska situationen för äldre och personer med funktionsnedsättning

Återredovisningen av uppdragen i regleringsbrevet rör följande områden

- Regionalt tillväxtarbete och regionala strukturfondsprogrammen (1C1)
- Regional tillväxt (1C2, LI 3§ p3)
- Infrastrukturplanering (LI 3§ p4)
- Bredband

Verksamhetens huvudsakliga processer

Verksamheten utförs huvudsakligen inom processen samverkan, samordning och kunskapsfrämjande samt processen tillstånd och prövning. Länsstyrelsens aktiviteter genomförs i form av utbildningar och information om utbildningar. För att främja den regionala tillväxten informerar länsstyrelsen om grundläggande betaltjänster. En ytterligare viktig aktivitet är att samverka med Region Sörmland, länets kommuner och andra relevanta aktörer om utvecklingen av väg och järnvägsnät.

Under 2020 har länsstyrelserna samverkat och arbetat för gemensamma skrivningar till de regionala strukturfondsprogrammen inför kommande period 2021-2028. Samverkan har skett både på nationell nivå mellan länsstyrelser, Tillväxtverket och regionerna såväl som inom ÖMS-området (Östra MellanSverige) såväl som regionalt med Region Sörmland. Länsstyrelsen har också startat upp en intern grupp från de olika sektorerna för att öka samverkan med strukturfondernas innehåll gällande det nya programmet.

Genom anslag 1:1 har länsstyrelsen beviljat projektstöd till företag och företagsfrämjande insatser. De företagsfrämjande insatserna har tidigare rört rådgivning, nätverksträffar, konferenser, seminarier, matchning, kommunikationsinsatser, digitala tjänster, öka kontaktytor mellan näringsliv, akademi, civilsamhället och offentlig sektor osv.

Insatserna har kunnat verka tvärsektorielt och främja samverkan över branscher, landsbygdsutveckling över frågor som ej kunnat hanteras inom landsbygdsprogrammet eller andra insatser rörande regional tillväxt som

länsstyrelsen hanterar. Därför har medlen varit ett utmärkt komplement till att växla upp insatser och medlen har gett stort mervärde och goda effekter, kommunikation, lärande av många andra pågående insatser, särskilt inom landsbygdsutveckling.

Verksamhetens resultat

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	1,8	1,6	2,8
Årsarbetskrafter kvinnor	1,0	0,6	1,5
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	32	25	43
Antal beslutade ärenden	22	31	35
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	13	6	16
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	3 281	4 256	7 558
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	391	203	1 098
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	703	1 281
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	1 688	2 464	3 520
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	1 203	886	1 659
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	4 085	3 717	2 320
Produktivitet			
Beslut per total antal årsarbetskrafter	8	14	8
Kostnad per ärende exkl. OH	94,5	108,7	168,6

Ökningen av resurser inom verksamhetsområdet rör främst arbetet med infrastrukturplanering i samband med infrastrukturprojektet Ostlänken och ett större fokus på samverkan i länet inom regional tillväxt på grund av pandemin.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Andel hushåll med fast bredband om minst 100 Mbit/s * 2020 års siffror från okt. 2019	Post- och telestyrelsen	83,80%	80,52%	74,58%
Andel arbetsställen med fast bredband om minst 100 Mbit/s * 2020 års siffror från okt 2019	Post- och telestyrelsen	75,36%	69,84%	60,06%
Antal serviceutförare för dagskasseinsättning	PIPOS ¹⁾	31	36	43
Medelavstånd till närmaste dagskassehantering/ dagskasseinsättning (km)	PIPOS ¹⁾	5,1	5,0	4,9

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Antal genomförda insatser i förhållande till plan (Innovation och företagande) ¹⁾	Egen dokumentation			
Antal genomförda insatser i förhållande till plan (Attraktiva miljöer och tillgänglighet) ¹⁾	Egen dokumentation			
Antal genomförda insatser i förhållande till plan (Kompetensförsörjning) ¹⁾	Egen dokumentation			
Antal genomförda insatser i förhållande till plan (Internationellt samarbete) ¹⁾	Egen dokumentation			
Antal genomförda insatser i förhållande till plan (Övriga insatser) ¹⁾	Egen dokumentation			

1) Tillväxtverkets plattform för geografiska analyser

2) Ingen aktivitet pga inget anslag 1:1.

Prestationer och effekter

Regionalt tillväxtarbete och regionala strukturfondsprogrammen

Syftet med insatserna är för att skapa förberedelse för att kunna nyttja de regionala strukturfonderna inför den kommande perioden till gagn för länet såväl som ÖMS-området. Arbetet görs tillsammans med Region Sörmland, andra näringslivsaktörer och civila aktörer.

Regional tillväxt

I och med neddragningen av anslaget 1:1 har länsstyrelsen inte haft möjlighet att fortsätta utveckla arbetet med regional tillväxt. Länsstyrelsen har inte genomfört lika många aktiviteter med begränsade resurser. Länsstyrelsen har andra kontaktytor än regionen och det är därför viktigt att fortsätta arbeta med regional tillväxt tillsammans med regionen. Det ökar genomslaget för de nationella målen för regional tillväxt och regional utveckling.

Länsstyrelsen har medverkat i samverkansforum för länets aktörer rörande landsbygdsutveckling som exempelvis *Partnerskapsmöten*. Länsstyrelsen har också regelbundna avstämningar med aktörer inom gröna näringar att föra en dialog kring utmaningar och identifiera behov som uppkommit med anledning av pandemin. Dialogen har varit en viktig del av det underlag som delgivits länsstyrelsernas gemensamma kansli angående pandemihanteringen i länet.

Länsstyrelsen och Region Sörmland har en god samverkan och delar flera frågor. Länsstyrelsen ingår också i partnerskapet för de regionala strukturfonderna inom det europeiska samarbetet till kommande programperiod.

Pandemin har inneburit att länsstyrelsen fokuserat på samverkan i länet och omställning till digital närvaro samt kompetensutveckling till våra målgrupper inom gröna näringar och företag på landsbygden.

Inom ramen för landsbygdsprogrammet har länsstyrelsen ett ökat fokus på jämställdhet genom rådgivning och företagsstöd till kvinnor respektive män. Länsstyrelsen har även haft tema jämställdhet i flera nummer av Aktiv Landsbygd. Genom länsstyrelsens aktiva deltagande i framtagandet av de europeiska strukturfonderna har kompetensen och möjlighet till bättre matchning med programmen och länsstyrelsens verksamhet ökat.

Infrastrukturplanering

Länsstyrelsen är granskningsmyndighet för väg- och järnvägsplanering enligt väglagen (SFS 1971:948) respektive lagen (SFS 1995:1649) om byggande av järnväg. Länsstyrelsen har i sin roll som granskande myndighet för väg- och järnvägsplanering under året framförallt deltagit i omfattande samråd om Ostlänken, landets största infrastrukturprojekt. I de fall Trafikverket efterfrågat Länsstyrelsens skriftliga yttranden och beslut har vi hållit utsatta svarstider.

Länsstyrelsens arbete med allmänbevakning i frågor om ledningskoncessioner (kraftförsörjning) har ökat i omfattning under året främst på grund av ett ökat antal ärenden om ansökan om nya ledningskoncessioner.

Bredband

Länsstyrelsen har beslutat de ca 60 miljoner kronor som funnits tillgängliga inom ramen för Landsbygdsprogrammet. Dessa medel räckte till tre bredbandsprojekt och ger minst 850 hushåll på den sörmländska landsbygden tillgång till en fiberuppkoppling. Bredbandsprojekten kommer genomföras på landsbygden i kommunerna Nyköping, Trosa och Eskilstuna.

Bredbandsstrategin som utarbetats av Länsstyrelsen och Region Sörmland är antagen av åtta av nio kommuner. Det är Region Sörmland som har fått uppdraget och medlen från regeringen för att tillhandahålla en regional bredbandskoordinator och därmed är de ansvariga för att implementera och utveckla bredbandsstrategin.

Länsstyrelsen medverkar i den samverkansgrupp med länets kommuner som drivs av Region Sörmland. Inom denna gruppering samverkas frågor kring utbyggnad av fast och mobil IT-infrastruktur. Länsstyrelsens roll är att informera om stödmöjligheter inom Landsbygdsprogrammet och regelverk som myndigheten ansvarar för gällande tillståndsfrågor avseende natur och kulturmiljö.

Länsstyrelsen bistår också Region Sörmland i deras kartläggningsarbete över utbyggnaden i länet. Det handlar främst om att informera om vilka områden som beviljats bredbandsstöd.

Länsstyrelserna rapporterade uppdraget Grundläggande betaltjänster till Infrastrukturdepartementet den 1 december 2020. I samband med det överlämnades även årsrapporten. Inom ramen för uppdraget Grundläggande betaltjänster driver Länsstyrelsen också två projekt med finansiering från PTS: *Kustlänsgruppen* (samverkan med länsstyrelserna i Kalmar, Blekinge, Gotland), *Betaltjänstprojekt Södermanland 2021 – 2022*.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att myndighetens arbete har haft ett gott resultat även med hänsyn tagen till övergången av uppdraget till Region Sörmland.

Bedömningen grundas på myndighetens genomförda projekt och samverkansarbete samt att Länsstyrelsen och Region Sörmland. Länsstyrelsen når särskilt väl ut till målgruppen företagare på landsbygden då länsstyrelsen ansvarar för EU:s stödhantering vilket i sin tur genererar kunskap om målgruppen och etablerade kontakter med målgruppen. Insatserna för regionala tillväxtåtgärder kopplar också väl till den regionala utvecklingsstrategi och det regionala strukturfondsprogrammet.

Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> 3§ p 5 5§ p 9 		<ul style="list-style-type: none"> Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm)

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Länsstyrelsen ska bidra till en hållbar utveckling av städer, tätorter och landsbygder. Därtill även bidra till goda förutsättningar för samhällsbyggande med en god livsmiljö samt en motståndskraftig infrastruktur.

Länsstyrelsens arbete ska bidra till uppfyllelsen av regeringens övergripande mål för boende och byggande samt till delmålen för bostadsmarknad, byggande, samhällsplanering och hållbara städer.

En väl fungerande bostadsmarknad är viktig för länets nuvarande och framtida invånare och också en viktig förutsättning för länets näringslivsutveckling, där länsstyrelsen har en rådgivande och stödjande roll.

Länsstyrelsens arbete ska bidra till hållbara inkluderande, säkra, hälsosamma och vackra bostäder och bostadsområden.

Länsstyrelserna samverkar nationellt inom Samhällsbyggnadsnätverket. Nätverkets syfte är att arbeta för nationell likvärdighet och likabehandling, struktur och tydlighet i externa dialoger, nyttjande av skalfördelar, redundans och effektivitet, tvärsektoriellt samarbete och verksamhetsutveckling.

Återredovisningen av uppdragen i regleringsbrevet rör följande områden:

- Boende
- Rådet för hållbara städer

Verksamhetens huvudsakliga processer

Verksamheten utförs huvudsakligen inom processen tillstånd och prövning. Verksamheten omfattar ärendehandläggning, samråd, samordning, tillsyn, stödjande aktiviteter samt myndighetens samverkan med kommunerna.

Verksamhetens resultat

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	3,4	3,8	4,5
Årsarbetskrafter kvinnor	9,2	7,5	6,1

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)			
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 840	1 860	1 659
Antal beslutade ärenden	2 093	1 476	1 431
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4	1	1
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	14 053	13 642	12 311
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	5 374	5 827	6 556
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	5
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	3 968	3 313	1 575
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	7	5	1
- varav OH	4 705	4 497	4 174
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	0	0	0
Produktivitet			
Beslut per total antal årsarbetskrafter	167	130	134
Kostnad per ärende exkl. OH	4,5	6,2	5,7

I byggstödsärenden fattas alla beslut av Länsstyrelsen i Boverkets datasystem Bofinc. Där görs också utbetalningar, varför dessa bidragsutbetalningar om totalt 132 miljoner kronor under 2020⁸ inte redovisas i tabellen.

Ärendemängden har ökat under 2020 då 1 005 nya ärenden har inkommit (2019 inkom 946 ärenden). Länsstyrelsen har beslutat 1 155 nya bygg- och energistödsärenden om totalt 319 miljoner kronor (2019 beslutades 547 ärenden om totalt 142 miljoner kronor).

Intresset för stödet till bostäder för äldre personer är stort. Lång kö för tillskott av medel till detta stöd innebär att inget stöd har kunnat beviljas i länet under 2020. 17 ärenden avseende äldreboendeprojekt inväntar nu beslut om stöd i länet. Oklarhet om finansiering av projektet kan medföra fördröjda byggstarter.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal överprövade detaljplaner som hävts	Platina ¹⁾	1	0	3
Förvaltning och skydd				
Antal antagna översiktsplaner samt ändringar och tillägg till ÖP	Platina ¹⁾	0	3	3
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Antal underlag som skickas till kommuner enligt plan- och bygglagen 3 kap. 26 §	Platina ¹⁾	0	1	1
Antal antagna detaljplaner	Platina ¹⁾	45	37	60

1) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

⁸ Bidragsutbetalningar under 2019 var 85 miljoner.

Länsstyrelsen har handlagt huvuddelen av inkommande ärenden inom fastställda handläggningstider och tillämpat gällande lagstiftningar och föreskrifter på ett genomlysigt sätt. Det har bidragit till en hållbar utveckling av städer, tätorter och landsbygder samt infrastruktur.

Länsstyrelsens arbete bidrar till hållbara inkluderande, säkra, hälsosamma och vackra bostäder och bostadsområden

Vårt arbete underlättar för kommunerna i deras översikts- och detaljplanering och bidrar till effektiv, ändamålsenlig och rättssäker tillämpning av plan- och bygglagen.

Länsstyrelsen bedömer att kommuner och övriga aktörer har erhållit en tydligare bild av situationen på bostadsmarknaden i länet genom bostadsmarknadsrapporten.

Nationell samverkan mellan länsstyrelserna bidrar till ensade förhållningssätt och effektivare hantering av utvecklingsprojekt och gemensamma frågor

Prestationer och effekter

Länsstyrelsen har genomfört olika insatser inom området hållbar samhällsplanering under 2020. Arbetet med samråd och granskning av översikts- och detaljplaner har löpt på så att kommunernas samrådstermer stort har hållits.

Länsstyrelsen har uppdaterat den webbaserade redogörelsen över statliga och mellankommunala intressen som är av betydelse för länets kommuner vid prövningen av översiktsplanernas aktualitet som togs fram under 2018. Redogörelsen innehåller även vägledningsmaterial från länsstyrelsens projekt om social hållbarhet i samhällsplaneringen.

Det regionala innehållet i den länsstyrelsegemensamma planeringskatalogen har uppdaterats under året. Länsstyrelsen bedömer att effekten av arbetet med att hålla planeringsunderlaget uppdaterat och tillgängligt är att det bidrar till att underlätta kommunernas planeringsarbete och höjer kvaliteten i prövningar enligt plan- och bygglagen.

Länsstyrelsen har bidragit med planeringsunderlag, råd och stöd inför kommunernas planarbete. Länsstyrelsen delger uppdateringar kring PBL och sakområdenas lagstiftning, hur länsstyrelsen förbereder sig för digitalisering, omvärldsbevakning med mera. Effektmått från enkäter eller brukarundersökningar saknas, men vi bedömer att samverkan i tidiga dialoger bidrar till en mer hållbar samhällsplanering och ett effektivare bostadsbyggande.

Länsstyrelsen har även genomfört utbildningar för länets kommuner om kulturmiljöfrågor och kulturvärden i planfrågor⁹. Utbildningen har fått en positiv respons från deltagande kommuner som framhöll vikten av att dessa frågor aktualiseras.

Då komplexiteten i projekt och ärendehantering inom hållbar samhällsplanering ökar är nationell samverkan av stor vikt för att mer effektivt nå målen inom samhällsplanering och boende. Projekten *PBL handläggarstöd* och *digital samverkansplattform* är en viktig del i länsstyrelsernas arbete för en digital samhällsbyggnadsprocess. Samhällsbyggnadsnätverket har under det gångna året höjt kompetensen bland ansvariga chefer och förberett länen på leveranser från projekten. Dialog och samverkan kring digitalisering ökar förutsättningarna för att länsstyrelserna bättre kan möta kraven och förväntningarna på en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess.

⁹ Se kulturmiljöavsnittet

I syfte att förbättra nationell likvärdighet och likabehandling har gemensamma rutiner och mallar tagits fram. Från och med år 2020 finns nationella mallar och rutiner för samråd om lovbefriade åtgärder för totalförsvaret enligt 9 kap. 15 § PBL.

Länsstyrelserna samverkar aktivt inom energi- och bostadsstöden och har under året även samverkat i genomförandet av arkitekturpolitiken. Representanter från nätverket deltar i Boverkets arbete med gestaltad livsmiljö och nationellt erfarenhetsutbyte ökar kompetens och möjligheter för länen att utveckla arbetet med arkitektur, form och designpolitiken. I nätverket bidrar Södermanlands län med en objektspecialist gällande detaljplaner. Länsstyrelsen i Södermanland deltar även i utvecklingsprojektet för handläggargröd detaljplaner.

Boende

Länsstyrelsens arbete inom området boende har handlat om stöd till byggande och energiåtgärder, kommunbesök i samband med den årliga bostadsmarknadsenkäten, bostadsmarknadsanalys med bostadsmarknadsrapport, riktlinjer för bostadsförsörjning samt värdeöverföringar från allmännyttiga kommunala bostadsföretag.

Stöd till byggande och energiåtgärder

Ärendemängden har ökat under 2020 då 1 005 nya ärenden har inkommit (2019 inkom 946 ärenden). Länsstyrelsen har beslutat 1 155 nya bygg- och energistödsärenden om totalt 319 miljoner kronor (2019 beslutades 1 126 ärenden om totalt 142 miljoner kronor). Länsstyrelsen har korta handläggningstider för kompletta ärenden, men många sökande väntar på beslut på grund av brist på medel. Under 2020 har länsstyrelsen totalt fattat 2 202 beslut i bygg- och energistödsärenden. Detta inkluderar även omprövningar och utbetalningar och är närmare dubbelt så många beslut jämfört med år 2019. Arbetet med att lämna information och besvara frågor om bygg- och energistöden vid kontakter med privatpersoner, företag och kommuner har intensifierats. Detta kan ha bidragit till ökningen av antalet inkomna ärenden under året.

Flera aktörer bygger hyresrätter i länet. Intresset för investeringsstödet till hyresbostäder och bostäder för studerande är fortsatt stort. Under år 2020 kunde beslut tas om 251 miljoner kronor i stöd avseende 19 ärenden med sammanlagt 628 hyreslägenheter. Länsstyrelsen hade den 31 december 2020 äskande om drygt 450 miljoner kronor för ytterligare 35 ärenden med omkring 1 700 hyreslägenheter.

Det är fortsatt intresse för bidraget gällande radonsanering i småhus. Under 2020 har det inkommit 46 ansökningar och 42 ansökningar har beviljats bidrag.

Intresset för stödet till bostäder för äldre personer är stort. Lång kö för tillskott av medel till detta stöd innebär att inget stöd har kunnat beviljas i länet under 2020. Däremot inväntar 17 ärenden avseende äldreboendeprojekt medel vilket kan medföra fördröjda byggstarter.

Under 2020 inkom 807 ansökningar om stöd till solceller. Länsstyrelsen har under 2020 kunnat bevilja 1 012 nya solcellsärenden om totalt drygt 62,8 miljoner kronor. Under 2019 beviljades 442 nya solcellsärenden. Sedan stödet infördes har omkring 200 miljoner kronor beviljats i Södermanlands län.

Kommunbesök

Länsstyrelsen har i samband med den årliga bostadsmarknadsenkäten besökt länets alla kommuner. Utöver genomgång av samtliga enkätfrågor har även riktlinjerna för bostadsförsörjning tagits upp. Länsstyrelsen har också informerat om stöden vid dessa tillfällen. Effekten av arbetet är att kommunernas enkätsvar kvalitetssäkras och vid samtalen kan förtydligande frågor ställas. Länsstyrelsen får på så sätt en bredare bild

av läget och bra förutsättningar för arbetet med analysen. Genom att information lämnas om stöd- och bidragsförordningar ökar förutsättningarna för att stöden kan bidra till ökat bostadsbyggande.

Bostadsmarknadsrapporten

Bostadsmarknadsanalysen, som till stor del grundar sig på bostadsmarknadsenkäten, har presenterats i bostadsmarknadsrapporten¹⁰. Rapporten är ett underlag till kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning. I rapporten ingår till exempel ett avsnitt för varje grupp som finns med i bostadsmarknadsenkäten (ungdomar, studenter, nyanlända, personer med funktionsnedsättning och äldre). Det finns även information om hemlöshet. Olika gruppers förutsättningar på bostadsmarknaden, och därmed ojämlikheten på bostadsmarknaden, synliggörs. Könsupplagd statistik har använts i möjligaste mån.

Länsstyrelsen har verkat för att tillgodose behovet av bostäder. Under 2020 har länsstyrelsen arbetat med att uppnå en långsiktig och välfungerande bostadsmarknad, vilket är ett delmål för bostadspolitiken. Länsstyrelsen har kunnat upprätthålla en skyndsam handläggning av stöd och bidrag. Hantering av dessa har bidragit till ett ökat utbud av bostäder samt bidragit till omställningen av energisystemet. Radonbidraget förväntas ha bidragit till bättre folkhälsa.

Det är fortsatt hög byggtakt i länet. Under kvartal 1 - 3 år 2020 påbörjades det 1 238 nya bostäder (under hela 2019 påbörjades 1 859 nya bostäder). Länsstyrelsens bedömning är att myndighetens uppdrag med att verka för att behovet av bostäder tillgodoses har uppfyllts. Bostadsmarknadsrapporten har bidragit till en tydligare bild av länets bostadsmarknad för de olika aktörerna.

Rådet för hållbara städer

I december 2017 inrättade regeringen *Rådet för hållbara städer*¹¹, ett forum bestående av elva statliga myndigheter samt SKL och länsstyrelserna. Rådet har i uppgift att stötta kommunerna i arbetet med mål 11 i Agenda 2030 som behandlar långsiktigt hållbar stads- och samhällsutveckling. Rådet ska verka till maj 2022. Fram till dess ska en samlad åtgärdslista bestående av genomförda och planerade åtgärder som främjar en hållbar stadsutveckling presenteras på webbplatsen *Hållbar Stad* varje år.

Utgångspunkten för rådets arbete utgörs av mål 11 i FN:s hållbarhetsmål Agenda 2030, *Strategi för levande städer – politik för en hållbar stadsutveckling* och propositionen *Politik för gestaltad livsmiljö*. Mål och strategier lyfter behovet av att se till helheten och betonar hur sociala, ekologiska och ekonomiska frågor är sammankopplade. Hur vi planerar, bygger och utvecklar våra städer och samhällen påverkar i princip samtliga delmål i Agenda 2030.

Varje år ska rådet dessutom redovisa vilka åtgärder som är strategiskt viktiga för arbetet med hållbara städer, men som helt eller delvis ligger utanför de deltagande myndigheternas ansvarsområden. Det ska även lämnas förslag på eventuella stadsutvecklingsfrågor som behöver utredas.

Den 26 februari 2020 lämnade rådet sin årliga rapportering av uppdraget till Regeringskansliet.

Rådets medlemmar har under år 2020 samverkat kring ett trettiotal åtgärder. Sex samverkansåtgärder har avslutats under året och övriga fortsätter under 2021. Flera möten har hållits med Rådets referensgrupper: Kommungruppen, Forsknings- och innovationsgruppen och Näringslivsgruppen. Rådet har också initierat respektive diskuterat samverkan med bland annat satsningarna *Viable Cities* och *Horisont Europa*. Länsstyrelserna leder tre av rådets åtgärder och är deltagare i flertalet av de övriga åtgärderna.

¹⁰ Diarienummer 405-4550-2020

¹¹ Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18

Rådet har även arrangerat ett antal gemensamma konferenser. I januari 2020 arrangerade *Vinnova* och rådet konferensen *Hur mobiliserar vi för ett hållbart samhälle?* på ArkDes. I konferensen medverkade bland annat internationella experter och en övning i arbetsmetoden *Mission* genomfördes. I oktober 2020 genomförde *Formas* och rådet en digital mål 11-vecka med namnet *Så når vi Agenda 2030-målen om hållbara städer och samhällen*. Totalt hölls 19 sessioner där 19 organisationer medverkade och cirka 2 000 personer deltog varav många från den kommunala sektorn. I december 2020 anordnade Länsstyrelsen i Uppsala län och rådet en digital regional konferens på temat omställningskraft. Länsstyrelserna planerar att genomföra liknande konferenser i samarbete med rådet under 2021.

Rådets gemensamma webbplats www.hallbarstad.se har under året utvecklats i syfte att få en mer ändamålsenlig sida där kommunerna och andra aktörer lättare ska hitta aktuellt material inom hållbar stadsutveckling. Den nya webbplatsen lanserades i december 2020.

Länsstyrelserna har poängterat vikten av att få en samlad och tydlig statlig samordning för kommunernas bästa samt betonat vikten av att Agenda 2030, i synnerhet mål 11, står i fokus för rådets arbete. Utifrån uppdraget och uppsatta mål bedömer länsstyrelserna resultatet som utmärkt.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att myndighetens arbete inom hållbar samhällsplanering och boende har haft ett gott resultat. Länsstyrelsen bedömer att arbetet har bidragit till en hållbar utveckling av städer, tätorter och landsbygder. Länsstyrelsen har även bidragit till goda förutsättningar för samhällsbyggande med en god livsmiljö.

Länsstyrelsen bedömer också att arbetet har bidragit till regeringens övergripande mål för boende och byggande samt till delmålen för bostadsmarknad, byggande, samhällsplanering och hållbara städer. Bedömningen grundas på bland annat ärendehantering, tillsyn, stödjande aktiviteter samt myndighetens nära samverkan med kommunerna.

Länsstyrelsens arbete bidrar till att statliga och allmänna intressen tillgodoses i ärendehandläggningen. Yttranden levereras i tid och bidrar till bra planering och ett långsiktigt hållbart samhälle. Utvecklingen i länet går i positiv riktning. Trenden för bostadsmarknaden kan med utgångspunkt från Länsstyrelsens uppdrag bedömas som positiv.

Trots goda resultat så är behovet av bostäder fortfarande stort i länet. Trångboddheten i länet är fortfarande stor och insatser för att minska trångboddheten kräver en ökad byggtakt. Minskad trångboddhet kan även bidra till minskad smittspridning.

Energi och klimat (42)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 6 • 5§ p 8 		

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Länsstyrelsens uppdrag inom området energi och klimat består i att långsiktigt främja, samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens politik för energiomställning och minskad klimatpåverkan (uppdrag 3.A1-2 samt Lst-instruktionen 3§ 6p)

Uppdraget omfattar att ta fram och genomföra långsiktiga regionala energi- och klimatstrategier samt planer för infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel. Myndigheten ska också samordna åtgärder för fossilfria transporter, verka för ökad andel förnybar energi och effektiva klimatinvesteringar i länet samt skapa synergieffekter mellan olika åtgärder. Dessutom ska länsstyrelsen verka för ökat genomslag av energi- och klimatmål i våra sakområden.

Länsstyrelsen har uppgifter både när det gäller samhällets anpassning till pågående klimatförändringar och inom samhällets omställning för att minimera ytterligare påverkan på klimatet. Länsstyrelsen ska samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat (Länsstyrelseinstruktionen, SFS 2017:868, 5§ 8p). Detta arbete styrs också av Klimatanpassningsförordningen (SFS 2018:1428). I

Länsstyrelseinstruktionen framgår också att Länsstyrelsen har uppgifter inom energi och klimat (3§ 6p). Detta arbete regleras närmare genom uppdrag i regleringsbrevet.

Det är således skillnad på arbete för att minska klimatpåverkan och klimatanpassning. Klimatanpassning handlar om att anpassa oss till den klimatförändring som följer av kommande utsläpp av växthusgaser och de som redan skett. Arbetet för att minska klimatpåverkan syftar till att minimera ytterligare utsläpp och därmed påverkan på klimatet. I ett långsiktigt framtidsperspektiv är frågorna därför tydligt sammanlänkade. De åtgärder som vidtas nu för att minska påverkan på klimatet är avgörande för om våra samhällen genom klimatanpassning ska klara att mildra de konsekvenser som uppstår. För att nå Parisavtalets mål om att begränsa påverkan på klimatet till två grader, och sträva mot 1,5 grader, är det nödvändigt att utsläppen av växthusgaser minskar mycket kraftigt i närtid. IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) har i sin [specialrapport om 1,5 graders uppvärmning](#) beskrivit att redan en uppvärmning på 1,5 grader får allvarliga konsekvenser för människan, miljön och ekosystemen.

Återredovisningen av uppdragen i regleringsbrevet rör följande områden:

- Åtgärder för energieffektivisering och klimatanpassning
- Samordna av arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat

Verksamhetens huvudsakliga processer

Verksamheten utförs huvudsakligen inom processen Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande. Verksamheten omfattar bidragsprövning av ansökningar, genomförande av projekt med olika parter för att främja klimatförbättrande inriktning på olika verksamheter.

Verksamhetens resultat

Länsstyrelsen redovisar uppdragen om att samordna och leda det regionala arbetet för att nå de nationella energi- och klimatpolitiska målen till Länsstyrelsen Dalarna.¹² I årsredovisningen lämnas en övergripande beskrivning av arbetet under året. I de delar rapporteringarna utanför årsredovisningen kompletterar resultatbedömningen inom området ges en kort sammanfattning av slutsatserna.

Länsstyrelsens detaljerade planeringsunderlag har stor betydelse för kommunernas klimatanpassning och underlagen ska uppmärksammas till exempel när kommunerna detaljplanerar och beaktar statliga och mellankommunala intressen i sin översiktsplanering. Länsstyrelsens underlag (tidigare benämnd länsstyrelsens sammanfattande redogörelse) medför att klimatanpassningsfrågorna fullt ut kan integreras i planprocessen inom den fysiska planeringen. Länsstyrelsens analyser stärker också myndighetens förutsättningar att genom tillsynsbeslut hävda nödvändig klimatanpassning. Dessutom resulterar planeringsunderlagen och analyserna i att lokalsamhället kan undvika framtida kostnader eller risker för människors hälsa på grund av utebliven klimatanpassning. Länsstyrelsen bedömer att en kombination av ändamålsenliga rättsregler, detaljerade planeringsunderlag och lokala analyser sammantaget ger en påtaglig effekt för länets anpassning till ett förändrat klimat.

Framtida arbete med klimatanpassning

Länsstyrelsens framtida arbete med klimatanpassning kommer primärt att bedrivas utifrån det regelverk som återfinns i förordningen (SFS 2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete. Länsstyrelsen ska fortsätta analysera klimatförändringarnas lokala effekter för att bidra med kunskap i klimatanpassningsarbetet. Länsstyrelsen avser ta fram ett nytt planeringsunderlag som mer detaljerat beaktar hur klimatförändringarnas effekter påverkar markens geotekniska förutsättningar. I ett längre perspektiv bedömer myndigheten att det är lämpligt med kompetensutveckling inom fjärranalys för användning av satellitdata från Sveriges nationella rymddatalabb, exempelvis om torka, vegetationsutveckling och våtmarker.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Energi och klimat (42)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	0,6	0,5	1,5
Årsarbetskrafter kvinnor	2,2	2,7	1,5
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	68	80	144
Antal beslutade ärenden	59	107	116
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	8	5	8

¹² Se separat redovisning till Länsstyrelsen i Dalarnas län och Länsstyrelsernas energi- och klimatsamverkan (LEKS).

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Energi och klimat (42)			
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	3 726	4 162	3 295
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	537	63	227
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	2 108	2 870	2 070
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	1 081	1 229	998
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	0	0	0
Produktivitet			
Beslut per total antal årsarbetskrafter	21	33	40
Kostnad per ärende exkl. OH	44,8	27,4	19,8

Ett större fokus under 2020 på samverkan, samordning och kunskapsfrämjande har inneburit högre kostnader på förvaltningsanslaget samtidigt som färre antal beslut fattats. Kostnader per ärenden blir jämförelsevis högre i förhållande till 2019. Antalet inkomna ansökningar till Klimatklivet är också färre jämfört med 2019.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare ¹⁾	Naturvårdsverket	1,04	1,51	2,75

1) Kommentar indikator Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare:

Antal inlämnade ansökningar per 10 000 invånare i länet har sjunkit från 2018 till 2020. Under 2020 inkom 31 ansökningar i länet om stöd från Klimatklivet och 2019 inkom 45 ansökningar. 2018 inkom totalt 82 ansökningar varav rekordmånga gällande icke-publika laddstationer. Inför 2019 flyttades dessa till ett separat stöd hos Naturvårdsverket, vilket förklarar den stora nedgången från 2018. Under 2020 genomfördes bara två ansökningsomgångar pga. Corona pandemin, vilket förklarar nedgången från 2019. För 2020 ligger Länsstyrelsen något under genomsnittet bland länsstyrelserna på 1,21 ansökningar per 10 000 invånare.

Under 2020 inkom totalt 31 ansökningar till Klimatklivet i Södermanlands län. Majoriteten berörde åtgärder för energikonvertering (65 procent). Övriga åtgärder är fördelade mellan kategorierna Publika laddstationer (13 procent), Fordon (13 procent), Produktion biogas (3 procent), Tankstation (3 procent) samt Gasutsläpp (3 procent).

Prestationer och effekter

Åtgärder för energieffektivisering och klimatanpassning

Klimatklivet

Majoritet av de inkomna ansökningar till Klimatklivet har bestått av utfasning av oljepannor inom lantbruk, och övergång till bioeldade pannor, vilket följer trenden från tidigare år. En vanlig åtgärd som slutförts är utbyte av oljepanna till biovärme eller bergvärme, där aktörerna genomgående är företag och föreningar. Sammantaget bidrar investeringarna inom energikonvertering till måluppfyllelse av fokusområdena i länets klimatstrategi: *Jord- och skogsbruk, Byggnader samt Hållbara energisystem.*

Inom transportområdet har Eskilstuna kommun slutfört en åtgärd i form av ett cykelgarage med plats för 96 cyklar i centrala Eskilstuna. Ytterligare åtgärder som slutförts är två åtgärder för installation av publik laddinfrastruktur och en åtgärd för icke-publik laddinfrastruktur.

Under året har Länsstyrelsen gjort kortare utvärdering av Klimatklivet mellan 2015–2020 i länet. Statistik över inkomna ansökningar, åtgärdstyp, beviljade ansökningar, genomförda respektive avbrutna åtgärder med mera har sammanställts och analyserats. Utvärderingen har tillsammans med Naturvårdsverkets statistik varit ett bra underlag för Länsstyrelsen för att få en överblick över målgrupper, typ av åtgärder och för att påvisa vilken sammantagen effekt investeringsstödet har på utsläppsminskningen i länet. Analysen visar att mellan åren 2015–2020 var den åtgärdstyp som oftast beviljades stöd energikonvertering följt av laddstation, transport, produktion av biogas och informationsinsatser. Totalt till och med den 10 december 2020 har 120 åtgärder beviljats stöd i Södermanlands län, motsvarande en klimatnytta om knappt 75 000 ton koldioxidekvivalenter per år.

Länsstyrelsens fokus år 2020 var samverkan med Naturvårdsverket och kompetensutveckling för att ge bra rådgivning till sökanden. Som rådgivande och yttrande instans inom finansieringsstödet Klimatklivet har länsstyrelsen analyserat möjliga synergieffekter bland sökanden. Information spreds internt till länsstyrelsens Landsbygdsavdelning och externt till länets nätverk för klimat- och miljöstrategier samt till medlemmar i länets miljö- och klimatråd.

Med hjälp av Landsbygdsavdelningens nätverk och kanaler inkom fler ansökningar inom jordbruk i länet, och flera av ansökningarna innefattade nya typer av åtgärder för Klimatklivet, så som elektrifiering av bevattningspumpar, byggnation av plansilos, pumpning av gödsel och byggnation av satellitbrunn. Åtgärderna gällande plansilos och satellitbrunn fick däremot avslag av Naturvårdsverket på grund av att beräkningarna av klimatnyttan av minskad plastanvändning samt av biologiska processer kopplade till gödsel bedömdes som osäkra.

Det regionala klimatanpassningsarbetet

Länsstyrelsen har genomfört olika insatser för att samordna det regionala och lokala klimatanpassningsarbetet. Under 2020 har enbart digitala möten hållits på grund av den rådande pandemin. Länsstyrelsen har deltagit i de träffar som anordnats av länsstyrelsernas klimatanpassningsnätverk och med SMHI. Ytterligare möten har anordnats av länsstyrelserna runt Mälaren för att diskutera underlag, analyser och relevant klimatanpassningsdata. Tillsammans med övriga län runt Mälaren har en uppdaterad lägesbild tagits fram om kunskapen avseende framtida havsnivåer som kan påverka Mälarenregionen på lång sikt.¹³

För myndighetens framtida regionala och lokala klimatanpassningsarbete och uppföljning av klimatförändringar bedöms satellitdata från Europeiska unionens Copernicus-program få en allt större betydelse. Länsstyrelsen i Södermanland deltar i de möten som Rymdstyrelsen kallar till avseende myndighetssamverkan om Copernicus och följer utvecklingen inom Sveriges nationella rymddatalabb.

Myndigheten har även deltagit i SMHI:s möten om förslag till framtagande av indikatorer för klimatanpassning.

¹³ Mälaren och aktuellt kunskapsläge om framtida havsnivåer, rapport nr 2020–44.

Andra initiativ inom klimatanpassning

Kommunal klimatanpassning och analys av klimatförändringarnas lokala effekter

Länsstyrelsen bidrar med råd och stöd samt tillsyn över hur länets kommuner arbetar med att förebygga naturolyckor och översvämningar som är klimatrelaterade i samhällsplaneringen. Arbetet bedrivs löpande i länsstyrelsens handläggning genom att klimatanpassningsfrågor beaktas utifrån plan- och bygglagens bestämmelser vid fysisk planering, både i detaljplaneärenden och i den kommunala översiktsplaneringen.

Den kommunala klimatanpassningen utvecklas genom kommunernas fysiska planering där statliga planeringsunderlag som kommunerna ska beakta och statlig information har en central roll. Länsstyrelsen har för speciellt angelägna frågor som översvämnings- och värmerelaterade risker bidragit med egna och detaljerade analyser för att underlätta den kommunala klimatanpassningen. Myndigheten har exempelvis bidragit med skyfallsanalyser och analyser av stigande havsnivåer längs Sörmlandskusten samt detaljerade analyser av framtida värmestrålning i länets samtliga tätorter. Av tidigare uppföljningar av kommunal klimatanpassning beträffande geotekniska risker framgår att det fortsättningsvis är viktigt att arbeta vidare med anpassning av nationella analyser till regionala underlag som beaktar klimatförändringarnas effekter. Detta behov lyfts fram i det pågående arbetet med revidering av den regionala handlingsplanen för klimatanpassning.

I föregående års uppföljningar av det kommunala klimatanpassningsarbetet har behovet att utveckla de kommunala analyserna av klimatförändringarnas risker identifierats. Denna bedömning kvarstår, men förändringar i lagstiftning inom plan- och bygglagens ramverk medför nu att kommunens ansvar skärps i detta avseende.

Remiss av Klimat- och energistrategin samt regional samverkan

Under året har en extern remissrunda genomförts inom ramen för revidering av *Klimat- och energistrategi*¹⁴ för länet. Inför remissen förankrades strategin särskilt med Region Sörmland och i länets Miljö- och klimatråd som leds av länsstyrelsen.

Miljö- och klimatråd för Södermanlands län har funnits sedan 2015 och omfattar alla kommuner, Region Sörmland, Skogsstyrelsen, Biogas Öst, Energikontoret, LRF, Mälardalens Högskola och Östsvenska handelskammaren. Länsstyrelsen har under året tagit initiativ till och drivit formuleringen av en ny vision för länets gemensamma miljö- och klimatarbete. Visionen fastställdes i december och kommer vara utgångspunkt för gemensamt åtgärdsarbete kopplat till miljömålen, inklusive genomförande av Klimat- och energistrategin. Den bygger på de målsättningar som finns formulerade i länet, bl.a. i klimat- och energistrategin.

Resultatet av Länsstyrelsens arbete under året är att det nu finns en gemensam antagen vision för Miljö- och klimatrådets arbete, samt att klimat- och energistrategins vision och beskrivning av utmaningar för länet är mer kända hos länets aktörer.

Länsstyrelsen har under året tagit fram rapporten *Hur är (miljö)läget?*¹⁵ som beskriver tillståndet i länet genom att samla kunskap från miljömålsuppföljning och miljöövervakning. Genom rapporten har målbilden för det regionala klimat- och energiarbetet lyfts till andra aktörer som inte tagit del av remissen av Klimat- och energistrategin samt allmänheten. Rapporten uppmärksammades i flera av länets medier. Ett resultat av rapportens genomslag i medier var att länsstyrelsen blev kontaktade av en lokal förening. Länsstyrelsen och

¹⁴ Länsstyrelsen i Södermanlands län, 2016, Klimat- och energistrategi för Södermanlands län, Rapport nr 2016:15, ISSN: 1400-0792

¹⁵ Länsstyrelsen i Södermanlands län, 2020, Hur är (miljö)läget 2020?, Rapport nr 2020:15, ISSN: 1400-0792

Nyköpings kommun träffade föreningen för att initiera en dialog om de koldioxidbudgetar som tagits fram för länet samt Nyköpings kommun.

Under remisstiden för Klimat- och energistrategin har Länsstyrelsen haft en fortsatt fördjupad dialog med Region Sörmland om hur Länsstyrelsen och Regionen tillsammans kan samordna och leda länets energi- och klimatarbete. Länsstyrelsen samordnar också regelbundna avstämningsmöten med Region Sörmland och Energikontoret Mälardalen. Syftet med dessa möten är samordning och samverkan kring olika projekt, nätverk och kampanjer som de tre aktörerna driver i länet.

Omställning av transportsystemet

Länsstyrelsen har under året färdigställt arbetet med rapporten *Infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel – Ett strategiskt kunskapsunderlag för Södermanlands län*.¹⁶ Rapporten finns nu publicerad på Länsstyrelsens webb. Under hösten genomfördes ett möte i länets miljö- och klimatstrategiska nätverk med fokus på hållbara transporter. I nätverket ingår Länsstyrelsen, Region Sörmland, Energikontoret Mälardalen och länets samtliga kommuner. Slutsatserna från rapporten förmedlades till nätverket.

Länsstyrelsen i Södermanland arbetar tillsammans med Länsstyrelsen i Västmanland i projektet *Energiomställning i åkerier och bussbolag*. Projektet ska främja målet om att minska utsläppen från transportsektorn med 70 procent till 2030 jämfört med 2010. Arbetet sker i samverkan med branschorganisationen Sveriges Åkeriföretag. Projektets övergripande målsättning är att små och medelstora transportföretag ska ha bidragit i övergången till en koldioxidsnål ekonomi genom energieffektivisering, samt minskad klimatpåverkan.

Under hösten 2020 har två vägledningarna tagits fram som riktar sig till transportköpare och till transportsäljare. Upphandlare, inköpsansvariga och miljöstrateger i Västmanlands och Södermanlands kommuner och ett 30-tal företag och speditörer har fått vägledningen för transportköpare presenterad. Under 2021 kommer länsstyrelserna i Södermanland och Västmanland att fortsätta informera om vägledningarna till företag, E-handelsbolag och lastbilscentraler. Vi planerar även seminarier med temat hållbara och klimatsmarta godstransporter.

Vägledningarna har fått positiv respons av både köpare och säljare av transporter. Upplevelsen är att det är positivt att båda sidorna får information och vägledning samtidigt. Vägledningarna upplevs målgruppsanpassade och en framgångsfaktor är att innehållet diskuterats under ett flertal seminarier i syfte att inhämta förslag och synpunkter på innehållet samt att öka samarbetet med Sveriges Åkeriföretag i projektet.

Integrering av klimat- och energimål i Länsstyrelsens verksamhetsområden (Uppdrag 3.A.2)

Länsstyrelsen har arbetat med att utveckla det interna samarbetet kring klimat- och energi i samhällsplaneringen, med syfte att öka och utveckla länsstyrelsens granskning av kommunala översikts- och detaljplaner samt deltagande i andra ärenden inom samhällsplanering- och transportområdena.

En intern plangrupp som har möte varannan vecka har bildats. Syftet med gruppen är att ta upp allmänna frågor kopplade till granskning av planer samt specifika frågor som rör enskilda översikts- och detaljplaner. En gemensam struktur med interna rutiner för plangranskning har också arbetats. En halvdagsutbildning har genomförts för handläggare som granskar översiktsplaner med fokus på klimat- och energimål.

¹⁶ *Infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel – Ett strategiskt kunskapsunderlag för Södermanlands län.*

Länsstyrelsens klimatstrategier har under året haft ett nära samarbete med Landsbygdsavdelningen för att nå ut till lantbruksföretag om Klimatklivet. Informationsinsatser har skapat fler och nya typer av ansökningar till Klimatklivet i den sista ansökningsomgången under året. Utöver att öka kunskapen om klimatomställningen hos lantbrukare och öka antalet ansökningar till Klimatklivet, har samarbetet också ökat integreringen av klimat- och energimålen i Landsbygdsavdelningens verksamhetsområden.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att myndighetens samordningsarbete har haft gott resultat.

Resultatet för klimat- och energisamordnande arbetet utvecklas närmare i redovisningen via Länsstyrelsen i Dalarna men baseras främst på att alla deluppdrag i 3A1 genomförts med gott resultat tillsammans med flera av länets aktörer.

Bedömningen grundas på pågående arbete med uppdatering av den regionala handlingsplanen för klimatanpassning utifrån bestämmelser i förordningen (SFS 2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete, arbetet med ett regionalt projekt om Mälarlänens långsiktiga riskbild med hänsyn till stigande hav, fysisk planering som utvecklar kommunernas klimatanpassningsarbete samt samverkan med övriga länsstyrelser och SMHI om klimatindikatorer.

Kulturmiljö (43)

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 7 	<ul style="list-style-type: none"> • 1A12 	

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar och utifrån ett helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande. Länsstyrelsens arbete med samhällsplanering ska främja länets utveckling och bidra till att skapa goda och trygga levnadsförhållanden och en långsiktigt hållbar livsmiljö för länets invånare och besökare. Kulturmiljön är en del av ett långsiktigt hållbart samhälle. Kulturmiljön ger kontinuitet i vardagen, känsla av samhörighet och ökar människors förståelse för sin omvärld. Uppdraget består i att skydda, vårda, öka tillgängligheten till och utveckla våra kulturmiljöer, så att både dagens och morgondagens generationer kan förstå, uppleva och bruka kulturarvet.

Återredovisningen av uppdragen i regleringsbrevet rör följande områden:

- Kulturmiljö (LI 3§p7)
- De nationella målen för kulturmiljöarbetet (1A12)

Verksamhetens huvudsakliga processer

Verksamheten kännetecknas av tillståndsprövningar och samråd enligt kulturmiljölagen. Ärendehandläggning är den dominerande aktiviteten och den bedrivs sektorsövergripande. I den ingår även tillsyn och kontroll. Ansvar för de objekt och miljöer som skyddas av kulturmiljölagen innebär också förvaltning och skydd. Länsstyrelsen tillståndsprövar och ställer villkor i hanteringen av ansökningar om ingrepp och förändringar inom fornlämningar, kyrkomiljöer och byggnadsminnen samt beslutar om bidrag till skyddade miljöer. Vi samverkar inom Länsstyrelsen och bidrar med ett kulturmiljöperspektiv i verksamheten. Vi arbetar aktivt i olika samarbetsformer med externa parter i tidiga samråd med kommuner, företagare och andra aktörer.

Verksamhetens resultat

Länsstyrelsen har inom området kulturmiljö prioriterat myndighetsutövning i form av ärendehandläggning. Prioriteringen har sin grund i länsstyrelseinstruktionen och verksamhetsplanens mål med att främja länets utveckling.

Under 2020 har länsstyrelsen prioriterat ärenden om samhällsutbyggnad, så som bostäder, företag och infrastruktur. Syftet har varit att minska negativ påverkan på kulturmiljön, utan att hindra en väl fungerande samhällsutbyggnad. Allt fler frågor hanteras tidigt i plan- och byggprocesserna. Effektmått från enkäter eller brukarundersökningar saknas, men klagomål över långa handläggningstider är få, vilket är ett indirekt mått på att resultatet är gott. Planering och byggande försenas sällan på grund våra krav på hänsyn till kulturmiljövärden.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Kulturmiljö (43)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	6,2	6,6	5,1
Årsarbetskrafter kvinnor	1,5	1,9	2,7
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 083	1 182	1 063
Antal beslutade ärenden	1 096	1 102	1 161
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	34	23	25
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	9 422	10 853	8 930
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	5 417	5 685	4 906
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	300
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	1 166	1 976	881
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	2 838	3 192	2 844
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	9 872	9 232	0
Ekonomidata (tkr)			
Beslut per total antal årsarbetskrafter	142	130	148
Kostnad per ärende exkl. OH	6,0	7,0	5,2

Verksamheten visar ett resultat med hög kontinuitet där antalet beslut per årsarbetskraft hållits på en stabil nivå de senaste åren. Variationen över åren förklaras med att insatser tidigare år genererar ett beslut senare år. Genomsnittet antal beslut över de tre åren håller sig konstant kring 1 100 beslut. Verksamhetsområdets relativa ökning av antal årsarbetare hänför sig till fler insatser i samband med länets infrastrukturprojekt. Resursbehovet kommer successivt att öka i takt med att insatser på grund av infrastrukturprojektet Ostlänken intensifieras de kommande åren.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal internremisser med kulturmiljöperspektiv	Platina ¹⁾ och egen dokumentation	401	424	545
Antal beslut om fornlämningsförklaringar	Platina ¹⁾	0	0	0
Tillsyn och kontroll				
Antal egeninitierade tillsynsinsatser (avverkningsärenden)	Platina ¹⁾	0	0	0
Antal egeninitierade tillsynsinsatser (byggnadsminnen)	Platina ¹⁾	0	0	3

1) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

Antalet internremisser har minskat dels för att antalet planärenden minskat och dels pga förbättrade interna rutiner där samverkan mellan kulturmiljö och planfunktionen.

Prestationer och effekter

Kulturmiljö

Länsstyrelsen har arbetat aktivt med förebyggande insatser i form av tidiga samråd och yttranden i planprocessen. Syftet har varit att påverka processen och därmed undvika tillståndsprövningar. Länsstyrelsen noterar att råd och rekommendationer hörsammats genom att företagen i planeringen sökt undvika påverkan på kulturvärden.

Infrastrukturprojektet Ostlänken

Trafikverket har i samråd med länsstyrelsen, rörande miljökonsekvensbeskrivningar och järnvägsplaner, projekterat för att i möjligaste mån undvika att beröra forn- och kulturmiljöer. I de fall forn- och kulturmiljöer ändå kommer att påverkas, arbetar länsstyrelsen vid samråd med Trafikverket och dess underkonsulter och genom yttranden för att järnvägens slutliga utformning och gestaltning ska påverka forn- och kulturmiljöerna i så liten grad som möjligt. Länsstyrelsens aktiva deltagande i samråden bidrar till att de nationella kulturmiljömålen i möjligaste mån uppfylls, här specifikt ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas samt en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen. Länsstyrelsen verkar i den arbetsgrupp med länsstyrelsehandläggare som hanterar länsövergripande frågor i projektet¹⁷.

Plan- och bygglagen (PBL) och kulturvärden enligt kulturmiljölagen och miljöbalken

Allt fler frågor hanteras tidigt i plan- och byggprocesserna. När frågorna är kända och kunskapen ökar uppstår sällan förseningar i planering och byggande på grund av oförutsedda krav på hänsyn till kulturmiljövärden.

Under året har därför länsstyrelsen planerat kursen *PBL och kulturvärden* och genomfört ett kurstillfälle i samverkan med plan- och byggheten. Utbildningen utgår från Boverkets kursupplägg och riktar sig till plan- och bygglovhandläggare, andra tjänstemän och politiker i länets nio kommuner. Utbildningen ger en grundläggande kunskap om hur det allmänna intresset kulturvärden ska tas om hand i plan- och byggprocesser enligt PBL. Även Sörmlands museum och kommunhandläggare med kulturmiljökompetens medverkar i utbildningarna.

Erfarenhetsutbyte och diskussioner är en central del av utbildningen, men på grund av pandemin har endast ett kurstillfälle genomförts. Ungefär 30 tjänstemän från fyra av länets kommuner¹⁸ deltog. Boverkets filmade material användes och länsstyrelsen och Nyköpings kommun bidrog med lokala exempel.

För att skapa ett mer preciserat och tydligare planeringsunderlag för kommunerna och länsstyrelsen har två av länets riksintressen, Katrineholms stad och Sundby sjukhusområde i Strängnäs, reviderats enligt förslag från länsstyrelsen. Det ger kommunerna ett bättre underlag för att genomföra sina planprocesser och samtidigt tillgodose riksintressena.

Handläggning av ärenden där hänsyn till kulturvärden behöver tas

Byggnadsminnesförklaring enligt kulturmiljölagen är det starkaste lagskydd som finns för bebyggelse. Ansökningar om ändringar av byggnadsminnen prövas kontinuerligt. Länsstyrelsen har också prioriterat frågor om byggnadsminnesförklaring för *Fiholms herrgård*, *Nynäs herrgård* och *Broby herrgård* samt

¹⁷ I arbetsgruppen ingår handläggare från länsstyrelserna i Södermanland, Stockholm och Östergötland. Den uppdragsarkeologi som genomförs och kommer att genomföras inför Ostlänken har hittills dominerat gruppens agenda.

¹⁸ Gnesta, Nyköping, Oxelösund och Trosa.

Bergströmska gården. Förhandlingen om avgränsningen av byggnadsminnet Fiholm har genomförts under året. I samband med att det fr o m i somras är ett dödsbo så har avgränsningsfrågorna aktualiserats på nytt.

Antalet byggnadsminnen i Södermanland har ökat något de senaste åren. Sedan 2017 arbetar Länsstyrelsen efter en framtagna strategi för tillkommande och befintliga byggnadsminnen. Bland annat behöver nya kategorier av byggnader skyddas och slutdatum för ett genomförande behöver flyttas fram.

Länsstyrelsen har inom ramen för överenskomna handläggningstider levererat bedömningar i ärenden som andra verksamhetsområden inom myndigheten driver, som exempelvis planärenden, lantmäteriaärenden och så kallade 12:6-samråd enligt miljöbalken (1998:808). De interna samrådsrutinerna stärker det tvärsektoriella arbetet inom länsstyrelsen och innebär att sökanden får tidiga besked om kulturmiljöfrågorna vilket underlättar planeringen av åtgärder. Det tvärsektoriella arbetet har gynnats och kompetensen har höjts genom kompetensutväxling från kulturmiljö- till plan- och byggområdet för arbete med översikts- och detaljplaner. Genom samverkan inom Länsstyrelsen och mellan kustlänsstyrelserna har en förstudie kring planeringsunderlag med bäring på kulturmiljöer för havsplanering i kust- och havsregionen tagits fram.

Byggnadsminnen ingår i miljömålsindikatorn Skyddad bebyggelse och God bebyggd miljö. Hänsyn till kulturmiljön är en aspekt som även beaktas vid bedömningen av vilka miljöförbättrande åtgärder som kan vara aktuella i den nationella planen för omprövning av vattenkraft.

Länsstyrelsen har inom det kyrkoantikvariska arbetet samverkat med Svenska kyrkan om förvaltningen av de kyrkliga kulturmiljöerna. Myndigheten har löpande under 2020 prövat och beslutat om tillstånd för ändring av kyrkomiljöer (120 inkomna ärenden och 113 beslutade). Länsstyrelsens deltagande i den regionala samrådsgruppen för det kyrkliga kulturarvet har varit mycket begränsat på grund av minskade personalresurser under större delen av året och den rådande pandemin. Det har inneburit att utvecklingen av samverkan fortsatt i samma takt som under tidigare år. Länsstyrelsen begär kompletteringar till ofullständiga ansökningshandlingar oftare vilket förklarar de långa handläggningstiderna.

Bredbandsutbyggnaden i länet och ovanligt många skogsbruksärenden som berör forn- och kulturlämningar har påverkat antalet ärenden. Länsstyrelsen har också ansvarat för att handläggningen av fornlämningsärenden resulterat i arkeologiska undersökningar i de fall där det inte varit möjligt att styra bort markåtgärder från fornlämningar.

Brott mot kulturmiljölagen har överlämnats för utredning till polisen. Länsstyrelsen har även senare deltagit i förundersökningar vilket inneburit en ökade arbetsbelastning och omprioriteringar av ärendehantering. Noterbart är att Åklagarmyndigheten hittills lagt ner samtliga anmälningar om misstänkta brott mot kulturmiljölagen.

De nationella målen för kulturmiljöarbetet

Länsstyrelsens långsiktiga arbete bidrar till att uppfylla de nationella kulturmiljömålen, särskilt människors delaktighet i kulturmiljöarbetet, ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser samt en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Gestaltad livsmiljö

Länsstyrelsen har i samråd om översikts- och detaljplaner tydligare lyft frågan om gestaltning, arkitektur, hänsyn och god helhetsverkan. Flera av länets kommuner är på väg att ta fram arkitekturstrategier, som en del av arbetet med att uppfylla de nationella målen för arkitektur och gestaltad livsmiljö. Kursen *PBL och kulturvärden* tar upp frågan om arkitektur och gestaltning, kopplat till kulturvärden och erfarenhetsutbytet bidrar till länsstyrelsens arbete med att uppfylla de nationella målen. Länsstyrelsen har under året medverkat i en intervju med Boverket om gestaltad livsmiljö.

Tillgängliggörande och skydd av fornlämningsmiljöer

Projektet ”Kulturmiljö för alla - forntidsvandringar för integration” har verkat för fjärde året i rad men i mindre omfattning jämfört med tidigare år. Två vandringar var planerade i år med fokus på Svenska för invandrare (SFI); i Eskilstuna och Nyköping. En vandring i Eskilstuna genomfördes den andra ställdes in på grund av pandemiläget. Cirka 25 vandrare deltog, varav 15 från SFI.

I enlighet med målet att skydda, vårda och utveckla fornlämningsmiljöer har ett urval fornvårdsobjekt tagits fram för s k vårdplaner. Ett arbete pågår sedan flera år med att utöka antalet utförare av fornvård, främst fastighetsägare, kommuner och hembygdsföreningar. Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt med översyn av befintliga informations- och hänvisningsskyltar för fornlämningar. Under året har drygt 25 objekt åtgärdats av länsstyrelsen och ytterligare andra objekt i samverkan kommuner, hembygdsföreningar och intresseorganisationer. En effekt av länsstyrelsens satsning på skötselplan och nya skyltar för fornvårdsobjekt i Trosa kommun är att kommunen genomfört skötselåtgärder och har påbörjat en femårsplanering för sina skötselinsatser.

Utöver länsstyrelsens egeninitierade fornvård villkoras ibland tillstånd enligt kulturmiljölagen i samband med detaljplanering med skötselplaner för fornlämningar och informationsskyltar. Insatserna motiveras som åtgärder för att skydda och bevara fornlämningarna samt att göra dem tillgängliga. Tillgänglighetsanpassning utförs så långt platserna tillåter med rimlig insats.

Länsstyrelsen i Södermanlands län påbörjade år 2007 en långsiktig satsning på länets hållristningar. Arbetet bedrivs i samverkan med Sörmlands museum. Syftet är att vårda, visa och tillgängliggöra hållristningarna för en bred målgrupp. Fyra hållristningslokaler ingår; Ullevristningen (Gnesta), Karlbergsristningen (Trosa), Koppartorsristningen och Släbroristningarna (Nyköping). Under år 2020 genomfördes en permanent övertäckning av Karlbergsristningen för att förhindra vittring av berget, men den kommer fortsatt att vara digitalt tillgänglig.

Länsstyrelsen har under åren 2018–2019 inventerat länets alla utomhus belägna runinskrifter i syfte att få en samlad bild av deras tillstånd. Syftet var att utifrån inventeringsresultatet ta fram ett åtgärdsprogram för att omgående påbörja vård av de runstenar som i första hand riskerar att utgöra fara för besökare. Ett tiotal runstenar har omfattats av åtgärder under år 2020.

Räkna Q

Länsstyrelsen har uppdaterat miljömålsindikatorn *Räkna q*, genom att registrera alla detaljplaner som innehåller skydd av bebyggelse i en databas som är tillgänglig för alla. Skydds- och varsamhetsbestämmelser och rivningsförbud i detaljplaner från 1987 till 2020 har registrerats. Utifrån underlaget kan man göra bedömningar av vilka åtgärder som behövs för att förbättra miljömålstillståndet för God bebyggd miljö och dess indikatorer skyddad bebyggelse och kulturvården.

Genomförandet av att *Räkna Q* visar att takten i antalet tillkommande byggnader som skyddas genom planbestämmelser i länet har halverats de senaste sex åren jämfört med perioden 1987–2010 och är fortsatt låg. Det innebär att kulturhistoriskt värdefull bebyggelse riskerar att förvanskas eller rivas. De skyddade byggnaderna utgör cirka 1,5 procent av det totala byggnadsbeståndet i länet. Att skydda bebyggelse i detaljplan är en kommunal angelägenhet och är bland annat beroende av kommunernas tillgång till antikvarisk kompetens och aktuella planeringsunderlag.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att arbetet inom området kulturmiljö har haft ett gott resultat.

Kulturmiljön har tagits till vara i plan- och byggprocesser genom yttranden i plansamråd samt brukats som en del i samhällets utveckling. Genom tillståndsbeslut och arkeologiska undersökningar har bostadsbyggande, företagsetableringar och infrastrukturutbyggnad möjliggjorts. Genom tillståndsgivning har församlingarna i länet kunnat utföra nödvändiga åtgärder på kyrkobyggnader.

Samtidigt kommer omfattande infrastrukturprojekt de närmaste åren som Ostlänken att kräva mer resurser för att hålla tidplaner och inte försena projektens genomförande. Länsstyrelsen prioriterar redan idag näringsverksamhet, bostäder och infrastruktur även ur perspektivet kulturmiljö. Medvetenheten om betydelsen av att tidigt ta hänsyn till kulturmiljöaspekterna i olika förändringsprocesser ökar i länet och länsstyrelsen gör bedömningen att utvecklingen går i positiv riktning.

Krishantering och skydd mot olyckor (45)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 8 • 7§ 	<ul style="list-style-type: none"> • 3B7 • 3B9 	

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Länsstyrelseinstruktion

Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, 3 § p 8, tydliggör att Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap. I förordning (2017:868) anges 7§ Länsstyrelsen är geografiskt områdesansvarig myndighet enligt förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap och den högsta civila totalförsvarsmyndigheten inom länet. Genom sin verksamhet ska länsstyrelsen minska sårbarheten i samhället, bevaka att risk- och beredskapshänsyn tas i samhällsplaneringen samt utveckla en god förmåga att hantera sina uppgifter under fredstida krissituationer och höjd beredskap

Regleringsbrev 2020

Länsstyrelserna ska i arbetet med civilt försvar särskilt prioritera följande områden: planering för stöd till Försvarsmakten under höjd beredskap avseende försörjning av kritiska förnödenheter, egendom och tjänster, stärkta arbetsformer, inklusive utrustning och tekniska system för samverkan som möter de höga krav på sekretess och robusthet som ställs vid höjd beredskap, planering för att kunna verka från alternativ och/eller skyddad ledningsplats samt ett utvecklat samarbete med näringslivet. Vidtagna åtgärder och uppnådda resultat ska redovisas som en del av redovisningen enligt regeringens beslut om planeringsanvisningar för det civila försvaret (Ju2015/09669/SSK).

Länsstyrelserna ska redovisa vidtagna åtgärder för att stödja kommunerna med att påbörja beredskapsplaneringen för det civila försvaret. Redovisningen ska utgöra en del av den redovisning som länsstyrelserna ska lämna i enlighet med regeringens beslut om planeringsanvisningar för det civila försvaret (Ju2015/09669/SSK).

Återredovisningen av uppdragen i regleringsbrevet rör följande områden:

- Uppgifter enligt länsstyrelseinstruktionen
- Planering för stöd till Försvarsmakten under höjd beredskap
- Planering för att kunna verka från alternativ och/eller skyddad ledningsplats
- Utvecklat samarbete med näringslivet
- Vidtagna åtgärder för att stödja kommunerna med att påbörja beredskapsplaneringen för det civila försvaret

Verksamhetens huvudsakliga processer

Länsstyrelsen arbetar i nära samarbete och i samverkan med länets kommuner, Region Sörmland, polismyndigheten, Försvarsmakten samt andra aktörer i länet. Samarbete och samverkan sker på olika ledningsnivåer med ett proaktivt perspektiv.

I länet finns ett länsgemensamt ledningssystem,¹⁹ där offentliga aktörer som implementerat strategin enats om en gemensam målbild. Målbildsarbetet har föregåtts av beredning i nätverk och arbetsgrupper samt uppföljning av effekter av målbildsarbetet. Beslutsforumet för detta arbete sker inom *Rådet för krishantering och skydd mot olyckor*. Rådet är etablerat med utgångspunkt ur förordning (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter vid höjd beredskap, 4§ p. 3.

Länsstyrelsen bedriver olika stödinsatser vad gäller exempelvis stöd i tolkning av lagstiftning, tillämpning av arbetsmetoder och verktyg, rådgivning samt utbildning- och övningsstöd. Även samordning av olika fora för skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar är en stor del av arbetet. Stödinsatserna genomförs utifrån gällande lagstiftning och uppdrag.

Från den 1 januari 2021 träder *Lag om ändring i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor* i kraft. Det innebär att *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* (MSB) ska ha tillsyn över att kommunerna följer denna lag och föreskrifter som har meddelats av myndigheten. Länsstyrelserna ska på begäran lämna information om lokala och regionala förhållanden. Förändringar i lagen innebär också att kommunerna ska anta nya handlingsprogram senast 1 januari 2022. Länsstyrelsen kommer även fortsättningsvis att vara remissinstans och ha en samordnande roll inom området skydd mot olyckor.

Verksamheten stödjer även bygg- och plan processen med expertkompetens gällande riskhänsyn i samhällsplaneringen vid Länsstyrelsens arbete med kommunala planer och infrastrukturprojekt i form av vägar och järnvägar.

Verksamhetens resultat

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Krishantering och skydd mot olyckor (45)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	7,8	7,8	6,7
Årsarbetskrafter kvinnor	2,5	1,1	1,8
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	217	207	326
Antal beslutade ärenden	156	185	325
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	5	0	0
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	13 889	11 486	10 779
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	4 767	3 153	3 677
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	4 866	4 904	4 028
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	4 256	3 429	3 073
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	0	0	0

¹⁹ Regional samordning och inriktning- RSI-strategi

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Krishantering och skydd mot olyckor (45)			
Produktivitet			
Beslut per total antal årsarbetskrafter	15	21	38
Kostnad per ärende exkl. OH	61,8	43,6	23,7

Verksamhetsområdets resultat är starkt påverkad av pandemin. Åtgärder för planering, samverkan, samordning och information har ökat i jämförelse med 2019. Dessa aktiviteter påverkar normalt inte antalet beslut mellan åren, men under 2020 har ändå omfattningen av dem gjort att antalet beslut totalt sjunkit sedan 2019. En konsekvens av pandemiåtgärderna är att även andra resurser inom länsstyrelsen lagt mer tid på detta område. Ett klart exempel på detta är ledningsgruppen extra krisledningsmöten som har hållits några gånger per vecka beroende på intensitet i pandemiåtgärderna. Länsstyrelsen i Södermanlands län har lagt färre arbetstimmar på området jämfört med andra länsstyrelser, vilket till en stor del visar på ett bättre kostnadsläge jämfört med riket i stort.

Prestationer och effekter

Uppgifter enligt länsstyrelseinstruktionen

Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap

Länsstyrelsens har haft tillsynsansvar enligt lagen (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor. Samtliga kommunala räddningsorganisationer har besökts enligt den upprättad tillsynsplan. Från år 2021 övergår tillsynen till MSB som har meddelat att tillsynen som inte kan slutföras av Länsstyrelsen under 2020 ska avbrytas.

Länsstyrelsen har utfört kunskapshöjande åtgärder inför nya handlingsprogram i samverkan med andra länsstyrelser. Stödande verksamhet har i första hand genomförts inom ramen för den etablerade strategi och samverkansstruktur för krishantering och räddningstjänst som finns inom länet.

Länsstyrelsen har även utvecklat stödet för räddningstjänsterna inom området skogsbrand med informationsmöten inför säsongen och utvecklingen av ett beslutsstöd för skogsbrand.

Under året har en verksamhet bedömts utifrån lag (2003:778) om skydd mot olyckor, 2 kap 4§ om farlig verksamhet och ytterligare en verksamhet är under bedömning.

För en närmare beskrivning av kommunernas och regionernas arbete med civilt försvar enligt 3 kap. lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap hänvisas till redovisningen i särskild ordning.²⁰ Länsstyrelsen bedömer sammantaget att arbetet utvecklats i positiv riktning.

Under året har ett utvecklingsarbete med ett processbaserat arbetssätt införts för att hitta grundorsakerna till varför vissa områden inom krisberedskapen släpar efter. Det har skapat möjligheter till fördjupade kunskaper om underliggande sårbarheter och brister.

För att öka förmågan till höjd beredskap genomförs utbildningar samt medverkar i olika nätverk för kunskapshöjning. Samordning har skett kopplat till utbildningsinsatser och utvärderingsmaterial för

²⁰ Dnr 450-7714-2020.

totalförsvarsövning 2020 till berörda kommuner. Effekten av detta är ökade kunskaper om bland annat roller och ansvar under höjd beredskap. Utöver det beaktades även barnperspektivet under övningarna.

Vad gäller verksamhetens arbete kopplat till stödinsatser inom säkerhetsskydd och säkra kommunikationer, kan effekter ses i att förmågan har ökat under året. Till följd av pandemin har vissa delar fått flyttas framåt i tiden. För mer information om detta, se avsnittet nedan gällande redovisning av regleringsbrevsuppdragen.

Geografiska områdesansvaret

Vad gäller verksamhetens arbete inom det geografiska områdesansvaret pandemin skapat en ökad förmåga till samverkan mellan lokal, regional och nationell nivå. Särskilt tydligt är en ökad kunskap och förmåga att förmedla samlade lägesbilder utifrån det geografiska områdesansvaret. Effekten av arbetet har också inneburit ökad förmåga vad gäller samordning av kommunikation på olika nivåer.

Även gränsdragningsfrågor har tydliggjorts mellan samverkansparter, vilket bedöms ha bland annat ha stärkt och ökat förståelse för länsstyrelsens roll som geografiskt områdesansvarig myndighet.

Ytterligare effekter är utveckling i arbetet med trygghetspunkter i länet som ökat i antal (39 stycken, 2020 jämfört med 36 stycken, 2019). Antalet samhällsviktiga verksamheter som påbörjat arbeta med kontinuitetshantering har ökat enligt uppgifter från aktörer inom RSI-strategin.²¹ Det är en naturlig effekt av att aktörerna behövs utöka sin personalplanering i samband med pandemin.

Ett utökad arbete har genomförts i syfte att skapa förutsättningar för samverkan mellan privata och offentliga aktörer. Arbetet har gett resultat i en utökad samverkan mellan exempelvis privat och offentlig sektor relaterat till pandemin.

I de överenskommelser som finns mellan SKR och MSB om kommuner och regioners arbete med krisberedskap och civilt försvar, ska länsstyrelsen genomföra stödinsatser vid behov. På grund av pandemin har stödinsatserna inte har kunnat genomföras helt enligt plan.

Länsstyrelsen har också bidragit med rapporteringar om hur samhällets skyddsvärden påverkats av pandemin. Genom dessa aktiviteter har förmågan att sammanställa och förmedla uppdatera lägesbilder ökat.

Länsstyrelsen har också deltagit i Ostlänksarbete och andra planarbeten med järnvägar och vägar vilket bidragit till att riskhänsyn i samhällsplaneringen har beaktats. Länsstyrelsen har också skapat underlag till den regionala risk- och sårbarhetsanalysen, vilken utgör ett planeringsstöd för eventuella insatser framgent.

Länsstyrelsens samlade bedömning av arbetet med samordning och inriktning i länet har utvecklats och likriktats genom det regionala ledningssystemet bestående av råd, beredningsgrupp, nätverk och arbetsgrupper. Arbetet har systematiserats genom de strukturer som byggts upp i länet. Denna bedömning görs utifrån den uppföljning som har gjorts, mellan nuläget och den regionala målbilden 2020. Under året har anpassningar gjorts kopplat till det länsgemensamma arbetet till följd av pandemin.

Sammanfattningsvis kan sägas att arbetet med det geografiska områdesansvaret har utvecklats positivt under året inte minst med anledning av den pågående pandemin. Fler personer med korrelerande ansvar inom den offentliga sektorn bedöms ha utvecklat sina kunskaper och färdigheter i utövandet av det geografiska områdesansvaret.

²¹ RSI- regional samordning och inriktning för krishantering och räddningstjänst

Planering för stöd till Försvarsmakten under höjd beredskap (3B7)

Länsstyrelsen bedriver ett aktivt arbete i uppbyggnaden av totalförsvaret. En betydande del av arbetet handlar om att bygga upp den egna förmågan i syfte att stärka myndigheten som högsta civila totalförsvarsmyndighet. Under 2020 har mycket av den planerade verksamheten på totalförvarsområdet fått stå tillbaka till följd av Corona pandemin. Det innebär emellertid inte att utvecklingen av totalförsvaret har stått stilla. Länsstyrelsernas anseende och förtroende som samordnande regional myndighet bedöms under perioden ha stärkts i samband med hanteringen av pandemin.

På regional nivå har länsstyrelserna arbetat aktivt med stöd till regioner och kommuner samt fungerat som en länk mellan den nationella och den regionala och lokala samordningen. Exempelvis har länsstyrelsen arbetat med att kartlägga tillgången av drivmedel i länet och samarbetat med mellersta militärregionen vad gäller informationsutbyte mellan myndigheterna. Länsstyrelsen har under året deltagit i en övning om världlandsstöd.

Följande exempel på effekter kan kort nämnas gällande fredstida krissituationer:

- Översyn av planverk, befattningsbeskrivningar och rutiner (bl.a. kopplat till pandemin).
- Ökad förmåga vad gäller samverkan, samordning, lägesbildsarbete och användandet av nationella samverkansverktyg (ex. WIS- webbaserat informationssystem) till följd av pandemin.
- Utökad erfarenhet vad gäller uthållighet i krisledningsstabsarbetet.
- Länsstyrelsen har med detta arbete upprätthållit sin grundförmåga inom krisberedskapen.

Planering för att kunna verka från alternativ och/eller skyddad ledningsplats (3B7)

Länsstyrelsen har tillsammans med MSB stärkt säkerhetsskyddet med Länsstyrelsen ledningsplats och en kontinuerlig utveckling i arbetet pågår. Detta har skett i samverkan med MSB. Effekten är ett starkt säkerhetsskydd.

Länsstyrelserna har ett länsgemensamt projekt vid namnet säkra kommunikationer (SKOM) och programmet för kontinuitet och resiliens (PKR) utvecklat ett koncept benämnt *Signe*. Konceptet stärker signalskyddet hos länsstyrelser, kommuner, regioner och andra samarbetspartners inom det civila försvaret, och skapar ett tryggare sätt att skyddat kunna utbyta uppgifter mellan dem.

Signe består dels av en teknisk lösning som är en dator med krypteringsfunktion, dels av arbetssätt och kompetensutveckling. Etableringen av Signe är ett viktigt steg i återuppbyggnaden av det civila försvaret. Med ett enhetligt system ökas förmågan att kommunicera och samordna sig mellan samhällsviktiga aktörer, både för planering och beredskap i händelse av kris eller krig. En effekt som kan nämnas är att arbetet lyft kunskaperna hos våra samarbetspartners i användningen av detta.

Länsstyrelserna har under 2020 också arbetat med länsstyrelsernas egen krigsorganisation och krigsplacering samt hur länsstyrelserna kan stödja kommuner och regioner.

Utvecklat samarbete med näringslivet

Under året har det varit svårt att genomföra planerade insatser med anledning av pandemin, vilket medfört att utvecklingsarbetet fått stå tillbaka för andra prioriterade insatser.

Vidtagna åtgärder för att stödja kommunerna med att påbörja beredskapsplaneringen för det civila försvaret (3B9)

Länsstyrelsen deltog i MSB utbildning om krigsorganisation och krigsplacering i kommuner och regioner utifrån MSB vägledningar. Utbildningen syftar i att utbilda länsstyrelserna för att stödja kommuner och regioner i arbetet med krigsorganisation och krigsplacering. Under hösten 2020 hölls en digital utbildning till länets kommuner vad gäller krigsorganisation och krigsplacering. Effekten av detta är att fler har kunskaper och kan arbeta vidare med frågan internt.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att arbetet inom området Krishantering och skydd mot olyckor har haft ett utmärkt resultat.

Länsstyrelsen bedömer att länet utvecklat sin förmåga inom skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. Inom räddningstjänstområdet har nu alla kommuner avtal med andra räddningstjänster om bakre ledningsstöd och utökad samverkan genom den tillsyn som genomförts.

Krisberedskapen har fått en högre prioritet i flertalet kommuner och vi ser ökad aktivitet inom exempelvis kontinuitet och trygghetspunkter.

De kunskapshöjande insatserna inom säkerhetsskydd, totalförsvar och kommunens roll har gett en ökad insikt och möjliggör fortsatt arbete med att utveckla det civila försvaret. I förhållande till de resurser och uppdrag vi har bedömer vi resultatet gott.

Länsstyrelsen har mött upp de krav som pandemin ställt i ett skarpt läge. Inom vissa områden har det samtidigt blivit förmågehöjande, då nya kunskaper och förmågor utvecklats med utgångspunkt i de krav som pandemihanteringen ställt på verksamheten. Viktiga lärdomar och en utvärdering för ett framtida lärande är nästa steg i för att utveckla en ökad förmåga.

Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet (50–58)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 9 • 6§ 	<ul style="list-style-type: none"> • 1A2-1A7 • 1B1 	<ul style="list-style-type: none"> • Regeringsbeslut om miljöövervakning • Förordning om vattendelegationer 2017:872 och förordning om vattenförvaltning 2004:660) • Ärendehandläggning enligt 7, 8,9,10,11 och12 MB med förordningar samt enligt andra lagar som tex terrängkörningslag • Särskild styrning i tilldelningsbeslut om bidrag från centrala verk, t ex NV och HaV

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D; 3A3-3A5, 3A7-3A9, 3A11, 3B10, 3D3, 3D5-3D7. Länsstyrelsernas gemensamma uppdrag om utvecklingen av tillsyn (1D1 och 3D4), bl.a. miljötillsyn har pga. pandemin skjutits fram till redovisning senare under 2021.

Länsstyrelsen redovisar årligen tillsyn, intäkter och kostnader för Sevesoverksamheter till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Detta styrs i enlighet med Förordningen (2016:986) om avgifter för tillsyn av åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. MSB sammanställer och gör en årlig uppföljning av utförd Sevesotillsyn och resultatet redovisas till regeringen i april varje år.

Verksamhetens mål och uppdrag

De övergripande målen för länsstyrelsens verksamhet avseende naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet är de av riksdagen beslutade miljömålen. Därutöver mål i EU-direktiv som vattendirektivet, art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet m fl.

Länsstyrelsen redovisar årligen tillsyn, intäkter och kostnader för Sevesoverksamheter till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Detta styrs i enlighet med Förordningen (2016:986) om avgifter för tillsyn av åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. MSB sammanställer och gör en årlig uppföljning av utförd Seveso tillsyn och resultatet redovisas till regeringen i april varje år.

Redovisningen nedan är, efter en övergripande sammanfattning, inriktad på måluppfyllnaden inom ramen för de uppdrag som ska redovisas till regeringen i årsredovisningen samt länsstyrelseinstruktionen. De viktigaste av de uppdrag som enligt regleringsbrevet ska redovisas genom andra myndigheter berörs endast kort i nedan men med en hänvisning i tabell D i årsredovisningen.

Utöver den ärendehantering som är knuten till de specificerade uppdrag som ska redovisas enligt ovan, arbetar Länsstyrelsen också för att nå övergripande mål för verksamheten genom den ärendehandläggning som följer av lagstiftningen, framförallt miljöbalken.

Länsstyrelsens arbete med naturvård och miljö- och hälsoskydd är tvärsektorielt och rör andra regionala aktörer som Skogsstyrelsen och Region Sörmland. Detta gäller t ex inom det regionala miljömålsarbetet enligt länsstyrelseinstruktionens 6 §, genom medverkan i uppdrag som t ex om Grön infrastruktur samt samråd och granskning av kommunala planer och det regionala skogsprogrammet.

Länsstyrelsens energi- och klimatarbete enligt instruktionens 3 § p 6 redovisas under rapporteringen ovan i avsnitt Energi och klimat (42).

Återredovisningen av uppdragen i regleringsbrevet rör följande områden:

- Uppdrag enligt länsstyrelseinstruktionen
- Arbete med förorenade områden (1A2)
- Arbete med åtgärdssamordning mot övergödning (1A3)
- Förebygga introduktion och spridning av invasiva främmande arter (1A4)
- Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur (1A5)
- Översyn av bevarandeplaner för Natura 2000-områden (1A6)
- Genomförande av den nationella planen för vattenkraften (1A7)
- Det regionala arbetet avseende naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv, m m (1B1)

Verksamhetens huvudsakliga processer

Verksamhetens aktiviteter spänner över samtliga de processer som angetts i denna årsredovisning för exempelvis:

- Tillstånd och prövning enligt miljöbalken sker för miljöfarlig verksamhet, vattenverksamhet och andra åtgärder i naturen som kräver samråd, tillstånd eller dispenser.
- Tillsyn och kontroll sker inom alla verksamheter som planerad tillsyn och händelsestyrd tillsyn t ex efter klagomål eller miljörapport/egenkontrollrapportering som kräver ingripande enligt miljöbalken, och som kontroll av upphandlade åtgärder och genomförda projekt som finansierats med statsbidrag.
- Förvaltning och skydd sker genom förvaltning av statens fastigheter och av naturreservat i enlighet med beslut och skötselplaner. Skydd enligt 7 kap. miljöbalken arbetar länsstyrelsen med dels för bildande av naturreservat för särskilt värdefulla områden på land och i vatten enligt långsiktig planering, dels för bildande av vattenskyddsområden. Även andra skyddsformer förekommer men är av liten omfattning.
- Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande ingår i alla uppdrag enligt ovan men är särskilt fokus i sådana uppdrag i regleringsbrevet som samordningsuppdraget 1B1 för naturvårds- och naturskyddsarbete, friluftslivsuppdraget 3A7, klimat och energiuppdraget 3A1 samt uppdraget om grön infrastruktur 1A5.

Verksamhetens resultat

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet (50–58)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	22,4	22,2	22,3
Årsarbetskrafter kvinnor	35,2	31,8	29,3
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 290	2 147	1 910
Antal beslutade ärenden	2 098	1 889	1 760
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	138	90	95
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	85 180	81 243	78 844
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	17 967	19 131	18 351
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	280
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	46 167	43 087	42 555
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	4
- varav OH	21 046	19 025	17 654
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	19 096	30 788	7 663
Produktivitet			
Beslut per total antal årsarbetskrafter	36	35	34
Kostnad per ärende exkl. OH	30,6	32,9	34,8

Nyckeltalet för verksamhetsområdet är stabila över de senaste tre åren. Verksamhetskostnader för bidragsfinansierad verksamhet förklaras av en ökad bemanning jämfört med 2019 med 3,6 årsarbetare. En bra introduktion och bibehållen bemanning för området sedan från tidigare år har möjliggjort en bra introduktion för nya medarbetare. Antalet beslut per årsarbetare och kostnad per ärenden har utvecklats positivt som ett resultat av dessa åtgärder. Ökningen av OH kostnader förklaras av ett högre uttag av bidragsmedel som ökar OH uttaget jämfört med tidigare års finansiering via förvaltningsanslag.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal av det totala antalet miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är äldre än 10 år	NIKITA ¹⁾	19		
Tillsyn och kontroll				
Andel tillsyn (tim) totalt i förhållande till länets behovsutredning (%)	Platina ²⁾	68%		
Andel miljötillsyn (tim) i förhållande till länets behovsutredning (%)	Platina ²⁾	97%		
Andel vattentillsyn (tim) i förhållande till länets behovsutredning (%)	Platina ²⁾	48%		
Andel naturtillsyn (tim) i förhållande till länets behovsutredning (%)	Platina ²⁾	67%		

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Andel tillsyn förorenade områden (tim) i förhållande till länets behovsutredning (%)	Platina ²⁾	33%		
Täckningsgrad för tillsyn miljöfarlig verksamhet (miljötillsynsavgift/kostnad, %)	Platina ²⁾ / Agresso ³⁾	56%		
Förvaltning och skydd				
Antal besökare i nationalparker och av länsstyrelsen utvalda naturreservat	SkötselDOS ⁴⁾	7500	3200	iu
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Genomsnittligt genomförd tillsynsvägledning per kommun (timmar)	Platina ²⁾	150		

1) Naturvårdsverkets system

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

3) Ekonomisystem, Länsstyrelsen

4) Naturvårdsverkets system; Investeringar i tillgänglighetsåtgärder och samarbete med Funktionsrätt Sörmland har området blivit mer besöksvärt.

Prestationer och effekter

Uppdrag enligt länsstyrelseinstruktionen

Samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet

Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna det regionala arbetet för att uppnå de nationella miljömålen. Under 2020 har myndigheten samordnat länets miljömålsarbete på olika sätt, vilket beskrivs inom respektive område nedan.

Miljö- och klimatrådet

Länsstyrelsen är sammankallande för länets miljö- och klimatråd. Syftet med rådet är att skapa regional delaktighet i miljöarbetet och samordna länets aktörer i arbetet mot de nationella miljö kvalitetsmålen.²² Rådet syftar också till att vara en arena för en bred diskussion kring viktiga miljöutmaningar och prioriterade åtgärder i länet. Rådet är även styrgrupp för arbetet med *Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö*.

Miljö- och klimatrådet har haft tre möten under 2020, varav en längre workshop. Årets möten har fokuserat på arbetet med att utveckla en ny vision och avsiktsförklaring för rådet samt påbörja arbetet med att ta fram ett nytt åtgärdsprogram. Under workshopen diskuterades de främsta miljöutmaningarna i länet, vision och målområden samt rådets organisation. Vid årets sista möte beslutade rådet om en ny vision för länets miljöarbete och organisation för rådet framöver samt för arbetet med nytt åtgärdsprogram under 2021. Besluten innebär att länets aktörer samlas inför fortsatt arbete under 2021.

²² Miljö- och klimatrådet består av följande aktörer: Biogas Öst, Energikontoret Mälardalen, Eskilstuna kommun, Flens kommun, Gnesta kommun, Katrineholms kommun, Region Sörmland, LRF Södermanland, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Mälardalens högskola, Nyköpings kommun, Oxelösunds kommun, Skogsstyrelsen, Strängnäs kommun, Trosa kommun, Vingåkers kommun och Östsvenska Handelskammaren.

Rapportering av regional miljömålsbedömning

Länsstyrelsen gör varje år en bedömning av måluppfyllnad för tolv miljö kvalitetsmål på regional nivå.²³ I Södermanlands län bedöms målen *Frisk luft* och *Bara naturlig försurning* vara nära att nå till 2020. För målen *Ett rikt växt- och djurliv*, *Ett rikt odlingslandskap* och *Giffri miljö* finns det en negativ trend. För målen *God bebyggd miljö* och *Myllrande Våtmarker* finns det däremot en positiv trend. För att nå målen krävs det dock ytterligare åtgärder, så som minskade avfallsmängder, transportsnål planering, minskat näringsläckage till vatten och skydd av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Övriga mål bedöms inte kunna nås med beslutade styrmedel och åtgärder.²⁴

De stora miljöutmaningarna i länet är övergödning och förlust av biologisk mångfald. När det gäller luftkvalitet och försurning är däremot situationen något bättre. Ekosystemen i länet är påverkade, vilket har medfört minskad areal för flera naturtyper och försämrade förutsättningar för arter. Endast en femtedel av länets sjöar och vattendrag har god ekologisk status. Orsaken är främst övergödning men också fysisk påverkan av vattenmiljöer. För att nå miljömålen arbetar länsstyrelsen utifrån ett särskilt åtgärdsprogram, vilket har beslutats i Miljö- och klimatrådet.

Länsstyrelsens årliga uppföljning av måluppfyllnad visar att kommuner, organisationer och myndigheter i länet deltar i flera stora EU-finansierade åtgärdsprojekt. Åtgärdena är särskilt kopplade till vatten- och naturmiljömålen samt till målet *Begränsad klimatpåverkan*. Länsstyrelsen arbetar också aktivt för att fördela bidrag för åtgärder i vattenmiljöer och odlingslandskap samt för minskad klimatpåverkan i länet. Trots ett aktivt arbete räcker åtgärdena inte för att nå målen.

Utveckla, samordna och genomföra regionala åtgärdsprogram med bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen

Länsstyrelsen har tillsammans med olika aktörer tagit fram ett åtgärdsprogram för länets miljömålsarbete till 2020: *Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö*.²⁵ Syftet har varit att ge vägledning och stöd för prioriteringar av åtgärder. Programmet innehåller 26 åtgärder. Under 2020 har en slutuppföljning av arbetet inom åtgärdsprogrammet gjorts. Den visar att 18 av åtgärdena har genomförts eller pågår kontinuerligt. Fyra av åtgärdena har genomförts till hälften eller mer, tre har påbörjats och en av de beskrivna åtgärdena ännu inte har påbörjats. Arbetet med åtgärdena i programmet har varit olika aktivt under programperioden.²⁶ Nedan redovisas resultat från några åtgärder där länsstyrelsen har haft ansvar under 2020.

Kunskapsspridande åtgärder

Flera kunskapsspridande åtgärder, som Vattenveckan och Klimat- och energidag har inte kunnat genomföras på grund av Corona pandemin. Däremot har länsstyrelsen gett ut en utflyktsguide, *50 utflykter i sörmländsk natur*, inom ramen för åtgärden *Kunskapsspridning kring friluftsliv och tätortsnära natur*, liksom fortsatt redigerat och utvecklat naturreservatssidor på webben. En hemestra-folder med allemansrätt, friluftslivstips och utflyktstips togs fram till sommaren 2020 och spreds bland länets aktörer. Länets naturum Stendörren har hållit öppet hela säsongen med ett kraftigt ökat besökstal i kombination med nya smittsäkra aktiviteter.

²³ Målen *Begränsad klimatpåverkan*, *Skyddande ozonskikt*, och *Säker strålmiljö* bedöms inte på regional nivå.

²⁴ Länsstyrelsen i Södermanlands län (2020) [Regional årlig uppföljning av miljömålen - Södermanland 2020 \(rus.se\)](https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/miljo-och-vatten/miljomal/atgardsprogram-inom-miljomal.html)

²⁵ Länsstyrelsen i Södermanlands län (2019) <https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/miljo-och-vatten/miljomal/atgardsprogram-inom-miljomal.html>

²⁶ Slutuppföljning av ÅFM från WSP (2021).

Stödja kommunerna med underlag i deras arbete med generationsmålet och miljö kvalitetsmålen

Länsstyrelsen har genom arbetet med *Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö* skapat ett systematiserat arbetssätt för det regionala miljömålsarbetet. Detta har medfört ett mer strukturerat stöd för kommuner, näringsliv och andra aktörer i deras miljöarbete. När åtgärdsprogrammet togs fram bildades det fyra arbetsgrupper: vatten, giftfri miljö, biologisk mångfald samt energi och klimat. Arbetsgruppen för vatten har ombildats till ett nätverk där länsstyrelsen, kommuner och organisationer ingår. Länsstyrelsen anordnar vanligtvis ett nätverksmöte under året, där myndigheten informerat om aktuellt vattenarbete samt om de bidrag som kan sökas för åtgärder i vatten. Nätverket används även för att planera *Vattenveckan*. I och med pandemin har nätverket inte haft några träffar under 2020.

Alla länets kommuner deltar i Miljö och klimatrådet. Rådets möten är en viktig mötesplats för att lyfta aktuella frågor och utmaningar runt om i länet samt få en bra dialog och förståelse mellan de olika deltagande aktörerna. Under året har en workshop genomförts med rådets medlemmar för att sätta syfte, deltagare samt ramarna för att ta fram ett åtgärdsprogram för länet (se ovan). Alla länets kommuner deltar också i Sörmlands nätverk för miljö- och klimatstrategier, där även Region Sörmland och Energikontoret Mälardalen deltar. Nätverkets syfte är att skapa ett forum för länets miljö- och klimatstrategier eller motsvarande. Under året har länsstyrelsen tagit initiativ till en gemensam diskussion och uppdatering av nätverkets syfte. Länsstyrelsen har också tagit ett tydligare ledarskap i nätverket genom att kalla till möten och förbereda dagordning. Höstmötet fokuserade på omställningen i transportsektorn med bl a en presentation av rapporten *Infrastruktur för förnybara drivmedel och elfordon*.²⁷

Verka för att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen och i det regionala tillväxtarbetet

Länsstyrelsen har lämnat synpunkter på hur miljömålen genom deltagande i samråd bör beaktas i samhällsplaneringen vid framtagande av översiktsplaner och detaljplaner. Syftet har varit att integrera miljömålen som tydliga styrmål för planerna. Under 2020 har länsstyrelsen deltagit i Trosa kommuns arbete med översiktsplanering. Länsstyrelsen har under året arbetat med att utveckla ett internt samarbete inom samhällsplaneringsområdet.²⁸

Arbete med förorenade områden

Arbetet baseras på en rullande tre-årsplan för sanering av länets mest förorenade områden. Planen revideras med årliga beslut av länsrådet. Flera områden där ansvarig verksamhetsutövare saknas har sanerats med hjälp av statliga bidrag från Naturvårdsverket, via länsstyrelsen. Det gäller t ex området Slottsvakten i Nyköpings kommun. Området som ligger centralt i Nyköping vid Nyköpingsån var förorenat från det tidigare gasverket men är nu färdigsanerat. Genom saneringen har bl a förorenings spridningen till Nyköpingsån, vilken mynnar ut i Östersjön, minskat.

Länsstyrelsen har också under året aktivt deltagit i arbetet med att granska översiktsplaner och detaljplaner. Genom att tidigt i planprocessen ta hänsyn till förorenade områden går det att undvika fördringar och förseningar på grund av oförutsedda händelser för att i stället utnyttja exploatering som en möjlighet att

²⁷ [Infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel - Ett strategiskt kunskapsunderlag för Södermanlands län \(2020\) Infraplan Södermanland.pdf \(lansstyrelsen.se\)](#)

²⁸ Se vidare redovisning i avsnittet om Klimat och energi ovan.

sanera områden. Länsstyrelsen har också informerat kommunerna om möjligheten till bidrag för att sanera förorenade områden som planeras att bebyggas med bostäder. Länet har dock få områden där denna typ av bidrag är aktuellt, dvs. där villkoren för bidragen uppfylls.²⁹

Tillsynsvägledning utgör en betydande del av länsstyrelsens arbete med förorenade områden. Länsstyrelsen i Södermanlands län samverkar med flera andra länsstyrelser i Mälardalen för att anordna gemensamma handläggartreffar och utbildningar. Denna typ av samverkan är ett kostnadseffektivt sätt att tillsynsvägleda länets kommuner och att kompetensutveckla länsstyrelsens egna medarbetare. En digital tvådagars seminarium hölls under hösten, där flera av länets kommuner deltog. Under 2020 har också ett särskilt tillsynsprojekt på temat förorenade områden vid skjutbanor genomförts. Projektet har inneburit att flera kommuner påbörjat tillsyn vid sådana områden.

Länsstyrelsen i Södermanland har under 2020 haft särskilda diskussioner med två av länets kommuner kring möjliga objekt där bidraget för att sanera områden för byggande av bostäder skulle kunna vara aktuellt. Information om bidraget har också lämnats i kontakter med kommunernas miljöchefer och i samband med handläggartreffar för miljöinspektörer. I nuläget bedöms inga områden vara aktuella för denna typ av statliga bidrag. En orsak är bl a osäkerheterna kring projektens ekonomi.

Arbete med åtgärdssamordning mot övergödning (1A3)

Länsstyrelsen i Södermanland har fått bidrag från Havs- och vattenmyndigheten bl a för arbete med åtgärdssamordning mot övergödning.

Länsstyrelsen har beviljat LOVA-bidrag till en särskild samordnare vid Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund för att initiera lokala åtgärder mot övergödning. Länsstyrelsen har även beviljat andra LOVA-stöd för separata åtgärder mot övergödning och arbetar också inom *LIFE IP Rich Waters-projektet*, som är delfinansierat med medel från Havs- och vattenmyndigheten, med information m fl åtgärder för att minska övergödningen. Övergödningen är, vid sidan av åtgärder mot bristande konnektivitet i vattendragen, länets största miljöproblem kopplat till vatten och den främsta utmaningen för att nå målen i EU:s vattendirektiv, en god vattenstatus i alla vatten. Länsstyrelsen har också beviljat statsbidrag till bildande av vattenråd i delavrinningsområden i länet där olika lokala aktörer tillsammans tar ansvar för att minska övergödningen.

Länsstyrelsen arbetar även med övergödningens problematiken inom ramen för uppdraget att vara beredningssekretariat för Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt, vilket leds av Länsstyrelsen i Västmanland. I detta uppdrag sker uppföljning av data t ex inom länets miljöövervakning och riktad uppföljning av de olika projekt mot övergödning som startats.

Effekterna av insatserna mot övergödning är ännu inte mätbara, eftersom utmaningarna vad gäller exempelvis brist på skyddsåtgärder vid odlingsmark som läcker näringsämnen, är mycket större än vad de anvisade medlen räcker för att motverka övergödningen genom olika projekt eller rådgivningsinsatser.

Förebygga introduktion och spridning av invasiva främmande arter (1A4)

Under 2020 har länsstyrelsen genomfört en försöksverksamhet för att testa metoder för utrotning/begränsning av arten kotula. Kotula, som främst växer på strandängar, har fått stor utbredning i södra Sverige, främst i Skåne och på Öland. Nu har den plötsligt dykt upp i Sörmland³⁰. Det är inte en invasiv art

²⁹ Se vidare redovisning av uppdrag 1A2.

³⁰ Diarienummer 512-3661-2020.

per definition i förordningen om invasiva arter, men den är ur ekologisk synpunkt invasiv. Försöksverksamheten har utförts vid en havsstrandäng utanför Nyköping.

Under året har projekt med att begränsa mink i skärgården för att minska artens skador på fågellivet bedrivits framgångsrikt. Bekämpningen utförs främst med hjälp av jägare och jakthundar som letar upp minkar som sedan avlivas. Inte heller mink finns uppförd i förordningen om invasiva arter, men liksom kotula kan den listas på en nationell lista.

Arbetet mot invasiva arter har tagit ett steg framåt 2020. Länsstyrelsen har fått möjlighet att rekrytera en projektledare, men på grund av pandemin har arbetet kommit igång sent. Flera formella ärenden finns nu om begäran om åtgärder³¹. Dessa ärenden är ännu inte avgjorda, men bereds nu på länsstyrelsen. Under året har antalet förfrågningar om invasiva arter generellt ökat. Många förfrågningar kommer från allmänheten, men även myndigheter, företag och organisationer ställer frågor. Länsstyrelsen har 2020 förberett och bjudit in till ett "Forum IAS" för länets kommuner. Det är i första hand kommunekologer som kommer att delta i detta första möte nu i februari 2021. Länsstyrelsen bedömer att kommunerna är väldigt viktiga samarbetspartners för ett framgångsrikt arbete med de invasiva arterna.

De invasiva arter av djur som finns upptagna i förordningen har Naturvårdsverket beslutat ska tas om hand i det Svenska mårhundprojektet, vilket drivs av Svenska Jägarförbundet. Under våren rapporterades den invasiva arten nilgås i Vingåkers kommun, vilken *mårhundprojektet* avlivade samma dag.

Regional handlingsplan för grön infrastruktur (1A5)

Länsstyrelsen har påbörjat genomförandet av den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur. Under året har fokus legat på att tillgängliggöra handlingsplanen och de kunskapsunderlag som tillhör planen, så som GIS-underlag. Detta har prioriterats för att underlätta för landskapets aktörer att beakta landskapsperspektivet inom sin egen verksamhet. Vi kan redan erfaras att kommunerna har börjat använda kunskapsunderlagen inom översiktsplaneringen.

För att sprida kunskap om grön infrastruktur och handlingsplanen har länsstyrelsen tagit fram en storymap om grön infrastruktur i Södermanlands län, som publicerats på länsstyrelsens webbplats. Genom text, bilder och kartor presenteras vad grön infrastruktur är. I handlingsplanen ges exempel på hur det går att använda olika kartunderlag och göra konkreta insatser. Under året har även två nyhetsbrev om grön infrastruktur i länet skickats till många olika aktörer. Syftet med nyhetsbrevet är att lyfta de insatser, projekt och aktörer som finns i länet, och som på olika sätt bidrar till att gynna den gröna infrastrukturen.

En annan viktig del i årets arbete har varit att påbörja arbetet med att implementera grön infrastruktur inom länsstyrelsens olika verksamheter. Det handlar dels om att få olika delar av verksamheten att beakta landskapsperspektivet vid handläggning av ärenden, tillsyn, rådgivning osv. Det handlar även om att arbeta för att landskapsperspektivet beaktas i olika strategier och program så som den regionala skogsstrategin och åtgärdsprogrammet för miljömålen.

Dialogmöten har genomförts med några av länets markägarorganisationer. I detta skede främst i syfte att utbyta kunskap och ge utrymme för öppna diskussioner kring arbetet med grön infrastruktur. Detta är ett viktigt steg för fortsatt samverkan inom länet.

Länsstyrelsen fortsätter även med att ta fram nya kunskapsunderlag som en del av genomförandet av handlingsplanen. Länsstyrelsen är långt gången med att komplettera handlingsplanen med regionala underlag om friluftslivet och har även tagit fram nya underlag om marina miljöer.

³¹ Diarienummer 511-4352-2020

Konkreta åtgärder i naturen har inom länsstyrelsen huvudsakligen skett utifrån redan pågående verksamheter eller projekt, så som inom områdesskydd, arbetet med åtgärdsprogrammen för hotade arter och genom rådgivning inom landsbygdsprogrammet. Det är i nuläget inte möjligt att beskriva vilken effekt som åtgärderna hittills fått på den gröna infrastrukturen i länet.

Länsstyrelsen fortsätter med att ta fram nya kunskapsunderlag som en del av genomförandet av handlingsplanen. Länsstyrelsen har kommit långt med att komplettera handlingsplanen med regionala underlag om friluftslivet och har även tagit fram nya underlag om marina miljöer.

Konkreta åtgärder i naturen har inom länsstyrelsen huvudsakligen skett utifrån redan pågående verksamheter eller projekt, så som inom områdesskydd, arbetet med åtgärdsprogrammen för hotade arter och genom rådgivning inom landsbygdsprogrammet. Det är i nuläget inte möjligt att beskriva vilken effekt som åtgärderna hittills fått på den gröna infrastrukturen i länet.

Översyn av bevarandeplaner för Natura 2000-områden (1A6)

Arbetet med processerna inför prövningarna enligt den nationella planen för omprövning av vattenkraft har påbörjats och utvecklats under verksamhetsåret 2020. Inom det arbetet har en del varit att göra en översyn av bevarandeplanerna för de Natura 2000-områden som berörs av den nationella planen för omprövning av vattenkraft, vilket är ett uppdrag i regleringsbrevet för 2020 (1A6). Under 2020 har en kartläggning över Södermanlands Natura 2000-områden gjorts, samt en bedömning av vilka Natura 2000-områden som kan komma att påverkas och därmed beröras av omprövningen av vattenkraft.

Kartläggningen utfördes inom en förfrågan från Havs- och Vattenmyndigheten där ett antal frågor besvarades och en tabell med alla Sveriges Natura 2000-områden fylldes i med information från Södermanlands län.³² Själva bedömningen av vilka Natura 2000-områden som kan komma att påverkas av omprövningen av vattenkraft gjordes genom att sortera ut de Natura 2000-områden med naturtyper och arter som är kopplade till limniska miljöer på olika sätt. Vidare gjordes en kvalificerad bedömning om det på något sätt skulle finnas en risk att värdena som är utpekade inom de Natura 2000-områdena skulle kunna komma att påverkas av omprövningen av vattenkraft. Inom den bedömningen hade områdenas utpekade värden, hur de värdena påverkas av vattenkraft i allmänhet, samt avståndet från vattenkraftverken som ska omprövas en betydande roll.

De Natura 2000-områden i Södermanlands län som anses kan komma att påverkas av omprövningen av vattenkraft är: Kilaån-Vretaån (SE0220304), Marvikarna (SE0220174), Ridö-Sundbyholmsarkipelagen (SE220077), Stora Bötet (SE0220009), Svanviken-Lindbacke (SE0220017), Svinnäset (SE0220341), Åboravinen (SE0220373).

Utöver kartläggningen har länet under året även medverkat i de olika informationsträffarna som Havs- och Vattenmyndigheten hållit i gällande framtagandet av vägledningarna för hur bevarandeplanerna ska utvecklas och förtydligas med avseende på vilka förutsättningar och åtgärder som behövs för att uppnå bevarandemålen kopplat till omprövningen av vattenkraften. Dessa vägledningar har tyvärr inte hunnit bli färdigställda under 2020 och länsstyrelserna har därav inte kunnat ta del av dem. Det har gjort att arbetet med att se över och revidera bevarandeplanerna för de Natura 2000-områden i Södermanland som anses vara berörda inte har varit möjligt att slutföra enligt HaV:s vägledning under 2020.

³² Diarienummer 521-3084-2020

Länsstyrelsen har kartlagt för vilka Natura 2000-områden som bevarandeplaner kan behöva uppdateras i samband med omprövning av tillstånd för dammar vid vattenkraftverk. Information om detta och vad Natura 2000-klassningen innebär för resp. område har getts vid de fem olika inledande samverkansmöten som hållits under året med de verksamhetsutövare som ska ansöka om nytt tillstånd alternativt utrivning från 2022 till 2023.

Förberedelserna är därmed gjorda så långt nu är möjligt för att underlätta en eventuell snabb uppdatering av bevarandeplanerna när HaV:s standardiserande vägledning publiceras i slutlig form, vilket förhoppningsvis sker innan verksamhetsutövarna ska precisera sina ansökningar om omprövning och nya miljövillkor till mark- och miljödomstolen.

Länsstyrelsen i Södermanland är bland de första som startar samverkansprocesser enligt regeringens fastställda tidplan för omprövningarna. Natura 2000-klassningen och bedömningarna i bevarandeplanen av risker för skador på de värden som skyddas väger tungt i omprövningen enligt 24 kap. miljöbalken av tillstånd eller motsvarande för aktuella kraftverk. Länsstyrelsen avvaktar därför HaV:s vägledning för hur omprövningen av bevarandeplanerna ska utformas.

Uppdraget har genomförts väl i enlighet med uppdraget, dock kan de slutliga uppdateringarna inte göras förrän HaV:s vägledning kommit.

Genomförande av den nationella planen för vattenkraften (1A7)

Initialt i februari 2020 deltog Länsstyrelsen på ett informationsmöte som Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund arrangerade för att bidra med information i processen. Vattenkraftsägare både från Kilaåns och Nyköpingsåns prövningsgrupper deltog på informationsmötet. Länsstyrelsen har under hösten 2020 skapat en intern tvärsektoriell struktur med projektplan och tidplan för samverkansprocessen inom den nationella omprövningsplanen för vattenkraft. Samverkan med och arbetsfördelning mellan grannlänerna har därefter startats. Även samverkan med *Vattenkraftens Miljöfond* har påbörjats. Tre samverkansmöten med vattenkraftsägarna hölls under hösten med Kilaåns och Nyköpingsåns prövningsgrupper för att starta samverkansprocessen. Till mötena har även berörda kommuner och *Vattenkraftens Miljöfond* bjudits in. Bakgrundsinformation inom samverkansprocessen har tagits fram för Kilaån och Nyköpingsån. Bakgrundsbeskrivningen för Trosaån påbörjades under 2020. Alla möten och all kommunikation förutom mötet i februari har varit digitala i form av Skypemöten samt telefonsamtal och email-kontakt under 2020.

Redovisning av beslutade undantag och vatten som förklarats som kraftigt modifierade för de vattenförekomster där det finns verksamheter som omfattas av den nationella planen redovisas av Havs- och vattenmyndigheten.

Det regionala arbetet avseende naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv, m m (1B1)

Länsstyrelserna ska redovisa hur de har samordnat och lett det regionala arbetet avseende naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv, åtgärdsprogrammen för hotade arter, artbevarande, tätortsnära natur, lokala naturvårdsprojekt samt vilt- och rovdjursförvaltning. Redovisningen i nedanstående texter är sammanskriven eftersom uppdraget täcker ett stort antal underuppdrag. Fokus i denna redovisning är att leda och samordna arbetet på regional nivå.

Naturvård

Verksamhetens huvudsakliga processer

Länsstyrelsens arbete med naturvård i vid bemärkelse omfattar alla nedanstående rubriker. Några processer och aktiviteter är antingen gemensamma för flera delar av naturvårdsarbetet eller ryms inte där men förtjänar att ändå nämnas. De huvudsakliga processerna inom naturvårdsarbetet, med de konkreta insatserna inom informationsarbete, skydd och skötsel av skyddade områden m fl, rapporteras i särskild ordning.

För att samverka i frågor som rör naturvård genomför länsstyrelsen *Samrådsgrupp för naturvård*, där länsstyrelsens arbete med naturvård presenteras och diskuteras med organisationer och myndigheter som arbetar med naturvårdsfrågor. Syftet är att få en bred förankring av naturvårdsarbetet i länet och få synpunkter på länsstyrelsens arbete.

För att samverka genomför länsstyrelsen vidare träffar med kommunernas ekologer. Vid dessa träffar diskuteras frågor om skydd av natur och hur det arbetet utvecklas i samarbete mellan länsstyrelsen och kommunerna. Länsstyrelsen informerar om de olika stöd som kommunerna kan få i samband med deras naturvårdsarbete. Stöden kan bl a vara till lokalt arbete med skydd av områden samt skötselinsatser i kommunala naturreservat och annan natur som utgör viktiga områden för friluftslivet. Dessa stöd kanaliseras ofta genom statsbidrag enligt förordningen om lokala naturvårdsprojekt, LONA. Kommunerna kan även erhålla direkta stöd från särskilda medel för finansiering av naturskydd som beslutas av Naturvårdsverket i samband med bildande av naturreservat. De stöden kan gälla för ekonomiska åtaganden för köp av mark eller för marknadsvärdeminskning på egna fastigheter.

För arbetet med naturum Stendörren, som länsstyrelsen driver, arrangerar vi årligen ett programråd där verksamheten vid naturum planeras tillsammans med andra organisationer och myndigheter med intressen i skärgården och dess naturvärden.

Länsstyrelsen deltar också vid andra organisationers samråd, t ex med Skogsstyrelsen och Sörmlandskustens naturskola, och bidrar där till samverkan i naturvårdsfrågor. I sammanhanget är det också viktigt att nämna den omfattande interna samverkan inom länsstyrelsen som sker i flertalet arbetsuppgifter inom naturvårdsarbetet. Inriktningen på naturvårdsarbetet diskuteras och beslutas i styrgrupper och forum där representation från i stort sett hela bredden i länsstyrelsens uppdrag, t ex i samverkan med kulturmiljö-expertis, agrar kompetens och länsstyrelsens uppdrag inom samhällsområdet finns med. Ett viktigt samarbete som har stor betydelse för myndighetens arbete med övergripande naturvårdsfrågor är samarbetet med Naturvårdsverket.

Prestationer och effekter

Länsstyrelsen har genomfört en samrådsgrupp under hösten 2020. Intresset från deltagarna var stort för att följa upp med fler möten under våren. Länsstyrelsen menar att samrådsgruppen leder till större förståelse för myndighetens arbete med naturvård samtidigt som kvaliteten på länsstyrelsens arbete förbättras i dialog med målgruppen. Större förståelse kan i sin tur leda till snabbare processer för de frågor länsstyrelsen verkar för.

Länsstyrelsen har normalt sett ett fysiskt möte med programrådet för naturum varje år och får därigenom vanligtvis in många idéer till verksamhetsutveckling och konkreta samarbeten. P g a den rådande pandemin genomfördes aktiviteten istället via e-post med information om andra aktiviteter på länsstyrelsen så som *Friluftslivets År*.

Länsstyrelsen har genomfört flera interna s k *Gröna möten* och *Vattenstyrgrupper* för att samordna naturvårdsarbetet. Länsstyrelsen bedömer att detta leder till att naturvårdsarbetet kan ske med god integrering av de övriga perspektiv som myndigheten har att förvalta. Samarbetet med Naturvårdsverket sker i flera forum men det kan nämnas att samarbete inom förvaltningen av Naturvårdsverkets fastigheter, som utgör en betydande del av de naturskyddade områdena i länet, har varit mycket gott. Länsstyrelsen har inom ramen för det samarbetet också haft expertuppdrag åt Naturvårdsverket särskilt i vägfrågor.

Biologisk mångfald

Verksamhetens huvudsakliga processer

En mycket stor del av länsstyrelsernas arbete med naturvårdsfrågor handlar om biologisk mångfald och rapporteras i särskild ordning. De processer som har fokus på samverkan och ledning på regional nivå av arbetet med biologisk mångfald innefattar de aktiviteter som beskrivits ovan under "Naturvård" samt, mer specifikt för biologisk mångfald, ytterligare några aktiviteter.

Länsstyrelsen har påbörjat arbetet med att utreda vilka arter och naturtyper som länsstyrelsen har ett särskilt regionalt ansvar för – *Ansvarsartsprojektet*. Syftet är att få fram de arter och naturtyper som vi bör satsa särskilda resurser för att bevara och utveckla biotoperna.

I arbete med naturvårdsbränning sker ett omfattande samverkansarbete med flera myndigheter och organisationer för att information om pågående arbete ska nå fram till rätt personer och för att det konkreta arbetet ska kunna genomföras på ett smidigt, kostnadseffektivt och säkert sätt.

Länsstyrelsen arbetar tillsammans med Skogsstyrelsen med projektet *Gröna jobb*, vilket har två syften. Dels ska projektet bidra till ökad biologisk mångfald genom skötsel av naturvärden, dels ska projektet bidra till att personer som står långt från arbetsmarknaden ska få lättare att hitta ett arbete inom de gröna näringarna. Länsstyrelsens arbete sker i nära samverkan med Skogsstyrelsen.

I arbetet med att skydda natur är bevarande av den biologiska mångfalden det högst prioriterade syftet. Det innebär att urvalet av nya områden görs utifrån prioriteringar genom en utvecklad modell. I den modellen ges höga poäng för särskilt skyddsvärda arter och naturtyper. Skyddsarbetet syftar till att långsiktigt säkerställa att bevarandevärdena bibehålls och stärks.

Prestationer och effekter

Arbetet med ansvarsarterna är under uppstart och har än så länge varit ett internt arbete på länsstyrelsen men kommer att involvera flera av länets organisationer. Avsikten är att arbetet kommer att leda till att statens resurser inom den regionala naturvärden kommer att kunna prioriteras bättre och leda till snabbare och bättre resultat för relevanta arter och naturtyper samt till en samsyn kring vilka naturvärden som länet har.

Länsstyrelsen genomförde en naturvårdsbränning där samverkan skedde med, först och främst, Räddningstjänsten och Kustbevakningen. Resultatet blev gott både avseende bränningsresultatet och samverkan med berörda organisationer.

I arbetet med *Gröna jobb* har flera av länets skyddade områden fått del av de arbetsinsatser som Skogsstyrelsens arbetslag genomfört. Verksamheten har lett till att deltagarna i arbetslagen fått utbildning i konkret naturvårdsarbete och att flera av länets skyddade områden fått värdefulla skötselinsatser.

Friluftsliv

Verksamhetens huvudsakliga processer

Länsstyrelsen har för att nå friluftslivsmålen skapat samverkan och bidragit till kunskapsspridning, bl a genom att leda och samordna ett regionalt friluftslivsnätverk, genomföra samverkansträffar och ta fram och sprida informationsmaterial.

Prestationer och effekter

För att förbättra möjligheterna att ta emot ett stort antal besökare i naturområden har länsstyrelsen ordnat en digital tematräff som berörde den ökade mängden besökare i naturen under 2020 med erfarenhetsutbyte för förvaltare av naturreservat från olika organisationer.

Länsstyrelsen har spridit information och samverkat inför *Friluftslivets år 2021*. Det väntas leda till ett engagemang och att fler ovana friluftslivsutövare provar friluftsliv.

Länsstyrelsen har tagit fram en metod för besöksklassning av naturreservat för att kunna prioritera friluftslivsinsatser och tillgänglighetsanpassningar samt sprida tydlig information till allmänheten. Det väntas leda till en geografisk spridning av besöksanpassade områden och till att besökare får bättre information om reservaten och blir nöjda med sitt besök.

Genom att sprida en folder om allemansrätt, friluftslivskunskap och utflyktsmål, *Hemestra i Sörmlands natur*, har länsstyrelsen bidragit till bättre kunskap, och därmed bättre förutsättningar, hos allmänheten att vistas i naturen, samt en spridning av besökare till fler naturområden under 2020 då många människor sökte sig ut i naturen på grund av pandemin.

Länsstyrelsen har tagit fram och beslutat om en regional handlingsplan för arbetet med friluftslivsmålen. Arbetet har genomförts tvärsektorielt på länsstyrelsen och andra aktörer har under arbetet och genom remiss haft möjlighet att lämna synpunkter. Genom arbetet har friluftslivsmålen förankrats i regionen och kunskap om friluftsliv integrerats i andra uppdrag. När åtgärderna genomförs får det positiva effekter för friluftslivet inom naturvård, samhällsplanering och utvecklings- och tillväxtarbete.

Åtgärdsprogrammen för hotade arter

Verksamhetens huvudsakliga processer

De konkreta naturvårdsinsatserna, inventeringar, restaureringar, kunskapssammanställningar m m, rapporteras i särskild ordning men en stor del av arbetet utgörs också av koordinering, samordning och ledning av åtgärdsprogrammen. Där har länsstyrelsen ett omfattande samarbete med olika organisationer, främst ideella organisationer och kommuner förutom Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och andra länsstyrelser.

Prestationer och effekter

I arbetet med åtgärder för vissa hotade insekter, exempelvis raggbock, har samarbetet med Holmen skog gjort att vi fått möjlighet att göra åtgärder på deras mark i flera år framåt i tiden. Kontinuiteten i åtgärderna bidrar här till god måluppfyllnad.

Övervakningen av hotade arter har skett i nära samarbete med ideella föreningar som *Floraväkeriet* och *Birdlife Sverige*. Länsstyrelsen samarbetar också löpande med *Sportfiskarna* och har tillgång till deras stora kunskap om vattenmiljöerna. Lunds universitet och SLU bidrar i olika projekt med kunskaper om övervakning av arter. I arbete med koordinering av åtgärdsprogrammet för mal, vilket är Länsstyrelsen i Södermanlands läns ansvar, har berörda län nu kommit överens om en gemensam informations- och

tillsynsinsats för att hindra olovligt fiske på arten. Länsstyrelsen bedömer att de goda samarbetena leder till att artfrågorna stärks och leder till konkreta bevarandeinsatser. Samarbetena är också helt nödvändiga då de resurser myndigheten förfogar över inte räcker till de insatser som krävs för att nå framgång i arbete med de hotade arterna.

Artbevarande

Verksamhetens huvudsakliga processer

Länsstyrelsen handlägger årligen ett antal ärenden och förfrågningar kopplat till det direkta artbevarandet enligt miljöbalken och i artskyddsförordningen. Det rör ofta problem med fladdermöss i äldre hus, men också arbete med bevarande av skyddade arter ute i naturlandskapet. Bl a är samtliga Sveriges fåglar skyddade i förordningen och ofta krävs olika anpassningar eller dispens när skogsbruk, jordbruk eller infrastrukturprojekt krockar med dessa arter. I samband med det uppdraget samverkar länsstyrelsen med andra myndigheter så som Skogsstyrelsen, Trafikverket, länets kommuner samt med företag och organisationer.

Inom uppdraget om artbevarande leder länsstyrelsen arbetet med att under vår och sommar bedriva tillsyn av de djur- och växtskyddsområden som är belägna i Södermanlands kust och skärgård. Under vissa fastställda perioder råder beträdnadsförbud inom de mest störningskänsliga områdena. Mycket av den tillsynen sker genom att upplysa om bestämmelserna i områdena, men även genom att rapportera eventuella överträdelser.

Prestationer och effekter

Olika kunskapspridande aktiviteter och utvecklade motiveringar i ärenden ökar kunskapen om det artskydd som är en implementering av EU:s art- och habitatdirektiv samt fågeldirektivet. Riktad tillsyn ökar, liksom särskilda skötselinsatser i arternas biotoper, de hotade arternas möjligheter att överleva.

Tätortsnära natur

Verksamhetens huvudsakliga processer

I samband med arbetet att skydda natur samordnar länsstyrelsen detta ofta med kommunerna. Under 2020 har länsstyrelsen beslutat om två nya naturreservat som ligger tätortsnära. Dessa är Trollskogen i direkt anslutning till Stigtomta samhälle samt Åsbyåsen strax väster om Eskilstuna stad. Ett led i detta samordningsarbete är att många kontakter tas med kommuner, men även markägare och närboende.

Förutom själva skyddsarbetet har länsstyrelsen genom speciellt kontaktnät arbetat med att vägleda kommunerna i deras arbete med att skydda och bevara tätortsnära natur. De områden som varit aktuella har höga värden för bevarande av biologisk mångfald, men är också mycket viktiga för det rörliga friluftslivet. Eftersom områdena ligger nära bebyggelse finns sedan länge upptrampade stigar och leder som nyttjas flitigt. Länsstyrelsens ansvar är här att vägleda och stödja kommunerna i deras arbete. Men det ingår också att ta tillvara och stödja lokala initiativ från organisationer eller andra.

Prestationer och effekter

Insatserna medför att fler kan få nära tillgänglighet till värdefull natur, vilket är positivt både för förståelsen av naturvårdsarbetet och för folkhälsan.

Lokala naturvårdsprojekt

Verksamhetens huvudsakliga processer

Under 2020 har Länsstyrelsen vid ett flertal tillfällen uppmärksammat kommunerna att söka bidrag för lokala naturvårdsprojekt, förkortat LONA. Kommunikationen till kommunerna riktar sig i första hand till kommunekologer eller motsvarande. Nytt från 2020 är att kommunerna kan söka LONA bidrag i tre olika

spår. Dessa är ”ordinarie LONA” som bland annat avser olika projekt kopplat till skyddad natur och tätortsnära natur. Sedan 2018 kan kommunerna även söka bidrag för våtmarksprojekt inom LONA. Dessa kan avse restaurering eller anläggande av våtmarker. Det nya för 2020 är LONA-pollinering som avser att med olika åtgärder bidra till att stärka vilda pollinatörers möjligheter i landskapet.

Prestationer och effekter

LONA-projekt är mycket kostnadseffektiva insatser som har stor betydelse för den gröna infrastruktur av olika naturtyper som behövs för att behålla hotade arter och deras biotoper i länet.

Vilt- och rovdjursförvaltning

Verksamhetens huvudsakliga processer

Genom insatser för samverkan och kompetensutveckling, genom att meddela tillstånd till skydds jakt, till hjälpmedel vid jakt, till rivning av bäverdammar samt genom upprättande och granskning av skötsel- och förvaltningsplaner, har länsstyrelsen under året arbetat för att främja en, med hänsyn till allmänna och enskilda intressen, lämplig utveckling av viltstammarna. Länsstyrelsen har genom kontinuerliga kontakter med jägar- och markägareorganisationer arbetat för god samverkan, samsyn och samförstånd.

Länsstyrelsen driver i samverkan sedan 2016 projektet *Dovhjort* med syftet att frivilliga skötselområden bildas i länet. Dessa ska tillsammans med länsstyrelsen, Jägareförbundet, LRF, Föreningen Sörmländska Jordägare och Skogsintresset verka för en mer kvalitativ och samordnad förvaltning av dovhjortsstammen i länet för att minska skadorna på grödor och skog.

Genom engagemang i styrgruppen för Skogsstyrelsens projekt *Mera Tall*, i Södermanlands och Örebro län, bidrar länsstyrelsen till arbetet att nå viltstammar i balans med fodertillgången i länet.

Länsstyrelsens har tillsammans med Svenska Jägareförbundet drivit projektet *Viltmat* som syftar till att öka efterfrågan på kött från vildsvin och gås för att öka jägarnas avsättning. Genom ökad avsättning finns större incitament för ett ökat jakttryck, vilket gynnar produktion av andra livsmedel.

En ny föreskrift meddelar tillstånd till jakt på allmänt vatten för alla folkbokförda i länet. Föreskriften innebär en förenkling vid skydds jakt av bl a säl och mink, samt en minskad administration och kostnad för såväl myndigheten som allmänheten.

Länsstyrelsen har engagerat sig i det regionala viltolycksrådet i syfte att i samverkan bidra till att minska antalet trafikolyckor med vilt i länet.

Det har under året genomförts sammanträden och utbildningar med viltförvaltningsdelegation i Södermanland och delegationens arbetsutskott med syfte att besluta om övergripande riktlinjer inom viltförvaltningen i länet, förankra länsstyrelsens beslut, samt öka kunskapen hos ledamöterna. Länsstyrelsen har anordnat digitala utbildningstillfällen för älgförvaltningsgrupperna för att utbilda och utveckla aktörerna inom älgförvaltningen, samt skapa goda förutsättningar för samarbete och dialog.

Klövvtstammarna i länet fortsätter att öka och därmed ökar även ansökningar om tillstånd till skydds jakt. Antalet ansökningar om tillstånd för skydds jakt efter dovhjort ökade från 39 under 2019 till 77 under 2020. För att fortsatt hålla korta handläggningstider, i syfte att underlätta för lantbrukare som lider av skador i gröda, har länsstyrelsen i större omfattning än tidigare meddelat tillstånd till skydds jakt utan föregående

besiktning av skador, inom de områden där man sedan tidigare känner till omfattande problem med viltskador orsakade av dovhjort.

Ansökningsformulär har gjorts tillgängliga som e-tjänster och justerats för att bli mer användarvänliga och är i högre grad komplett ifyllda, vilket även inneburit att länsstyrelsens handläggning blivit effektivare.

Länsstyrelsen i Södermanlands län är ordförande län i SRFO (södra förvaltningsområdet) 2019–2020, länet har vid flera tillfällen organiserat samrådsmöten inom förvaltningen och utbildningstillfällen för landshövdingar, handläggare och besiktningspersonal.

Antalet vargar har ökat i länet. Det är en förändring för landsbygdens jägare och tamdjurshållare när varg förökar sig i ett län som har tätt med fårgårdar och en utbredd jakt. Länets invånare ser oftare vargar än tidigare år, har fler angrepp på tamdjur (5 st av varg 2020 och 2 av lodjur) och länsstyrelsen bedriver ett större arbete med inventering och förvaltning tex beslut om skydds jakt.

Informationsbehovet är stort, och det växer med ökande antal rovdjur, rovdjurshändelser och observationer. Länsstyrelsen arbetar konstant med att informera om rovdjur, rovdjurshändelser och förändringar i populationen. Årets möten har i stor del varit digitala eller i textform. Länsstyrelsen kommunicerar bland annat via webben för aktuell rovdjursinformation samt via tidskriften Aktiv Landsbygd. Med anledning av pandemin har antalet fysiska möten varit färre och större informations- och samrådsmöten har arrangerats digitalt, bland annat med Vilförvaltningsdelegationen.

Tidigare satsningar på utbildning och utveckling av personalgruppen har detta år visat tydliga resultat i ökad effektivitet och kvalitet i arbetet, både inom förvaltning, besiktning och inventeringsarbetet. Ett viktigt arbetsmiljöarbete för fältpersonal har visat sig fungera bra.

Resultat från inventeringen fram till den sista december 2020 visar; en och en halv föryrngning av varg och en föryrngning av lodjur. Detta är en ökning av vargantal med(inom?) samma antal revir då det visat sig att båda vargreviren (ett revir delas med Stockholms län) har fått avkomma två gånger under 2020. Antalet lodjur under 2020 har hittills inte visat några större förändringar. Det har under hösten 2020 varit snöfritt vilket försvårar inventeringen och endast barmarksinventering och kamerainventering har använts som metod.

Prestationer och effekter

Sammanträden och utbildningar med viltförvaltningsdelegationen leder till samverkan och samsyn mellan de olika intresseområdena i länet som påverkas av viltförvaltningen. Ledamöterna förankrar delegationens frågor och beslut inom sina respektive intressen vilket bidrar till regional samverkan. Genom att delta i och driva projekt leder länsstyrelsen tillsammans med andra myndigheter och intresseorganisationer den regionala samverkan inom viltförvaltning. Genom att bjuda in intresseorganisationer till möten och utbildning för älgförvaltningsgrupper driver länsstyrelsen den regionala samverkan inom länets viltförvaltning.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att myndighetens uppdrag med naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet i all väsentligt uppnår de uppsatta målen och resultatet är gott. Bedömningen grundas på myndighetens samordning av det regionala arbetet för att uppnå de nationella miljömålen, bl a genom åtgärdsprogram och samverkan.

Uppföljning och utvärdering av verksamheten under året har visat att de för länet konkretiserade målen inom regleringsbrevet, verksamhetsplaneringen och enligt styrinstruktioner i tilldelningsbeslut av medel från centrala verk för genomförande av uppdragen har nåtts trots att pandemin påverkat verksamheten.

Med de restriktioner som påverkat människors rörelsefrihet under 2020 har tillgången till naturmiljöer underlättat människor vardag. Besöksfrekvensen i de naturreservat där mätningar görs har ökat väsentligt under 2020.

Areella näringar (60–62)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 10–11 	<ul style="list-style-type: none"> • 1A8-1A11 • 1D9 	<ul style="list-style-type: none"> •

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Målsättningen ska vara vägledande för länsstyrelsernas hantering av EU-stöd, och även minska kostnaden per stödkrona för förvaltning. Ett mål är att förenkla och underlätta för företag och myndigheter och att i tidigt skede få utbetalning för att effektivisera och underlätta för berörda parter.

Inom jordbrukspolitiken är vårt mål att ge god service och tydlighet som skall bringa ekonomisk stabilitet och bidra med utveckling på länets landsbygd genom olika kanaler som webben, brev och telefon.

Ett av målen inom livsmedelsstrategin är att skapa mötesplatser och arbeta med utvecklingsfrågor i samarbete med regionen och LRF. För ett arbete med länets utveckling är det viktigt att skapa förtroende och myndighetsutövning hos målgrupper och allmänheten som vi arbetar mot. Genom gemensamma värderingar skapa tillit och tydlighet i såväl interna som externa relationer och vara lyhörd mot våra målgrupper och kontakter att utgå från brukarnas behov och synpunkter.

En livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet. Produktionsmålet innebär att skogen och skogsmarken ska utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Inriktningen avseende målet om skogsproduktion ska ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar.

Miljömålet innebär att skogsmarkens natur-givna produktionsförmåga ska bevaras. En biologisk mångfald och genetisk variation i skogen ska säkras. Skogen ska brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper ska skyddas. Skogens kultur-miljövärden samt dess estetiska och sociala värden ska värnas.

Insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart

Länsstyrelsen har genom landsbygdsprogrammet bidragit till de övergripande målen och delmålen hållbar tillväxt; cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi samt hållbart nyttjande av naturresurser och attraktiva livsmiljöer i Sveriges landsbygder. En närmare redovisning för de åtgärder som länsstyrelsen vidtagit finns under *Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30,34)*.

Återredovisningen av uppdragen i regleringsbrevet rör följande områden:

- Uppgifter enligt länsstyrelseinstruktionen
- Hantering av EU-stöd
- Bistå Regeringskansliet och Jordbruksverket i arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik
- Redogöra för målen för den nationella livsmedelsstrategin
- Viltskador och ersättningar för skada på fisk och fiskeredskap

Verksamhetens huvudsakliga processer

Verksamhetens aktiviteter spänner över samtliga de processer som angetts i denna årsredovisning enligt följande:

- *Tillstånd och prövning:* Länsstyrelsen arbetar med förprovning av djurstallar. Förprovning av djurstall är en granskning av djurutrymmen ur djurskyddssynpunkt som görs innan byggnationen utförs. När byggnationen är klar besiktigar Länsstyrelsen byggnadsåtgärden. Länsstyrelsen hanterar och tar fram tillstånd utifrån avdelningens ansvarsområde. Ett annat exempel är en ny föreskrift som meddelar tillstånd till jakt på allmänt vatten för alla folkbokförda i länet. Länsstyrelsen meddelar tillstånd till skyddsjakt, till hjälpmedel vid jakt, till rivning av bäverdammar etc.
- *Tillsyn och kontroll:* Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna livsmedelskontrollen i länet. Länsstyrelsen utövar offentlig kontroll av livsmedel- och foderproducenter inom primärproduktion. Detta med syfte att undersöka om verksamhetsutövarna följer aktuell livsmedelslagstiftning och levererar säkra livsmedel och säkert foder. Länsstyrelsen genomför inom området allmänna veterinära frågor kontroller av hästpass, djurhälsopersonal och läkemedel på gård. Kontrollarbete sker inom både jordbruksstöd och landsbygdsstöd, till exempel åtagandeplanhandläggning för betesmarker, arealkontroll samt tvärvillkorskontroller.
- *Förvaltning och skydd:* Länsstyrelsen bedriver regional viltförvaltning inom vilt och fredat vilt, som också inkluderar inventering, samt stöd och råd till lokala förvaltningsgrupper.
- *Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande:* Länsstyrelsen bedriver samverkan och kunskapsutveckling i viltfrågor, fiske, djurskydd, arbetet inom ramen för den regionala livsmedelsstrategin och aktörer inom landsbygdsutveckling. Länsstyrelsen har genom kontinuerliga kontakter med jägar- och markägareorganisationer arbetat för god samverkan, samsyn och samförstånd. Samverkan är en viktig del av arbetet och länsstyrelsen samverkar med offentliga aktörer, näringsliv och branschorganisationer, utbildning och det civila samhället, till exempel det regionala viltolycksrådet i syfte att i samverkan bidra till att minska antalet trafikolyckor med vilt i länet och till exempel gymnasieskolor för att öka kunskapen om djurskydd. Samverkan har skett både på nationell nivå mellan länsstyrelser, Tillväxtverket och regionerna såväl som inom ÖMS-området (Östra Mellansverige) såväl som regionalt med Region Sörmland.

Verksamhetens resultat

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Areella näringar (60–62)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	5,7	7,7	6,1
Årsarbetskrafter kvinnor	13,9	15,2	14,0
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	7 661	7 757	6 564
Antal beslutade ärenden	7 425	10 460	12 560
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1 530	1 411	1 422
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	22 841	24 672	20 580
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	8 186	10 074	10 358
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	13	25	39
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	7 767	6 997	3 598
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	281	183	315
- varav OH	6 595	7 393	6 270
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	1 289	1 347	2 061
Produktivitet			
Beslut per total antal årsarbetskrafter	379	457	625
Kostnad per ärende exkl. OH	2,2	1,7	1,1

Under 2020 har Länsstyrelsen fattat ca 6845 beslut i Jordbruksverkets IT -system Jorden och ca 49 beslut i Jordbruksverkets äldre system Ararat. Alla dessa ärenden och beslut ingår inte i tabellen ovan. Under senare delen av 2020 har Jordbruksverket öppnat upp funktionalitet i IT-systemet för att göra återkrav för tidigare felaktiga utbetalningar. Detta resurskrävande arbete för stödår 2015 till 2019 har påbörjats under november. 21 ärenden för direktstöden har börjat utredas, men inga beslut på återkrav är tagna. Dessa återkravsärenden ingår heller inte i tabellen ovan. Enligt krav från EU-kommissionen ska återkraven för samtliga stöd åren 2015-2019 vara klara september 2021.

Den höga utgående ärendebalansen för jordbrukarstöden beror till stor del på att Jordbruksverkets IT-system ännu inte är helt färdigbyggda.

Den årliga uppföljningen av verksamhetsområdet försvåras av de problem som funnits i Jordbruksverkets handläggningssystem. Det innebär exempelvis att beslut i ärenden från 2015 tagits både 2018 och 2019. Avarbetningen från tidigare år påverkar därför beslut per årsarbetare positivt dessa år jämfört med 2020. Jämförelser mellan år är därför missvisande. Ett bättre riktmärke är ett genomsnittligt antal beslut under perioden 2015–2020, vilket innebär att nyckeltalen ger en rättvisande bild över åren. Antalet beslut per årsarbetskraft sedan 2015 är i genomsnitt 297 beslut per årsarbetskraft. Vid en sådan jämförelse står 2020, 379 beslut per årsarbetskraft ut som ett mycket bra resultat, trots en bemanning som är lägre än 2019. Trots detta goda resultat är det oroande att ärendebalansen ökar i synnerhet för ärenden som är äldre än två år.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Utbetalt belopp gårdsstöd för respektive stödår (tkr)	Jordbruksverket	177 356	184 362	176 127
Utbetalt belopp (eko + omst) för respektive stödår (tkr)	Jordbruksverket	24 664	27 761	22 755
Utbetalat företagsstöd för ökad konkurrenskraft (tkr)	Jordbruksverkets IT-system BLIS ¹⁾	7 723	8 007	14 197
Antal yrkesfiskare	Licensregister ²⁾	29	29	30
Antal förordnade fisketillsynspersoner.	Fisketillsynspersonregister ³⁾	144	150	150
Beviljad finansiering till externa bidragsmottagare för fiskevårdsåtgärder (tkr)	Agresso ⁴⁾	923	1347	2061
Beviljad finansiering till egna insatser för fiskevårdsåtgärder (tkr)	Agresso ⁴⁾	127	0	0
Antal vattenbruk/odlingar		2	1	1
Tillsyn och kontroll				
Antal SAM-ansökningar för jordbrukarstöd (samordnad ansökan om jordbruksstöd)	Jordbruksverkets IT-system BLIS	1927	1921	1960
Antalet tillsynstimmar av fisketillsynspersoner	Fiskodlingsregister ⁷⁾ (Jordbruksverket)			
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Antal rådgivningar inom Greppa Näringen		70	84	136

1) Jordbruksverkets system – BLIS (Beslut- och Lednings Information System)

2) Havs- och vattenmyndighetens register

3) Länsstyrelsens register

4) Ekonomisystem, Länsstyrelsen

5) Jordbruksverkets register

6) Jordbruksverkets system

7) Data finns ej

Under 2020 har Länsstyrelsen fattat ca 6845 beslut i Jordbruksverkets IT -system Jorden och ca 49 beslut i Jordbruksverkets äldre system Ararat. Alla dessa ärenden och beslut ingår inte i tabellen ovan. Under senare delen av 2020 har Jordbruksverket öppnat upp funktionalitet i IT-systemet för att göra återkrav för tidigare felaktiga utbetalningar. Detta resurskrävande arbete för stödår 2015 till 2019 har påbörjats under november 2020. 21 ärenden för direktstöden har börjat utredas, men inga beslut på återkrav är tagna. Dessa återkravsärenden ingår heller inte i tabellen ovan. Enligt krav från EU-kommissionen ska återkraven för samtliga stöd åren 2015–2019 vara klara september 2021.

Den höga utgående ärendebalansen för jordbrukarstöden beror till stor del på att Jordbruksverkets IT-system ännu inte är helt färdigbyggda.

Anledningen till minskning lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen beror på att det var en minskning av fiskevårdsmedel från anslag 1:11.

Minskning av utbetalningar av eko + omst för år 2020 jämfört med tidigare år beror på att handläggningen av dessa stöd, framförallt omställningsstöd, har prioriterats ner till förmån för direktstöden samt miljöersättning för betesmarker. Handläggningsläget har varit ansträngt för jordbrukarstöd då ersättningsrekrytering inte gjorts under året vilket lett till förlorad kompetens och arbetskraft. För att

maximera effektiviteten har handläggningen koncentrerat sig på ett stöd i taget enligt den prioriteringsordning som framgår av SUSS-JBR.

Prestationer och effekter

Uppgifter enligt länsstyrelseinstruktionen

Länsstyrelsen har inom området fiske arbetat med ett flertal delområden och målsättningar utifrån regleringsbrev, nationella strategier och myndighetens egen handlingsplan. Länsstyrelsens mest prioriterade områden inom fiske för 2020 har varit fiskevård och fisketillsyn, vilket är viktigt för livskraftiga fiskbestånd samt en långsiktigt hållbar fiskerinäring vid såväl kust som sjö.

Dessutom har Länsstyrelsen genomfört insatser som långsiktigt främjar förutsättningar för fisk, fiske och fiskare. Dessa insatser bidrar till förbättrade fiskemiljöer och möjligheter för människor att nyttja fisk inom både yrkes- och fritidssammanhang. Insatserna bidrar också till att öka länets attraktionskraft.

Fiskevård

Länsstyrelsen har genomfört olika insatser inom området fiskevård. Under året har uppdraget omfattat exempelvis fisketillsyn, fiskefredning, provfiske samt olika fiskevårdsaktiviteter i länet.

Fisketillsyn

Länsstyrelsen finansierar fisketillsynen längs kusten och i de större sjöarna med hjälp av 1:11- anslag. Planering och genomförande av tillsynen sköts av externa aktörer. Länsstyrelsen har, tillsammans med Länsstyrelsen i Västmanlands län och Länsstyrelsen i Örebro län, bidragit till fisketillsynen i Hjälmaren och Mälaren. Länsstyrelsen har under året påbörjat och genomfört utbyte av tjänstetecken för fisketillsynspersoner samt kartlagt utbildningsbehov. Mot bakgrund av behovet av utbildningar har Länsstyrelsen haft fortlöpande dialog med leverantör av utbildning samt med behöriga utbildare. Ett antal kurser under året har hållits på distans pga Corona pandemin. Länsstyrelsen har haft dialog med länets uppdragsgivare för att åstadkomma ett förbättrat utbildningsläge. Länet har ca 150 tillsynspersoner fördelat på ca 30 uppdragsgivare. Länsstyrelsen hanterar löpande ansökningar om nya förordnanden och förlängningar av beslutade förordnanden. Under 2021 kommer Länsstyrelsen fortsätta implementeringen av Havs- och vattenmyndighetens tillsynsföreskrift.

Fiskefredning

Länsstyrelsen har 2020 varit i vänteläge angående projekt ReFisk. ReFisk-projektet syftar till att förstärka rovfiskbestånden genom fiskefredning av vissa områden samt ändra de generella reglerna om hur fiske får bedrivas längs kusten. Därutöver ska projektet ta fram föreslå fredningsområden till Havs- och vattenmyndigheten. Sent i december 2020 kom remissen från HaV som då gick ut på underremiss till utvalda aktörer i länet. Nya föreskrifter (FIFS 2004:36) väntas att implementeras under kvartal 1 2021. Förväntade effekter är sammanhängande fiskefria områden samt ett enhetligt regelverk som gynnar efterlevnaden av reglerna, vilket i sin tur gynnar fisken, havet, yrkesfisket och fritidsfisket.

Provfiske

Länsstyrelsen har med hjälp av 1:11-anslag genomfört en serie provfisken för att övervaka fisk Diverse provfisken i Båven inriktat på mal samt provfiske vid den nyetablerade våtmarken Långsjön. Ett provfiske på gädda inom projekt ReFisk (se ovan) utfördes också.

Vattenbruk och övrigt

Länsstyrelsen har hanterat en tillståndsansökan kring en provodling av Tilapia i Flens Kommun samt haft diskussioner med Nyköpings kommun om eventuell etablering av räkodling i kommunen.

Länsstyrelsen har samverkan med yrkesfiskarna i Mälaren och Hjälmaren samt längs Östersjökusten. I det samarbetet har Länsstyrelsen en stödjande roll för att bibehålla och utveckla fisket. Samverkan sker också med närliggande län.

Under året startade ett projekt som benämndes ”Fiske i Sörmland” med bidrag från 1:11. På grund av pandemin fick en del möten och workshops ställas in men andra aktiviteter startades såsom en fiskerättsutredning i vid Nynäs Naturreservat och inhämtande av information för Fiskekartan.se

Länsstyrelsens samlade bedömning är att de prioriterade målen har uppnåtts med gott resultat och på utsatt tid. Länsstyrelsen har förordnat lämpligt antal fisketillsyningsmän och tillsammans med angränsande län samordnat fisketillsynen i aktuella sjöar och vattendrag. Målet med att freda fiskeområden i projektet ReFisk bedöms snart vara uppfyllt då remissunderlag delges HaV i januari 2021. Löpande samverkan med Sportfiskarna samt andra aktörer bidrar till ökade kunskaper och relationer för att gynna fiskevärden.

Hantering av EU-stöd

Införandet av en ny jordbrukspolitik har dragit ut på tiden. Det har i förhållande till tidigare programperiod medfört kostnadsökningar för den del av verksamhetskostnaderna inom lantbruk och landsbygd som utgörs av administrationen av Landsbygdsprogrammet och direktstöden. Ökad komplexitet i stödsystemet samt behovet av hårda prioriteringar i Jordbruksverkets utveckling av IT-systemen har under innevarande programperiod inneburit en ökad resursåtgång i länsstyrelsens handläggnings- och kontrollarbete, både inom jordbruks- och landsbygdsstöd. Även om länsstyrelserna under 2020 fått ett mer utvecklat IT-system för handläggningen har vissa moment varit tvungna att hanteras manuellt utanför IT-systemet vilket är resurskrävande.

Länsstyrelsen i Södermanlands län tog 2020 emot 1927 SAM-ansökningar. En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Inför 2020 kvarstod delar av handläggningen från 2015–2019 års jordbrukarstödsansökningar vilket inneburit ökade kostnader i takt med att ärenden beslutats.

Under 2020 har ca 415 miljoner kronor i jordbrukarstöd betalats ut, varav ca 17 miljoner är belopp som gäller ansökningar från år 2015–2019. Stöden är en viktig del av att få till en levande landsbygd med ett livskraftigt jordbruk. För att underlätta för de stödsökande erbjuder enheten för jordbrukarstöd telefonsupport under hela året men framförallt under ansökningsperioden. Länsstyrelsen hanterar även förfrågningar och kompletteringar som rör stödansökan som kommer in via bland annat e-post. Information om hur man går till väga i ansökningsförfarandet kommer även via artiklar i myndighetens tidskrift Aktiv Landsbygd. Andelen korrekt gjorda ansökningar korrelerar med andel ärenden som i högre grad kan hanteras snabbare i handläggningsprocessen vilket leder till fler korrekta utbetalningar som kan betalas ut så snart regelverket tillåter.

Samarbete under 2020 kring jordbrukarstöden i regionen Östra Mellansverige har inneburit ett fysiskt möte samt fyra möten via Skype där man tagit fram en gemensam ISK, diskuterat likabehandling, jäv, SUSS-planering, återkravsarbete, pandemin, EU:s gemensamma jordbrukspolitik för 2021–2027 samt uppdaterat de kontaktlistor för handläggning som upprättades 2017. I och med pandemin har vi inte kunnat genomföra de regionala träffar inom åtagandeplanhandläggning för betesmarker, arealkontroll samt tvärvillkorskontroller som var planerade.

Bistå Regeringskansliet och Jordbruksverket i arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik

Sedan 2018 finns ett länsrådsuppdrag om en länsstyrelsegemensam och sektorsövergripande arbetsgrupp för att samordna regleringsbrevsuppdraget om att bistå i Sveriges förberedelsearbete för den nya gemensamma jordbrukspolitiken.

Gruppen arbetar i samverkan med Jordbruksverket och Näringsdepartementet. Arbetet har fortlöpt planenligt om än med korta planeringshorisonter. En stor del av arbetet har varit att tillsätta resurser till Jordbruksverkets uppdrag. Länsstyrelserna har resurser i ett trettiotal uppdrag. Från och med augusti 2020 intensifierades arbetet, då Jordbruksverket fick i uppdrag att föreslå åtgärdstexter till en strategisk plan.

En del i arbetet har varit att gemensamt med Jordbruksverket påbörja planeringen av resursbehoven som Jordbruksverket identifierat från länsstyrelserna. En sådan planering påbörjades inom projekt- och företagsstöd och inom verksamhetsstöd för IT.

Arbetsgruppen har informerat om det löpande arbetet, tillhandahållit informationsmaterial, samt producerat åtta interna nyhetsbrev som alla länsstyrelsemedarbetare kan prenumerera på.

Redogöra för målen för den nationella livsmedelsstrategin

Nationell och regional livsmedelsstrategi (1A10)

Målen för arbetet med genomförandet av regionala och nationella livsmedelsstrategin är uppsatta mot år 2030. Övergripande målet för 2030 är att livsmedelskedjan vara konkurrenskraftig, totala livsmedelsproduktionen ska ha ökat samtidigt som relevanta miljömål ska ha nåtts. Arbetet på regional nivå under 2020 är en deletapp för att kunna nå uppsatta mål år 2030.

Länsstyrelsen har i huvudsak bidragit till att uppnå de av riksdagen fastlagda målen för den nationella livsmedelsstrategin genom arbetet med den regionala livsmedelsstrategin och kommunikationsinsatser kopplat till arbetet. Länsstyrelsens arbete med den regionala livsmedelsstrategin har blivit påverkad av rådande situation med Corona pandemin och delar av planerade aktiviteter har flyttats till 2021.

För att underlätta för aktörer som vill utveckla sitt företag eller organisation inom livsmedelskedjan har länsstyrelsen gjort en kartläggning över offentliga medel som går att söka i Södermanlands län. Inom ramen för genomförande av regionala livsmedelsstrategin har en särskild utlysning ägt rum på 300 000 kr till insatser som stärker arbetet med regionala strategin. I utlysningen beviljades två projekt: *Ökad konkurrenskraft för hållbar sörmländsk fruktodling* och *Utveckling av en digital plattform för försäljning av Sörmländsk mat och måltider*. Utöver arbetet med den regionala livsmedelsstrategin har Länsstyrelsen bidragit till att uppnå målen i den nationella livsmedelsstrategin bland annat via stöd i landsbygdsprogrammet. Under 2020 har länsstyrelsen beviljat två stöd: investering av gårdsslakteri (fokusområde 3a) och kompetensutvecklingsprojekt inom livsmedelsförädling (fokusområde 6a).

Under året har länsstyrelsen anordnat ett branschråd där aktörer från hela livsmedelskedjan i Södermanland medverkade. Branschrådet syftade till att tillsammans diskutera behov, utmaningar och satsningar inom livsmedelskedjan. Resultatet av branschrådet kommer vara en viktig grund i verksamhetsplaneringen för 2021. Genom att näringen tillsammans har varit med och kartlagt behov och prioriteringar blir effekterna av kommande arbete större.

Länsstyrelsen organiserar kompetensutvecklingsinsatser genom rådgivning, kurser, föreläsningar och nätverksträffar som vänder sig till verksamma inom jordbruks-, trädgårds- och skogsbruksföretag. Kompetensutvecklingen bidrar till målen i den regionala livsmedelsstrategin och två aktiviteter har genomförts gemensamt. Gemensamma aktiviteterna har bestått av en kunskapsdag om jordhälsa och en kurs

i sociala medier. Projektet Smakrik och blomstrande besöksnäring (fokusområde 6a) är ett länsöverskridande projekt riktat mot besöksföretagare. Under året hölls en kurs och fyra föreläsningar med deltagare från Södermanland och enskild rådgivning har getts till ett sörmländskt företag.

Arbetet med livsmedelsstrategin har även spridits genom fyra nyhetsbrev och 20 artiklar i länsstyrelsens tidskrift *Aktiv landsbygd*. Via en Facebook-sida har arbetet med livsmedelsstrategin även spridits till allmänheten.

I början av 2020 beviljade Jordbruksverket länsstyrelsen projektet *Regler och villkor på regional nivå – ett länsövergripande samverkansprojekt*. Projektet syftar till att utveckla metoder och koncept som ska underlätta arbetet med regler och villkor regionalt. Projektet ska bidra till målen i den nationella livsmedelsstrategin. Projektet påbörjats under 2020, men tidplanen har påverkats av pandemin och projektet kommer även att fortlöpa under 2021.

Inom nationella livsmedelsstrategins målområde konsument och marknad har länsstyrelsen blivit beviljad medel för projektet *Metodutveckling för kortare livsmedelskedja*. Projektet syftar till att utveckla en metod för att korta livsmedelskedjan mellan producent och konsument i Södermanlands och Västmanland län. Det operativa arbetet kommer att påbörjas under 2021.

Viltskador och ersättningar för skada på fisk och fiskeredskap

Bidrag till förebyggande åtgärder till exempel avledningsåker för fågel, vargavvisande hundvästar samt rovdjursavvisande stängsel har utbetalats för att minska risken för skador. Vid störning av djurbesättningar, skador på tamdjur och växande gröda har länsstyrelsen jourverksamhet (även kvällar och helger) som kan vara på plats med direkta akutåtgärder för att förhindra ytterligare skada.

Länsstyrelsen i Södermanlands län är ordförande län i SRFO (södra förvaltningsområdet) 2019–2020, länet har vid flera tillfällen organiserat samrådsmöten inom förvaltningen och utbildningstillfällen för handläggare och besiktningspersonal.

Antalet vargar ökar i ett län som har tätt med fårgårdar och en utbredd jakt. Länets invånare ser oftare vargar än tidigare år. Fler angrepp på tamdjur anmäls (fem av varg 2020 och två av lodjur) och länsstyrelsen bedriver ett större arbete med inventering och förvaltning samt beslut om skyddsjakt.

Länsstyrelsen har uppdaterat webben med information samt skrivit i tidskriften *aktiv landsbygd*. Antalet fysiska möten har minskat och ett antal mindre och större informations- och samrådsmöten har arrangerats digitalt, bland annat med Vilförvaltningsdelegationen. Informationsbehovet är stort och länsstyrelsen arbetar kontinuerligt med att informera om rovdjur, rovdjurhändelser och förändringar i populationen.

Tidigare årens kompetenshöjande insatser av länsstyrelsens medarbetare gett tydliga resultat i ökad effektivitet och kvalitet i arbetet, både inom förvaltning, besiktning och inventeringsarbetet.

Länsstyrelsen bedömer att kunskapen om och samarbete kring rovdjuren i länet förbättrats, vilket lett en till ökad förståelse för viltförvaltningen. Kontaktnät har byggts upp under året och kommunikation och samarbete med allmänhet och mellan länsstyrelser har ökat. Detta leder till minskad risk för konflikter, säkrare och enklare arbetssituation för besiktningsmän och inventerare samt en effektivare hantering av ärenden.

Resultat från inventeringen fram till den sista december 2020 visar; en och en halv föryngring av varg och en föryngring av lodjur. Detta är en ökning av antalet vargar inom samma antal revir då det visat sig att båda vargreviren (ett revir delas med Stockholms län) har fått avkommor två gånger år under 2020; med andra ord så växer vargreviren. Antalet lodjur under 2020 har hittills inte visat några större förändringar. Det har under

hösten 2020 varit snöfritt vilket försvårar inventeringen och endast barmarksinventering och kamerainventering har använts som metod.

Under 2020 betalade Länsstyrelsen ut 300 000 kronor i *sälskadeersättning* (anslag 1:7 från HaV) till 7 yrkesfiskare i länet. Fördelningen gjordes efter inkomna uppgifter enligt en förutbestämd formel.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att arbetet inom lantbruk och landsbygd har haft ett gott resultat. Länsstyrelsen bedömer att arbetet med den regionala livsmedelsstrategin har resulterat i ett användbart underlag för att öka livsmedelsproduktionen i länet och därmed uppfylla målet i den nationella livsmedelsstrategin där Länsstyrelsen främst har arbetat mot målen ”Regler och villkor” och ”Konsument och marknad”.

Länsstyrelsen bedriver ett proaktivt arbete i nära samarbete med berörda aktörer för att kunna genomföra aktiviteter som är efterfrågade och kan bidra till att öka kunskapen om aktuella verksamhetsområden, till exempel förebyggande arbete för viltskador samt nära samarbete med länets lantbrukare kring rådgivningsaktiviteter. En effekt av det blir att Länsstyrelsen genomför aktiviteter som har högt deltagarantal, samt ökar kunskapen om vilka åtgärder som är verkningsfulla. Allmänhetens förståelse för balansen mellan näringar och viltförvaltning är alltid utmanande, men länsstyrelsen upplever att dialogen mellan myndigheter, näringen och allmänheten är konstruktiv.

Uppgifter och uppdrag enligt länsstyrelseinstruktionen och regleringsbrevet får avsedda effekter på areella länets näringar. Länsstyrelsen har bra handläggningstider med de förutsättningar som Jordbruksverkets system ger och för en bra dialog med länets aktörer inom verksamhetsområdet.

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
<ul style="list-style-type: none"> • 3§ p 12–14 	<ul style="list-style-type: none"> • 1A13-1A14 • 3B17 	

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens mål och uppdrag

Länsstyrelsen arbete utgår ifrån regeringens politik inom folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter, nationella minoriteter och integration. Arbetet styrs utifrån nationella mål, inriktningar och strategier samt internationella konventioner och andra internationella överenskommelser avseende mänskliga rättigheter. Länsstyrelsens huvudsakliga uppgift handlar om att arbeta för att den nationella politiken ska få genomslag regionalt, utifrån länets förutsättningar och behov.

Det folkhälsofrämjande arbetet som länsstyrelsen bedriver utgår från det övergripande, nationella folkhälsomålet om en jämlik hälsa och de åtta utpekade målområdena. Arbetet under 2020 kan kopplas till målområdena 1. Det tidiga livets villkor, 3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö, 5. Boende och närmiljö, 6. Levnadsvanor och 7. Kontroll, inflytande och delaktighet.

Jämställdhetspolitikens övergripande mål är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Länsstyrelsens uppdrag handlar om att stödja, samordna och följa upp arbetet med jämställdhetsintegrering i länet, samt att arbeta för att målen ska få genomslag i länet. Det finns även ett internt uppdrag enligt länsstyrelseinstruktionen 5§ pkt 1–2.

Verksamheten avseende mänskliga rättigheter utgår i grunden från den internationella rätten som bland annat framgår av FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter samt konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Länsstyrelsen ska redovisa hur Sveriges rättsliga åtaganden om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering belysts, analyserats och beaktas inom respektive myndighets ansvarsområden.

Målet för den nationella minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande och delaktighet, samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Länsstyrelsen har under 2020 inte haft möjlighet att prioritera och bemanna detta uppdrag.

Länsstyrelsen verkar, enligt länsstyrelseinstruktionen 2 § för att nå det nationella målet för integrationspolitiken som är att samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter ska gälla för alla. Integrationsarbetet är i hög grad sektorsövergripande och innefattar så gott som alla aspekter av social hållbarhet. En väsentlig del av Länsstyrelsens arbete inom integration utgörs av regleringsbrevsuppdragen 16 - 24, vilka redovisas i särskild ordning³³ till arbetsmarknadsdepartementet.

³³ Uppdragens diarienummer redovisas i Bilaga D till denna årsredovisning.

Återredovisningen av uppdragen i regleringsbrevet rör följande områden:

- Folkhälsa, jämställdhet och integration
- Genomförandet av jämställdhetsstrategier
- Sveriges rättsliga åtaganden om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering
- Anvisning av ensamkommande barn och nyanlända

Verksamhetens huvudsakliga processer

Länsstyrelsen arbetar med jämställdhet och mänskliga rättigheter handlar främst om processen samverkan, samordning och kunskapsfrämjande åtgärder. Samverkan med Region Södermanland och länets kommuner, samt andra myndigheter och aktörer i länet sker inom nätverket JÄMKOM, där jämställdhet och mänskliga rättigheter är i fokus. Arbetet är kunskapsfrämjande genomförs genom spridning av information via kunskapsunderlag så som statistikböcker, strategier och handlingsplaner. I syfte att samverka och samordna arbetet anordnar länsstyrelsen nätverk och forum så som nätverksträffar, dialogmöten, utbildningar, konferenser och workshops.

Länsstyrelsens folkhälsofrämjande arbete kan kopplas till samtliga fyra huvudprocesser. Under 2020 har arbetet främst genomförts inom processerna *samverkan*, *samordning och kunskapsfrämjande*, *tillsyn och kontroll* samt *förvaltning och skydd*. Det utåtriktade folkhälsofrämjande arbetet har framför allt skett inom samordningsuppdragen för ANDT- och det brottsförebyggande arbetet samt spelmissbruk som härrör till processen samverkan, samordning och kunskapsfrämjande och genom arbetet med alkohol- och tobakstillsyn som hör till tillsyn och kontroll. Även friluftsuppdraget som härrör till processen förvaltning och skydd har bidragit till det sammantagna folkhälsoarbetet. Pandemin har inneburit även folkhälsofrämjande insatser inom social hållbarhet så som särskilda jämställdhetsåtgärder, personligt ombud och förstärkt alkohol- och tobakstillsyn.

Integrationsuppdragen genomförs normalt i bred samverkan med berörda aktörer i länet genom nätverk och möten för kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsutbyte. Verksamhetsåret 2020 har påverkats i stor utsträckning av pandemin och resursbrist. Sex av sju aktiva nätverk har fått läggas ner, tillfälligt eller permanent. De är ensamkommande barn- (EKB), Delegationen för unga och nyanlända till arbete- (DUA), samhällsorienterings- (SO), tidiga insatser för asylsökande- (TIA), mottagande- och föräldraskapsnätverken.

Nätverket IntStrat (integrationsstrateginätverket), där lokala strategier för integration och representanter från Region Sörmland och Samordningsförbundet RAR deltar, har fungerat under hela året.

Verksamhetens resultat

Resultatet av samverkan kan inte omedelbart påvisas med de förändrade förutsättningar som rått 2020. Samverkansarbetet förutsätter en samverkande part och den påverkan på samhället som pandemin inneburit har begränsat samtliga länets aktörers möjlighet att samverka inom området.

Under året har en rapport sammanställts av nätverket IntStrat med exempel på kompetensförsörjningsinsatser som görs i länet. Det gemensamma bostadsprojektet³⁴ som påbörjades 2019 och initierades av nätverket, pågår fortfarande. Nätverket har haft en gemensam träff med länsstyrelsens brottsförebyggande nätverket för

³⁴ ”Miljövårdar och boskolor i Södermanland”

att underlätta samverkan på kommunal nivå. Nätverket har påbörjat en analys av konsekvenserna på språkinläringen av pandemin.

Det i tidigare årsredovisningar redovisade projektet med forntidsvandringarna har tyvärr fått läggas ner, då endast en vandring kunde genomföras innan SFI-undervisningen under våren övergick till att ges på distans. Samverkan med SFI-undervisningen har inte kunnat testas eller utvärderas. Förutsättningarna för att fortsätta med dessa vandringar har förändrats i och med pandemin, men behovet av mötestillfällen utomhus är nu större än någonsin tidigare.

Årets arbete har i mycket hög utsträckning präglats av pandemin. Det har varit angeläget att snabbt och brett nå ut med information om viruset, riktlinjer från bland andra Folkhälsomyndigheten och information om hur man bör förhålla sig. Informationen har spridits på flera olika språk - skriftligt, i bild och som filmer - via olika kanaler såsom e-post, via nätverk och länsstyrelsens webbplats. Ett tiotal utskick har genomförts sedan av mars 2020. Dessa har varit mycket uppskattade och underlättat för olika organisationer att informera om riskerna och därmed troligen bidragit till att minska smittspridningen

Pandemin har också föranlett kartläggningar och analyser av läget i länet. Under året har tre externa analyser gjorts på uppdrag av Arbetsmarknadsdepartementet. De har handlat om påverkan på Länsstyrelsens arbete med integrationsuppdragen. Sex interna lägesbilder/analyser med avseende på olika aspekter av integrationen i länet har tagits fram på eget initiativ och spridits såväl internt som externt. Syftet har varit att tillhandahålla beslutsunderlag till kommuner och andra organisationer i en osäker situation. Det har också använts internt. Följande ämnen har berörts:

2020-03-26: Tänkbar påverkan av Coronaviruset

2020-04-15: Flergenerationsboende

2020-04-17: Asylsökande i Södermanlands län under pandemin

2020-05-19: Ensamkommande barn under pandemin

2020-06-04: Pandemins påverkan på föräldraskapsstöd

2020-09-15: Kvotflyktingar hösten 2020

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	0,6	0,7	1,0
Årsarbetskrafter kvinnor	6,6	8,5	8,3
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	182	201	194
Antal beslutade ärenden	165	138	83
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	51	73	49
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	9 488	12 643	11 353
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	2 221	3 570	3 299
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	4 218	5 499	4 543
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	3 049	3 574	3 511
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	3 619	1 918	3 442

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)			
Ekonomidata (tkr)			
Beslut per total antal årsarbetskrafter	23	15	9
Kostnad per ärende exkl. OH	39,0	65,7	94,5

Antalet beslut 2020 jämfört med 2019 har ökat samtidigt som resurstilldelningen påverkats av finansiering och ökade sjuktal för området. Fokus har legat på att samverka och slutföra öppna äldre ärenden. Behovet för verksamhetsområdet är större kommande år och utfallet för 2020 bör tolkas i ljuset av att möjligheterna för länsstyrelsen att vidta normala åtgärder varit begränsad.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Antal kommuner, myndigheter och andra aktörer som tagit del länsstyrelsens främjande insatser för jämställdhetsintegrering ¹⁾	Deltagarförteckningar	9 kommuner 3 myndigheter, 12 andra aktörer		
Andel av länets kommuner som deltagit i minst två kunskapsspridande event om forskning och konventionsefterlevnad ²⁾	Deltagarförteckningar	7/9		

1) Antal kommuner, myndigheter och andra aktörer som tagit del länsstyrelsens främjande insatser för jämställdhetsintegrering:

Samtliga nio kommuner i Södermanland och myndigheterna Arbetsförmedlingen, Polismyndigheten och Länsstyrelsen har tagit del av främjande insatser. Andra aktörer är: Sörmlands kvinno- och tjejjourer, SISU Sörmland, Region Sörmland, Stadsmissionens stiftelse, Kvinno- och tjejjouren Miranda, Zonta, Diskrimineringsbyrån Humanitas, Tjejjouren Mira, RAR Sörmland, Esem och Eskilstuna Strängnäs Energi och Miljö. Länsstyrelsen har nått ut brett i länet med främjande insatser och även nått målgrupper som tidigare inte nåtts genom en breddning av JÄMKOM och digitala möten.

2) Andel av länets kommuner som deltagit i minst två kunskapsspridande event om forskning och konventionsefterlevnad: Samtliga nio kommuner deltog vid ett av tillfällena, medan sex av länets kommuner fanns representerade vid det andra kunskapsspridande tillfället. 15 kommuner av 18 deltog. En merpart av kommunerna och dess företrädare på handläggarnivå, med ansvar för närliggande frågor har fått kännedom om länsstyrelsens uppdrag i mänskliga rättigheter och konventionsefterlevnad i länet. Statistik till indikatorerna för tidigare år finns inte.

Prestationer och effekter

Folkhälsa, jämställdhet och integration

Folkhälsa

Pandemins påverkan bedöms ha betydelse för länets övergripande möjligheter att uppnå det nationella målet om jämlik hälsa inom en generation. Under 2020 har den folkhälsofrämjande verksamheten delvis inte kunnat genomföras som planerat, på grund av pandemin. I flera uppdrag stod till länsstyrelsen plötsligt utan mottagare för planerade insatser på grund av att tjänstepersonerna från kommunerna, som ingår i myndighetens nätverk, omfördelades till akuta pandemi-relaterade uppgifter och uppdrag. Det gällde till exempel tjänstepersoner från socialtjänsten och lokala ANDT-samordnare. Inom andra uppdrag fick planerade aktiviteter, framför allt utbildningsinsatser och konferenser men även andra typer av möten och besök, ställas in av samma orsak. Även interna svårigheter såsom sjukfrånvaro har påverkat kapaciteten framför allt inom ANDT-samordningen och inom uppdraget om spelmissbruk. Bortfallet har haft en negativ påverkan på utfallet av myndighetens samlade arbete för en jämlik hälsa under året.

Pandemin har bidragit till ett ökat fokus på det folkhälsofrämjande arbetet i fler av myndighetens uppdrag, så som inom skötseln och förvaltningen av naturreservat, integrationsuppdragen och uppdragen om mäns våld mot kvinnor. Länsstyrelsen har genomfört fler folkhälsofrämjande insatser riktade till allmänheten och medborgarna än vad som initialt planerats. Det har skett genom informationsinsatser på myndighetens webbplats, via e-post, tryckta produkter, via medier, via kampanjer i sociala medier, i kollektivtrafiken och på bildskärmar i de stora livsmedelskedjornas kassor.

Insatserna har bidragit till att medborgare som har andra språk än svenska som modersmål fått snabb och korrekt information om Corona, vilket påverkat smittspridningen. Även information om risker för missbruk, ökat våld i hemmen och psykisk ohälsa har sannolikt förebyggts via insatserna och åtminstone upprätthållit en bättre grad av folkhälsa. Målgrupper som normalt inte nås via traditionella kanaler har getts information om vart man kan vända sig om man behöver hjälp. Insatserna har även bidragit till att kunskapen hos allmänheten ökat om allemansrätten, hur man ska uppföra sig i naturen och om utbudet av besöksvänliga naturområden och naturreservat.

Samverkansaktörerna i länet har uttryckt stor uppskattning för länsstyrelsens arbete. Arbetet har bidragit till bättre analysunderlag i kommunerna och en bättre samordning av insatser som syftat till minskad smittspridning och att förebygga olika slags yttringar av social oro.

ANDT-samordning och uppdrag om spelmissbruk

Uppdraget redovisas i särskild ordning men kommenteras här kort i syfte att komplettera redovisningen. Ett viktigt resultat inom ANDT-samordningen och i uppdraget om spelmissbruk under 2020 är slutförandet av den kartläggning som inleddes under 2019. Arbetet har resulterat i färdigställandet och spridning av en kunskapssammanställning och lägesbild. Rapporten³⁵ har tagits fram i samverkan med regionen och länets kommuner och utgör grunden för uppföljningen av den regionala ANDT-strategin 2018–2021 samt för behovsanalysen i framtagandet av den reviderade regionala ANDTS-strategin för nästa period.

Övrigt inom folkhälsa

Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna det brottsförebyggande arbetet i länet samt tillsyn enligt alkohollagen (2010:1622) och lag om tobak och liknande produkter (2018:2088). Uppdragen redovisas till i särskild ordning.

Jämställdhet

En betydande del av arbete inom jämställdhet har handlat om samverkan med Region Sörmland. Under våren togs en ny upplaga av fickboken³⁶ med könsuppdelad statistik fram tillsammans med Regionen. Aktörerna beställde statistiktabeller från SCB redan under 2019, för att sedan färdigställa fickbokens layout och tillhörande texter tillsammans med en kommunikationsbyrå. Fickboken lanserades under våren 2020 och fick ett bra medialt genomslag.

Med fickboken kan Länsstyrelsen ge stöd till kommuner och andra aktörer i länet med könsuppdelad statistik, som är till hjälp vid jämställdhetsintegrering av olika verksamheter, samt för att belysa bristande jämställdhet såväl regionalt som lokalt. En kortversion med infografik med utvald statistik har tagits fram som komplement till fickboken. Den tryckta fickboken och kortversionen har skickats ut till kontaktpersoner inom jämställdhet i länet och till andra intressenter efter ett webinarium med temat könsuppdelad statistik och rättighetsstatistik. Statistiken kan även nås i digitala versioner på vår hemsida. Länsstyrelsen bedömer att

³⁵ Rapport 2020:20 ANDTS-läget i Södermanlands län och länets kommuner, Dnr 706-2665-2020

³⁶ På tal om kvinnor och män i Södermanland 2020, ISSN: 1400-0792

statistiken har tillgängliggjorts för fler målgrupper med den infografik som tagits fram och att den är mer tillgänglig för breda grupper i sina digitala versioner.

Länsstyrelsen bedömer att fler aktörer i länet fått kännedom de jämställdhetspolitiska målen och länsstyrelsens uppdrag inom jämställdhet genom att anordna webinarier. Genom att fokusera på aktuella och viktiga samhällsområden med anknytning både till förebyggande arbete mot våld och ämnet mänskliga rättigheter har fler målgrupper inkluderats i aktiviteterna.

Integration

Länsstyrelsen följer utvecklingen av integrationen i länet och samverkar med berörda aktörer. Den prioriterade inriktningen har varit att skapa möjligheter till självförsörjning för personer med utländsk bakgrund. Detta har skett genom att ta vara på den kompetens som finns hos personer med utländsk bakgrund och genom att presentera de insatser som görs i länet i fråga om kompetensförsörjning. Samverkan sker i detta avseende med Region Sörmland och med Samordningsförbundet RAR. Tidigare samverkade länsstyrelsen och Region Sörmland också med Arbetsförmedlingen för att skapa lokala s k jobbspår. Av resursskäl har samarbetet fått avbrytas tillfälligt.

För att bidra till integration och mötesplatser för kommuninvånare, med utländsk respektive svensk bakgrund, har en ämnesöverskridande aktivitet i form av forntidsvandringar organiserats av länsstyrelsen i ett antal kommuner under de fyra senaste åren. Vandringsturerna har förlagts till bostadsområden där många asylsökande och personer med utländsk bakgrund bor och där det finns fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar.

Genomförandet av jämställdhetsstrategier

Länsstrategier för jämställdhetsintegrering

Länsstrategin är ett sätt att nå ut med information om länsstyrelsens jämställdhetsuppdrag. Länsstyrelsen bedömer att strategin behöver uppdateras för att den på ett mer kraftfullt sätt ska kunna användas för att främja jämställdhetsarbetet i länet. Strategin behöver sammankopplas tydligare med pågående praktiskt arbete med jämställdhetsintegrering i länet och erbjuda konkreta exempel på hur olika verksamheter kan arbeta. Pandemin har utgjort ett hinder för förankringsarbete och för att göra strategin mer användbar för aktörer i länet. Ny könsuppdelade statistik som finns i fickboken *På tal om kvinnor och män i Södermanland 2020* behöver föras in i strategin för att den ska bli uppdaterad.

Länsstyrelsens och Region Sörmlands jämställdhetskommitté, JÄMKOM, utgjorde ett betydelsefullt nätverk vid framtagandet av länets jämställdhetsstrategi, tillsammans med länssamverkan för mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. I länsstrategin från 2018 står det att den ska utgöra en gemensam bas för samarbete och samverkan i länet, främst genom ett offentligt tillkännagivande via webben för aktörer som ville ansluta sin organisation till strategin. Länsstyrelsen och Region Sörmland har dock tvingats konstatera och noterat att det inte fungerat i den utsträckning som var planerad. Orsaker står att finna i organisationsförändringar och ändrade förutsättningar för flera organisationer. JÄMKOM:s aktörer kommer istället att användas för att öka samverkan i länet och bidra till kompetensutveckling och stöd inom jämställdhetsområdet.

Utvecklad samverkan i JÄMKOM

Länsstyrelsen har kontinuerlig samverkan med Region Sörmland för att främja arbete med jämställdhet i länet. En utveckling av nätverket har aktualiserats ytterligare då Region Sörmlands bildande inneburit att jämställdhetsfrågorna flyttats inom organisationen och en ny funktion ansvarar för jämställdhetsfrågorna. Detta främjar samverkan ytterligare och gemensamt strävar samverkansparterna att stödja andra aktörer i länet med deras arbete inom jämställdhet och andra rättighetsfrågor.

En promemoria för samverkan mellan parterna har tagits fram som ett stöd i arbetet framledes, som också förankras på ledningsnivå. Promemorian har resulterat i ett gemensamt syfte med samverkan och nya sätt att nå ut till kommunerna utifrån pandemins konsekvenser.

Nätverkets innehåll speglar nu i högre utsträckning deltagarnas behov och förutsättningar. Deltagarna i nätverket kommer från kommuner, statliga myndigheter och ideell sektor. Tillsammans uttrycks önskemål om vad som kan vara ett stöd i arbetet med jämställdhetsintegrering framöver. Nätverket har utvärderat samverkansforumet under 2020. Frågor om innehåll och tillvägagångssätt för att applicera strategin jämställdhetsintegrering i kommunal kontext var viktiga att utveckla. Särskilt mindre kommuner uttryckte svårigheter med att arbeta systematisk jämställdhetsintegrering pga. resursskäl. Även behovet av att integrera andra rättighetsperspektiv var i fokus.

Ytterligare kompetensutveckling i arbete med diskrimineringslagstiftningen och hur det praktiskt kan omsättas i verksamheten önskas. Kommuner vill kunna integrera rättighetsperspektiven i redan pågående HR-processer. Att ha en bredare ansats på jämställdhetsarbetet ser vi därför vara nödvändigt i länet. Ett intersektionellt perspektiv förankrad i länsstrategin är att föredra. Mer fokus läggs även på ämnen som makt och bemötande, mäns våld mot kvinnor och att belysa hur maskulinitetsnormer som påverkar pojkar och män.

Att bredda rättighetsperspektivet bedömer länsstyrelsen som nödvändigt utifrån länets kommunstorlek. Det finns ett fåtal jämställdhetsstrategier i länet. Istället är det ofta en handläggare som ansvarar för flera frågor inom social hållbarhet som också inkluderar jämställdhet. Vinsten är också att nätverket blir stabilare, mindre sårbart och syfte och innehåll överensstämmer bättre med de förutsättningar som finns i länets olika kommuner, organisationer och verksamheter.

Som ett möjligt sätt att bredda innehållet för JÄMKOM och genomföra efterfrågade utbildningar sökte Länsstyrelsen i Södermanland projektmedel från Länsstyrelserna i Dalarna som utlyste medel inom MR. De verksamhetsmedel som beviljades har i hög grad använts för att ge kommuner, myndigheter, Region Sörmland och ideella föreningar kompetensutveckling inom jämställdhet och mänskliga rättigheter.

På grund av pandemin har vi ställt om ordinarie nätverksträffar till digitala föreläsningar. Ca 250 personer har nåtts av kompetensutveckling under tre olika webinarium under hösten 2020. Genom webinarium har vi nått ut till betydligt fler än vad vi brukar göra. Innehållet har kopplats till de jämställdhetspolitiska målen och med fokus på målen om *jämställd ekonomi, jämn fördelning av makt och inflytande* och *mäns våld mot kvinnor*.

Länsstyrelsen i Södermanland saknar en intern strategi för arbetet med jämställdhetsintegrering. Länsstyrelsen har en handlingsplan för jämställdhet och likavillkor. Den reviderades och antogs sent under år 2019, men aktiviteter och uppföljning sker kontinuerligt under året. Handlingsplanen beskriver delar av det systematiska arbetsmiljöarbetet som bedrivs internt på länsstyrelsen för att förebygga diskriminering och främja lika villkor. Handlingsplanen är treårig med årlig uppföljning och tar sin utgångspunkt i FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna, diskrimineringslagstiftningen, länsstyrelseinstruktionen samt regleringsbrevet. Utöver detta har den interna värdegrunden, *Handboken för perspektivfrågor* och även länsstrategin för ett jämställt Södermanland 2018–2020 haft en tydlig inverkan på planen.

Sveriges rättsliga åtaganden om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering

Mänskliga rättigheter

Länsstyrelsens jämställdhetskommitté JÄMKOM som myndigheten samordnar med Region Sörmland har under årets breddats till att även inkludera mänskliga rättigheter och olika jämlikhetsfrågor, från att tidigare haft fokus på jämställdhet. Utgångspunkten är att JÄMKOM ska kunna användas som ett nätverk för kompetensutbildning och nätverkande inom olika frågor kopplat till mänskliga rättigheter. Deltagande aktörer kommer från länets olika kommuner, myndigheter, region och ideell sektor. Ett utvecklingsarbete är pågående för att erbjuda stöd i enlighet med behov i länets kommuner, det är en åtgärd som vidtagits för att stödja kommunerna i ett rättighetsbaserat arbetssätt och arbete med icke-diskriminering.

En effekt av Länsstyrelsens samverkan med Region Sörmland är att ett flertal deltagare från länets kommuner och flera myndighetsrepresentanter deltog på ett webinarium under hösten. Vid webinariet erbjuds kunskapsförmedling kopplat till ny regional könsuppdelad statistik och hur Sveriges konventionsefterlevnad ser ut och kan utläsas i den MR-statistik som lyfts i skriften På tal om mänskliga rättigheter 2019. Ytterligare ett resultat av att mänskliga rättigheter belyses i verksamheten är att det finns med i det arbete som gjorts under året med statistikverktyget *Prisma*³⁷, som Länsstyrelsen i Södermanland haft i uppdrag att utveckla.

Länsstyrelsen deltog även vid den regionala konferensen ”Inkludera mera” som arrangeras av *Samhällskontraktet*.³⁸ Länsstyrelsen brukar vanligtvis medverka i planeringen, men har på grund av resursbrist inte haft förutsättningar till det. Länsstyrelsen deltog i seminarierna om hur unga påverkats av Corona pandemin och faktorer som främjar psykisk hälsa hos barn och unga.

Länsstyrelsen medverkade vid utbildningen ”*Kan vi prata om rasism*”, en grundläggande utbildning om rasism för offentligt anställda som anordnades av *Forum för levande historia*. Den innehöll ett pass om likvärdigt bemötande i statliga myndigheter. Det ger utökade möjligheter att arbeta med frågan enligt det nya uppdrag som Länsstyrelserna getts att utveckla arbetet mot rasism på arbetsmarknaden. I arbetet ska länsstyrelserna öka kunskap och medvetenhet bland aktörer på arbetsmarknaden om rasism, med fokus på afrofofi.

Nationella minoriteter

Uppdraget har inte prioriterats och bemannats under 2020. Det arbete som utförts kopplat till området och de prestationer som uppstått till följd av arbetet som genomförts under året har redovisats i särskild ordning till Länsstyrelsen i Stockholm (dnr 811-7354-2020).

Anvisning av ensamkommande barn och nyanlända

Uppdraget (3B17) om anvisningsmodell för ensamkommande barn samt anvisning av nyanlända till kommuner har genomförts i en länsstyrelsegemensam arbetsgrupp där representanter för länsstyrelsernas fokusgrupp för flyktingmottagande ingår.

³⁷ Utvecklade möjligheter för länsstyrelserna att genomföra analyser, ISSN-1400-0792, nr 26

³⁸ Samhällskontraktet består av Region Sörmland, Eskilstuna Kommun, Mälardalens högskola, Västerås stad och Region Västmanland

Resultatbedömning

Resultatbedömningen för hela området är att det finns ett utvecklingsbehov.

Pandemins påverkan på det externa uppdraget har starkt begränsat möjligheterna att få genomslag på de nationella målen och att fullgöra instruktionsuppdragen. Trots det har länsstyrelsen fått arbeta aktivt inom området med informationsspridning till målgrupper och inom de nätverk som varit aktiva.

Bedömningen är även att mänskliga rättigheter kan integreras i högre grad i myndighetens kärnverksamhet och att arbetet har ett stort utvecklingsbehov i ett län med de största integrationsbehoven i landet.

Länsstyrelsen ser flera utmaningar i genomförandet av uppdraget, dels i form av resurser för att arbeta systematiskt med rättighetsperspektiven, dels med att formulera långsiktiga strategier som kan bidra till länets totala utveckling inom området. Till viss del kan en prioritering inom länsstyrelsen bidra till ett större fokus på frågorna i Södermanland, men utmaningarna i länet vad gäller integration, jämställdhet och diskriminering har förvärrats pga. av effekterna som pandemin medför på arbetsmarknaden i länet.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
•	• 3E4	<ul style="list-style-type: none"> • 3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag • 2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet är framtaget med utgångspunkt i regleringsbrevsuppdrag 3E4 om enhetlig struktur i länsstyrelsernas årsredovisningar.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2018–2020

Belopp angivna i tkr.

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2020	2019	2018
20–21 (exkl. 201) ¹⁾	Övrig förvaltning	4 058	3 698	4 672
201	Allmänna val	202	583	1 857
25	Trafikföreskrifter	533	640	519
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	9 687	8 791	7 354
30	Regional tillväxt	46	1 392	4 223
34	Infrastrukturplanering	2 032	1 979	1 676
40	Hållbar samhällsplanering och boende	6 402	7 494	6 546
41	Stöd till boende och energiåtgärder	2 947	1 651	1 591
42	Energi och klimat	2 645	2 933	2 297
43	Kulturmiljö	6 584	7 661	6 086
45	Krishantering och skydd mot olyckor	9 633	8 058	7 706
50	Övergripande och gemensam för naturvård och miljöskydd	10 582	9 425	11 315
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	37 434	36 259	36 744
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 535	2 161	1 852
53	Vattenverksamhet och vattenförvaltning	6 958	7 468	5 445
54	Mineralfyndigheter	33	1	1
55	Miljöfarlig verksamhet	4 639	4 620	4 055
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	220	202	104
57	Förorenade områden, efterbehandling	1 520	1 742	1 388
58	Restaurering	214	342	286
60	Lantbruk och landsbygd	15 452	16 386	13 767
62	Fiske	795	893	544
70	Folkhälsa	2 023	3 060	2 951
80	Jämställdhet	1 743	2 349	1 781

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2020	2019	2018
81	Nationella minoriteter	13	42	37
82	Mänskliga rättigheter	870	807	920
85	Integration	1 790	2 813	2 153
	SUMMA PRODUKTION	131 589	133 444	127 871
10	Myndighetsövergripande verksamhet	13 866	16 434	16 131
11	Administration och intern service	37 376	32 928	31 183
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	182 831	182 806	175 185
99	Resurssamverkan ²⁾	250	147	96
	TOTALSUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER ENL RESULTATRÄKNINGEN ³⁾	183 080	182 953	175 281

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell A – Verksamhetskostnader 2018–2020

Verksamhetskostnaderna har ökat marginellt under 2020 jämfört med tidigare år.

Ökningen rör främst områdena 28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor med 895 tkr (+ 10 procent), 41 Stöd till boende och energiåtgärder med 1 296 tkr(+ 79 procent), 45 Krishantering och skydd mot olyckor med 1 575 tkr (+ 20 procent), 50 Övergripande och gemensam för naturvård och miljöskydd med 1 158 tkr (+ 12 procent), 51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden med 1 175 tkr (+ 3 procent) samt 11 Administration och intern service 4 448 tkr (+14 procent)

Inom dessa områden står personalkostnaderna för större delen av kostnadsökningen under 2020, dels pga helårseffekter av lönekostnader, dels för ökad bemanning pga pandemin. Inom området 11 Administration och intern service beror kostnaderna på ökad hyra för lokalerna och att personal redovisat tid på verksamhet 10 istället för verksamhet 11 tidigare år.

De största kostnadsminskningarna rör Hållbar samhällsplanering – 1 092 tkr (- 15 procent) och Regional tillväxt – 1 345 tkr (- 97 procent), Kulturmiljö – 1 077 tkr (- 14 procent), Folkhälsa – 1 037 tkr (- 34 procent) och Integration – 1 022 tkr (-36 procent). Kostnadsminskningarna i dessa verksamheter är i stort personalrelaterade till sjukfrånvaro och vakanta chefstjänster. Inom verksamhet 70, 80 och 85 har vakanser inte tillsatts i tillräcklig omfattning under året.

Minskningen för Regional tillväxt beror främst på att Region Sörmland övertagit utvecklingsuppdraget mellan jämförelseåren.

Tabell B - Verksamhetskostnader 2020

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-21 (exkl. 201) ¹⁾	Övrig förvaltning	4 058	2,22%	1 872	3,66%	5 930	3,24%
201	Allmänna val	202	0,11%	102	0,20%	303	0,17%
25	Trafikföreskrifter	533	0,29%	270	0,53%	803	0,44%
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	9 687	5,30%	4 160	8,13%	13 847	7,58%
30	Regional tillväxt	46	0,03%	13	0,03%	59	0,03%
34	Infrastrukturplanering	2 032	1,11%	1 190	2,32%	3 222	1,76%
40	Hållbar samhällsplanering och boende	6 402	3,50%	3 214	6,28%	9 616	5,26%
41	Stöd till boende och energiåtgärder	2 947	1,61%	1 491	2,91%	4 438	2,43%
42	Energi och klimat	2 645	1,45%	1 081	2,11%	3 726	2,04%
43	Kulturmiljö	6 584	3,60%	2 838	5,55%	9 422	5,16%
45	Krishantering och skydd mot olyckor	9 633	5,27%	4 256	8,32%	13 889	7,60%
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	10 582	5,79%	4 029	7,87%	14 612	7,99%
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	37 434	20,47%	9 493	18,55%	46 927	25,68%
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 535	1,39%	1 230	2,40%	3 764	2,06%
53	Vattenverksamhet och vattenförvaltning	6 958	3,81%	3 033	5,93%	9 991	5,47%
54	Mineralfyndigheter	33	0,02%	17	0,03%	49	0,03%
55	Miljöfarlig verksamhet	4 639	2,54%	2 319	4,53%	6 958	3,81%
56	Övrigt miljö-och hälsoskydd	220	0,12%	112	0,22%	331	0,18%
57	Förorenade områden, efterbehandling	1 520	0,83%	762	1,49%	2 282	1,25%
58	Restaurering	214	0,12%	52	0,10%	267	0,15%
60	Lantbruk och landsbygd	15 452	8,45%	6 197	12,11%	21 649	11,85%
62	Fiske	795	0,43%	398	0,78%	1 193	0,65%
70	Folkhälsa	2 023	1,11%	944	1,85%	2 967	1,62%
80	Jämställdhet	1 743	0,95%	790	1,54%	2 533	1,39%
81	Nationella minoriteter	13	0,01%	7	0,01%	20	0,01%
82	Mänskliga rättigheter	870	0,48%	409	0,80%	1 279	0,70%
85	Integration	1 790	0,98%	898	1,76%	2 689	1,47%
	SUMMA PRODUKTION	131 589	71,97%	51 175	100,00%	182 763	100,00%
10	Myndighetsövergripande verksamhet	13 866	7,58%				
11	Administration och intern service	37 376	20,44%				
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	182 831	100,00%			182 763	100,00%
99	Resurssamverkan ²⁾	250		68		317	
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl. resultaträkningen³⁾	183 080				183 080	

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
	Myndighetsövergripande, adm och intern service uppdelat på: ⁴⁾						
	Nivå 1 (113–115)	22 496	22,35%				
	Nivå 2 (110–112, (116–119)	14 880	14,78%				
	Nivå 3 (100–109)	13 866	13,78%				
	Personalkostnad produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	100 662					

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämförs med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

⁴⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell B - Verksamhetskostnader 2020

Fördelningen av kostnader exkl. OH för produktionen var 71,97 procent 2020 att jämföra med 73,00 procent 2019. Kostnaden för VÄS 113-115, dvs lokaler, gemensam service och IT är högre 2020 jämfört med 2019 och beror främst på ombyggnationen av delar av kontorsytan och inköp av diverse inventarier samt byte av datorer och telefoner.

OH-kostnaden ökade med 1 880 tkr jämfört med 2019, vilket främst beror på ökade kostnader för hyror och inventarier.

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2018–2020

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2020 ÅA totalt	2020 varav ÅA kvinnor	2020 varav ÅA män	2019 ÅA totalt	2018 ÅA totalt
20–21 (exkl. 201) ¹⁾	Övrig förvaltning	4,3	2,0	2,4	3,7	4,8
201 ¹⁾	Allmänna val	0,3	0,3	0,0	1,0	1,4
25	Trafikföreskrifter	0,9	0,7	0,1	1,0	0,9
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	11,3	10,3	0,9	10,5	10,6
30	Regional tillväxt	0,0	0,0	0,0	0,5	2,7
34	Infrastrukturplanering	2,9	1,0	1,8	1,7	1,6
40	Hållbar samhällsplanering och boende	8,1	5,9	2,2	8,9	8,0
41	Stöd till boende och energiåtgärder	4,4	3,2	1,2	2,4	2,6
42	Energi och klimat	2,8	2,2	0,6	3,2	2,9
43	Kulturmiljö	7,6	1,5	6,2	8,5	7,8
45	Krishantering och skydd mot olyckor	10,3	2,5	7,8	8,9	8,5
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	10,0	7,7	2,2	8,9	11,7
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	27,0	12,5	14,5	25,0	23,0
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3,5	2,0	1,5	3,2	3,1
53	Vattenverksamhet och vattenförvaltning	8,4	6,3	2,1	7,6	5,6
54	Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55	Miljöfarlig verksamhet	6,1	4,7	1,4	6,6	6,1
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,3	0,3	0,0	0,3	0,2
57	Förorenade områden, efterbehandling	2,1	1,5	0,6	2,5	1,8
58	Restaurering	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
60	Lantbruk och landsbygd	18,5	13,8	4,7	21,8	19,2
62	Fiske	1,1	0,2	0,9	1,1	0,8
70	Folkhälsa	2,3	1,7	0,6	3,3	3,5
80	Jämställdhet	1,9	1,9	0,0	2,2	2,1
81	Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
82	Mänskliga rättigheter	0,9	0,9	0,0	0,8	0,9
85	Integration	2,1	2,1	0,0	2,8	2,7
	SUMMA PRODUKTION	137,3	85,4	51,9	136,5	132,7
10	Myndighetsövergripande verksamhet	11,7	7,4	4,4	12,5	9,6
11	Administration och intern service	17,0	13,0	3,9	17,1	15,0
	SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	166,0	105,8	60,2	166,1	157,3
99	Resurssamverkan	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1
	TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	166,2	105,9	60,3	166,2	157,5

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21) fr o m år 2018.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2018–2020

Resursförbrukningen mellan 2019 och 2020 är konstant och kommenteras inte.

Tabell D – Årsarbetskrafter per finansieringsform

VÄS-KOD	Sakområden och myndighets - övergripande verksamhet	2020	2020	2019	2019	2018	2018
		ÅA finansierade av förvaltningsanslag	ÅA övrig finansiering ¹⁾	ÅA finansierade av förvaltningsanslag	ÅA övrig finansiering ¹⁾	ÅA finansierade av förvaltningsanslag	ÅA övrig finansiering ¹⁾
20–21 (exkl. 201) ²⁾	Övrig förvaltning	3,3	1,1	2,9	0,8	4,2	0,6
201 ²⁾	Allmänna val	0,3	0,0	0,5	0,5	1,2	0,2
25	Trafikföreskrifter	0,9	0,0	1,0	0,0	0,9	0,0
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	10,4	0,8	10,3	0,2	10,4	0,1
30	Regional tillväxt	0,0	0,0	0,1	0,5	0,4	2,2
34	Infrastrukturplanering	0,4	2,6	0,2	1,5	0,7	1,0
40	Hållbar samhällsplanering och boende	6,9	1,3	7,5	1,5	7,9	0,1
41	Stöd till boende och energiåtgärder	0,0	4,4	-0,4	2,9	0,2	2,4
42	Energi och klimat	0,7	2,1	0,3	2,9	0,3	2,6
43	Kulturmiljö	7,0	0,6	7,6	0,9	7,0	0,8
45	Krishantering och skydd mot olyckor	4,7	5,6	3,0	5,9	3,9	4,6
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	6,4	3,6	6,9	2,0	7,6	4,2
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	3,7	23,3	5,4	19,6	5,2	17,8
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3,5	0,0	3,2	0,0	3,1	0,0
53	Vattenverksamhet och vattenförvaltning	2,0	6,4	2,7	4,9	2,3	3,3
54	Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55	Miljöfarlig verksamhet	6,1	0,0	6,5	0,1	6,0	0,1
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,3	0,0	0,3	0,0	0,2	0,0
57	Förorenade områden, efterbehandling	0,2	1,8	0,4	2,1	0,4	1,4
58	Restaurering	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
60	Lantbruk och landsbygd	10,7	7,8	13,7	8,0	15,4	3,9
62	Fiske	0,8	0,3	1,1	0,1	0,8	0,0

VÄS-KOD	Sakområden och myndighets - övergripande verksamhet	2020 ÅÅ finansierade av förvaltnings- anslag	2020 ÅÅ övrig finansiering ¹⁾	2019 ÅÅ finansierade av förvaltnings- anslag	2019 ÅÅ övrig finansiering ¹⁾	2018 ÅÅ finansierade av förvaltnings- anslag	2018 ÅÅ övrig finansiering ¹⁾
70	Folkhälsa	0,3	1,9	1,2	2,1	1,1	2,4
80	Jämställdhet	0,0	1,9	0,2	2,0	0,3	1,8
81	Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
82	Mänskliga rättigheter	0,1	0,8	0,1	0,7	0,2	0,8
85	Integration	2,1	0,0	2,8	0,0	2,6	0,1
	SUMMA PRODUKTION	70,8	66,5	77,4	59,1	82,2	50,5
10	Myndighetsövergripande verksamhet	11,7	0,0	12,4	0,1	9,6	0,0
11	Administration och intern service	16,8	0,2	17,0	0,1	14,9	0,0
	SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	99,3	66,7	106,8	59,3	106,8	50,5
99	Resurssamverkan	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,1
	TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	99,3	66,9	106,8	59,4	106,8	50,7

¹⁾ Med övrig finansiering avses sådan finansieringskälla som inte är förvaltningsanslag såsom sakanslag, bidrag och avgiftsfinansiering.

²⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21) fr o m år 2018.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell D – Årsarbetskrafter per finansieringsform

Verksamhetsåret 2020 inleddes med en anpassning till tilldelat förvaltningsanslag vilket innebar ett minskat utrymme jämfört med kostnadsutfallet föregående år på drygt 5,8 mkr. I princip samtliga verksamheter fick bära denna kostnadsreducering. Denna anpassning är förklaringen till förändringen av årsarbetskrafter mellan 2019 och 2020. Samtidigt ökade tilldelning av externa medel framförallt avseende VÄS-kod 50, 51 och 5.

Tabell E – Representation

Kostnader för representation	2020		2019		2018	
	totalt (tkr)	per ÅA (kr)	totalt (tkr)	per ÅA (kr)	totalt (tkr)	per ÅA (kr)
Intern representation	71	430	111	665	151	962
Extern representation	177	1 062	423	2 547	417	2 646

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell E – Representation

Kostnaderna för representation har sjunkit som en följd av pandemin.

Tabell F – Lokaler

Lokalkostnader ¹⁾	2020	2019	2018
Residens			
Lokalkostnader (tkr) ²⁾	1 248	147	144
Lokalyta (m ²)	424	234	234
Lokalkostnad per m ² (kr)	2 944	629	617
Lokaler³⁾			
Lokalkostnader (tkr)	7 465	6 371	4 421
Lokalyta (m ²)	5 741	5 741	5 741
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 300	1 110	770
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	45	38	28
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	35	35	36
Kontorslokaler⁴⁾			
Kontorslokalyta (m ²)	5 317	5 507	5 507
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	32	33	35
SUMMA LOKALKOSTNADER	8 713	6 518	4 565

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÅS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÅS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell F – Lokaler

Enligt regeringsbeslut (S2014/6517/SFÖ) har Statens fastighetsverk (SFV) inrättat en tjänstebostad i Residenset i Nyköping. Upphandling av entreprenad och iordningställande av tjänstebostaden slutfördes under slutet av 2019. Hyreseffekter uppstår fr o m 2020. En ytterligare effekt är att drygt 20 arbetsplatser inte längre är tillgängliga. Utökningen av personalstyrkan har därför gjort att lokalbehovet tillgodosetts genom förtätning. Kontorslokalytan per årsarbetskraft har därför sjunkit mellan åren. Residenset är byggt 1816 och till en större del även kulturminnesmärkt. Det gör att kontorslokalytan per årsarbetskraft inte beskriver det verkliga förhållandet.

Tabell G – Redovisning av ärenden 2020

(samtliga ärenden oavsett databas)

Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. upprättade ärenden)	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D -E)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10–11)	84	200	247	407	124	12
Övrig förvaltning (20–21), exkl. 201	106	673	36	745	70	6
Allmänna val (201)	4	70	0	72	2	0
Trafikföreskrifter (25)	22	111	40	149	24	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	183	1 535	414	1 977	155	0
Regional tillväxt (30)	3	13	1	12	5	0
Infrastrukturplanering (34)	23	16	2	10	31	13
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	119	803	5	857	70	1
Stöd till boende och energiåtgärder (41)	797	1 032	0	1 236	593	3
Energi och klimat (42)	38	64	4	59	47	8
Kulturmiljö (43)	333	1 037	46	1 096	320	34
Krishantering och skydd mot olyckor (45)	45	148	69	156	106	5
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	181	371	53	431	174	29
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	264	120	152	231	305	64
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	99	669	94	721	141	3
Vattenverksamhet och vattenförvaltning (53)	117	285	52	279	175	16
Mineralfyndigheter (54)	0	2	0	2	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	147	280	28	264	191	17
Övrig miljö och hälsoskydd (56)	15	141	4	140	20	1
Förenade områden, efterbehandling (57)	21	22	11	26	28	6
Restaurering (58)	3	3	3	4	5	2
Lantbruk och landsbygd (60) ¹⁾	2 952	7 411	85	7 272	3 176	1 530
Fiske (62)	11	164	1	153	23	0
Folkhälsa (70)	89	83	13	106	79	5
Jämställdhet (80)	0	7	0	0	7	0
Nationella minoriteter (81)	0	2	0	2	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	31	17	5	30	23	0
Integration (85)	97	34	21	27	125	46
TOTALT ANTAL ÄRENDE FÖR SAMTLIGA ÄRENDESLAG	5 784	15 313	1 386	16 464	6 019	1 801

¹⁾ Under 2020 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är till största delen färdigbyggda men rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skyddszoner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej.

För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2020 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar.

Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens eget diarietjäningsystem i tabellen summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Jordbruksverket och Boverket

Kommentar till Tabell G – Redovisning av ärenden 2020

Antalet inkomna ärenden mellan 2019–2020 minskade med 788 ärenden, främst inom områdena livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor, stöd till boende, kulturmiljö och lantbruk och landsbygd.

Antalet beslutade ärenden mellan 2019–2020 minskade med drygt 2 700 ärenden, främst inom området stöd till lantbruk och landsbygd.

Den utgående balansen totalt ökade marginellt 2019–2020 med 79 ärenden totalt, men antalet ärenden äldre än två år ökade med drygt 11 procent (181 ärenden). Produktiviteten mellan åren jämförs inom respektive delrapportering. Generellt har dock pandemin påverkat möjligheten att avsluta ärenden då kompletteringar eller andra handläggningsåtgärder försenats, vilket lett till otillräckliga beslutsunderlag.

Tabell H – Överklagade beslut

Sakområde och del av sakområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10–11)	5	407	1
Övrig förvaltning (20–21), exkl. 201	7	745	1
Allmänna val (201)	0	72	0
Trafikföreskrifter (25)	5	149	3
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	15	1 977	1
Regional tillväxt (30)	0	12	0
Infrastrukturplanering (34)	0	10	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	56	857	7
Stöd till boende och energiåtgärder (41)	10	902	1
Energi och klimat (42)	0	59	0
Kulturmiljö (43)	0	1 096	0
Krishantering och skydd mot olyckor (45)	7	156	4
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	48	431	11
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	4	231	2
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	30	721	4
Vattenverksamhet och vattenförvaltning (53)	11	279	4
Mineralfyndigheter (54)	0	2	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	1	264	0
Övrig miljö och hälsoskydd (56)	0	140	0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	0	26	0
Restaurering (58)	0	4	0
Lantbruk och landsbygd (60)	10	196	5
Fiske (62)	0	150	0
Folkhälsa (70)	0	106	0
Jämställdhet (80)	0	0	0
Nationella minoriteter (81)	0	2	0
Mänskliga rättigheter (82)	0	30	0
Integration (85)	0	27	0
TOTALT ANTAL ÄRENDEN FÖR SAMTLIGA ÄRENDESLAG	209	9 051	2

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans år 2020, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under år 2020.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under år 2020 dividerat med antalet beslut under år 2020.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Kommentar till Tabell H – Överklagade beslut

Överklagade beslut rör främst VÄS 503 och 526 om strandskydd.

Tabell I – Överklagade beslut som ändrats i högre instans

Sakområde och del av sakområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	Varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut ³⁾ (%)
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10–11)	2	0	0
Övrig förvaltning (20–21), exkl. 201	3	1	33
Allmänna val (201)	0	0	
Trafikföreskrifter (25)	4	1	25
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	11	0	0
Regional tillväxt (30)	0	0	
Infrastrukturplanering (34)	0	0	
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	50	8	16
Stöd till boende och energiåtgärder (41)	12	1	8
Energi och klimat (42)	0	0	
Kulturmiljö (43)	1	0	0
Krishantering och skydd mot olyckor (45)	0	0	
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	38	7	18
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	3	2	67
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	20	3	15
Vattenverksamhet och vattenförvaltning (53)	8	3	38
Mineralfyndigheter (54)	0	0	
Miljöfarlig verksamhet (55)	1	1	100
Övrig miljö och hälsoskydd (56)	1	1	100
Förorenade områden, efterbehandling (57)	0	0	
Restaurering (58)	0	0	
Lantbruk och landsbygd (60)	13	3	23
Fiske (62)	0	0	
Folkhälsa (70)	0	0	
Jämställdhet (80)	0	0	
Nationella minoriteter (81)	0	0	
Mänskliga rättigheter (82)	0	0	
Integration (85)	0	0	
TOTALT ANTAL ÄRENDE FÖR SAMTLIGA ÄRENDESLAG	167	31	19

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2020.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2020 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under år 2020 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under år 2020.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Kommentar till Tabell I – Överklagade beslut som ändrats i högre instans

Länstyrelsen har uppmärksammat ändrade beslut inom verksamhetsområdena VÄS 40, 50 och 53. Det är för tidigt att analysera orsaker till det högre antalet eller andelen ändringar i högre instans, men en fördjupad analys kommer att göras och eventuella iakttagelser eller förbättringar av handlägningsprocessen omhändertas i kommande verksamhetsår.

Tabell J – Handläggningstider

VÄS	Ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2018–2020	Utfall (%) 2020	Utfall (%) 2019	Utfall (%) 2018	Medel-antal dagar 2020	Medel-antal dagar 2019	Medel-antal dagar 2018
202	Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45		-	-	-	-	-
204	Begravningsfrågor ¹⁾	45		-	-	-	-	-
212	Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180		-	-	-	-	-
282	Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	100	100	98	7	12	10
282	Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	96	96	100	12	10	19
282	Anmälningsärenden djurskydd	90	95	97	97	21	20	19
403	Överklagade av lov, förhandsbesked	150	53	65	68	161	127	117
403	Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	93	95	96	63	79	54
403	Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	59	75	89	177	144	89
505	Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författningar	180	53	59	58	222	175	150
525	Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	79	75	70	31	35	32
526	Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	99	99	100	11	8	8
551	Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180		-	-	-	-	-
555	Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	100	100	71	27	23	59
562	Prövning av avfall och producentansvar	40	76	100	97	28	15	15
566	Tillsyn av avfall och producentansvar	30	95	99	99	14	8	7
602	Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder ^{5, 6)}							
	Företagsstöd	180	22	13	33	326	306	199
	Projektstöd	180	53	67	80	96	129	135
	Miljöinvesteringar	180	74	89	100	309	117	55
622	Ansökan om stöd från Fiskerifonden ^{5, 6)}							
	Företagsstöd	180	100	50	-	49	217	-
	Projektstöd	180	100	-	-	86	-	-
602	Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder ^{6, 7)}							
	Företagsstöd	120	93	85	85	66	77	69
	Projektstöd	120	94	80	83	67	93	63
	Miljöinvesteringar	120	76	82	100	95	71	77
622	Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden ^{6, 7)}							
	Företagsstöd	120	-	-	-	0	-	-
	Projektstöd	120	-	-	-	0	-	-
623	Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	91	81	90	11	21	19

VÄS	Ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2018–2020	Utfall (%) 2020	Utfall (%) 2019	Utfall (%) 2018	Medel-antal dagar 2020	Medel-antal dagar 2019	Medel-antal dagar 2018
623	Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	94	85	100	22	30	16

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell J – Handläggningstider

VÄS 403: Utfallet avgjorda ärenden har sjunkit jämfört med 2019 pga arbetsbelastning under vissa perioder.

VÄS 562: Målet för handläggningstiden har inte uppfyllts pga omprioriteringar m a a pandemin.

VÄS 602: Målet för handläggningstider avseende ansökningar om stöd och utbetalning har inte uppfyllts. Under året har Länsstyrelsen prioriterat ansökningar om utbetalning, vilket har resulterat i längre handläggningstider för ansökningar om stöd.

Övrig rapportering

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
•	•	<ul style="list-style-type: none"> • 2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag • 3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 2§ i samma förordning.

Information av väsentlig betydelse

Corona pandemin

Den pandemi som pågått under större delen av året har påverkat hela vårt samhälle i grunden och är naturligtvis en händelse som även väsentligt påverkat länsstyrelsernas verksamhet och våra möjligheter att uppfylla våra mål och uppdrag.

Vid årets början var länsstyrelsens samtliga sektorer inriktade på att genomföra aktiviteter inom länet i syfte att fullgöra uppdragen. Den pågående pandemin har förorsakat att länsstyrelsens inriktning på dessa uppdrag förändrats under löpande verksamhetsår. Ökad beredskap och samverkan med regionen i arbetet mot att förhindra smittspridning har påverkat prioriteringarna för myndigheten.

I mars fattade landshövdingarna beslut om uppdraget att etablera ett länsstyrelsegemensamt samordningskansli för hantering av coronapandemin. Utgångspunkten var bland annat erfarenheterna från länsstyrelsernas gemensamma hantering av bränderna 2018.

Samordningskansliet har involverat flertalet personer och kompetenser från olika länsstyrelser. På uppdrag av regeringen har regelbundna redovisningar av läget i länen tagits fram. Samordningskansliet har löpande levererat lägesbilder till länsledningarna, regeringskansliet och centrala myndigheter. Lägesbilderna har legat till grund för beslutsfattande på flera nivåer och samordning av kommunikationsfrågorna över länsgränser.

Förutom det länsstyrelsegemensamma arbetet har respektive länsstyrelse haft en sammanhållande och samordnande roll inom ramen för sitt geografiska områdesansvar. Samtliga länsstyrelser har arbetat i ett stabsläge i syfte att säkra samordning, informationsutbyte och gemensam inriktning på de åtgärder som behövde vidtas i länet. Länsstyrelsernas dagliga samordning har omfattat kommuner och statliga myndigheter samt dialoger med näringslivet. Dialogerna med berörda aktörer har bland annat syftat till att inhämta, analysera/sammanställa och förmedla kunskap till andra statliga myndigheter och regeringen om läget i kommunerna. Länsstyrelserna har även fått ett flertal nya uppdrag under pandemin:

- Regelbundet redovisa arbetet i länen kopplat till spridningen av covid-19. Underlaget ska redogöra för länsstyrelsernas arbete och bedömningar kopplade till utvecklingen av covid-19 i samtliga län och länsstyrelser, dels för respektive län och länsstyrelse.
- Bistå Socialstyrelsen i arbetet med att samordna kommunernas behov av skyddsutrustning och sjukvårdsmaterial till följd av spridningen av covid-19.
- Följa kommunernas verksamhet och biträda kommunerna med information och råd enligt ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.
- Bistå regionerna i att säkerställa flöden för storskalig testning för covid-19.
- Följa efterlevnaden av rekommendationer, riktlinjer och råd för inrikesresor och sommaraktiviteter.
- Samordna lägesbilder av kommunernas bedömningar och åtgärder för att förebygga social problematik och utsatthet.
- Sprida information och goda exempel på åtgärder vid en identifierad bristfällig efterlevnad av rekommendationer, riktlinjer och råd vid inrikesresor och sommaraktiviteter.

När samverkan och samarbete varit viktigare än någonsin har länsstyrelserna tagit en aktiv roll i att samordna krishanteringen på regional nivå. Tillsammans med regioner och kommuner har vi hanterat konsekvenserna av coronapandemin och byggt motståndskraft för framtida prövningar. Länsstyrelsernas samordningskansli har analyserat och bedömt utmaningar inom säkerhetsområdet och det som är skyddsvärt, samt bidragit till samsyn. Samordningen under coronapandemin har bidragit till korta ledtider och snabb spridning av aktuell information. Samordningen har även bidragit till en gemensam kontaktyta gentemot andra myndigheter och regeringskansliet. Länsstyrelserna har fått flera nya regeringsuppdrag under pandemin och vi bedömer att våra gemensamma insatser har stärkt länsstyrelsernas anseende och förtroende.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga uppgifter	2020	2019	2018	2017	2016
Låneram i Riksgälden					
Beviljad	4 000	6 000	4 000	15 500	12 400
Utnyttjad	3 178	3 159	3 280	3 128	4 030
Räntekontokredit i Riksgälden					
Beviljad	9 000	5 000	4 900	4 900	4 900
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	0	0	0	0	0
Räntekostnader	-1	-89	-226	-107	-68
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget	588	656	269	269	280
Utfall	875	712	650	524	658
Avgiftsintäkter enligt resultaträkningen	6 187	5 738	7 720	8 922	5 189
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Budget	6 300	5 860	4 332	3 868	3 300
Utfall	8 544	6 273	6 427	5 829	4 332
Anslagskredit					
Utgiftsområde 01 Rikets styrelse, 01 05 001 003 Länsstyrelserna m.m. Södermanlands län					
Beviljad	2 798	2 801	2 772	3 410	3 192
Utnyttjad	0	2 401	0	0	0
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt, 19 01 001 003 Länsstyrelserna m.m. Södermanlands län					
Beviljad	12	96	387	387	388
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslagssparande					
Utgiftsområde 01 Rikets styrelse, 01 05 001 003 Länsstyrelserna m.m. Södermanlands län					
Summa anslagssparande	2 661	0	2 734	3 266	2 457
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt, 19 01 001 003 Länsstyrelserna m.m. Södermanlands län					
Summa anslagssparande	29	227	1 735	30	51
Bemyndiganden					
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt, 19 01 001 003 Länsstyrelserna m.m. Södermanlands län					
Tilldelat	600	2 000	3 000	6 500	9 000
Åtaganden	0	216	232	2 420	2 705
Personal					
Antal årsarbetskrafter ²	166	166	157	143	134
Medeltal anställda ¹	183	184	172	158	149
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 092	1 090	1 103	1 030	1 024
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	-564	6	11	216	0
Balanserad kapitalförändring	162	156	145	-71	-71

¹ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

² Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World, Länsstyrelsens uppföljningssystem LISA och årets regleringsbrev

Kommentar till tabellen sammanställning över väsentliga uppgifter

I årsredovisningen 2019 redovisades utestående åtagande i bemyndiganderedovisningen felaktigt till 869 tkr. Korrekt utestående åtagande skulle ha varit 216 tkr. Mellanskillnaden avsåg kostnader som avräknats anslag 2019 och skulle därmed inte ha ingått i bemyndiganderedovisningens utestående åtagande.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Verksamhet	2018	2019			2020						2020
	Akkumulerat utfall	Utfall intäkter	Utfall kostnader	Nettoutfall	Budget intäkter	Utfall intäkter	Budget kostnader	Utfall kostnader	Netto budget	Nettoutfall	Akkumulerat utfall
Offentligrättslig verksamhet											
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	243	288	155	133	290	417	170	834	120	-417	-41
Registreringsavgift för jaktområden	31	18	0	18	15	0	0	0	15	0	49
Delgivning	-3	29	165	-135	28	36	50	142	-22	-107	-245
Övrig offentligrättslig verksamhet	0	6	0	6	0	0	0	0	0	0	6
Uppdragsverksamhet											
Resurssamordning	0	202	202	0	90	183	90	183	0	0	0
Övrig uppdragsverksamhet	-115	168	184	-17	165	240	185	280	-20	-41	-172
Summa totalt	156	712	706	6	588	875	495	1 439	93	-564	-402
- fördelat på											
Summa offentligrättsligt	271	342	319	22	333	453	220	976	113	-524	-230
Summa uppdragsverksamhet	-115	370	387	-17	255	422	275	463	-20	-41	-172

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för åiterrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kostnader och intäkter för verksamheten Djur och lantbruk är svåra att budgetera. Utfallet påverkas av omständigheter som:

- Vid vissa kontroller krävs två kontrollanter av arbetsmiljöskäl men regelverket tillåter bara debitering motsvarande en person.
- Att kontroller efter anmälan ska ske utan förvarning innebär att vi får många inställda körningar.
- När vi hanterar ärenden där djur saknar ägare finns ingen part att debitera.
- Vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift vilket genererar kundförluster.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
•	•	• 7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	2020	2019	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	89 625	95 392	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	6 187	5 738	2
Intäkter av bidrag	86 692	81 816	3
Finansiella intäkter	12	12	4
Summa	182 516	182 958	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-125 251	-122 844	5
Kostnader för lokaler	-9 504	-8 499	6
Övriga driftskostnader	-46 722	-49 909	7
Finansiella kostnader	-3	-125	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 601	-1 577	9
Summa	-183 080	-182 953	
Verksamhetsutfall	-564	6	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	8 544	6 273	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-8 544	-6 273	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	3 909	3 620	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	34 821	43 797	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	305	-263	14
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	-305	282	15
Lämnade bidrag	-38 730	-47 436	16
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	-564	6	17

Balansräkning

Tillgångar (tkr)	2020	2019	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	1 119	539	
Summa	1 119	539	18
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	338	508	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	1 720	2 953	
Summa	2 058	3 461	19
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	720	1 329	20
Fordringar hos andra myndigheter	3 044	4 062	21
Övriga kortfristiga fordringar	4 028	98	22
Summa	7 792	5 489	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	1 927	1 748	
Upplupna bidragsintäkter	11 942	11 060	
Övriga upplupna intäkter	392	97	
Summa	14 262	12 905	23
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	5 160	16 943	
Summa	5 160	16 943	24
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	28 092	22 405	25
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	7 944	696	26
Summa	36 035	23 101	
Summa tillgångar	66 427	62 438	

Kapital och skulder (tkr)	2020	2019	Not
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	162	156	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-564	6	
Summa	-402	162	27
Fonder			
Fonder	140	-165	
Summa	140	-165	15
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	72	74	28
Övriga avsättningar	1 213	1 037	29
Summa	1 285	1 111	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	3 178	3 159	30
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	4 351	5 547	31
Leverantörsskulder	3 834	7 011	32
Övriga kortfristiga skulder	1 932	1 995	33
Depositioner	7 944	696	34
Summa	21 238	18 408	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	10 037	9 285	
Oförbrukade bidrag	34 130	32 040	
Övriga förutbetalda intäkter	0	1 598	
Summa	44 166	42 922	35
Summa kapital och skulder	66 427	62 438	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse 01 05 001 003 Länsstyrelserna m.m.	-2 401	96 603	1 766	0	0	95 968	-93 307	2 661	36
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 003 Regionala tillväxtåtgärder	227	256	0	0	-227	256	-227	29	37
Summa	-2 174	96 859	1 766	0	-227	96 224	-93 534	2 691	

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	Not
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	400	539	
2537 Miljöskyddsavgift	5 000	4 928	
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	100	178	
2714 Sanktionsavgifter m.m.	800	1 923	
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	0	977	
Summa	6 300	8 544	10

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Anslag / Anslagsbenämning	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år				Not
				2021	2022	2023	2024	
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 003 Regionala tillväxtåtgärder	600	216	0	0	0	0	0	37

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2021. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2020 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”

”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”

”Länsstyrelserna undantas enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras.”

Resultatredovisningens indelning är förändrad

I ekonomistyrningsverkets allmänna råd till 3 kap 2§, förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, framgår att skälen till förändringar i indelning ska anges.

Inför årsredovisning 2020 har länsstyrelserna gemensamt genomfört ett arbete att förenkla och förtydliga årsredovisningen. Det har bland annat inneburit att indelningen i verksamhetsområden i resultatredovisningen delvis har förändrats genom att verksamhetsområden har slagits samman. Praktiskt innebär det att koder på tvåsiffernivå, i länsstyrelsernas verksamhets- och ärendestruktur, har slagits samman. Syftet med det är att skapa mer likvärdiga och balanserade redovisningar av verksamhetsområdena som både ger en översikt och visar på bredden i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag. År 2019 ingick 19 verksamhetsområden i resultatredovisningen och 2020 ingår tio verksamhetsområden.

Resultatindikatorer

Inför årsredovisning 2020 har länsstyrelsernas nätverk för respektive verksamhetsområden fått i uppdrag att ta fram länsstyrelsegemensamma resultatindikatorer i enlighet med regleringsbrevsuppdrag 3.E.4. Meningen är att indikatorerna ska vara en hjälp i att redovisa verksamhetens resultat, göra resultatbedömningar samt att bedöma utvecklingen, exempelvis trend och riktning. Resultatindikatorerna kan också vara ett komplement i att beskriva verksamhetens omfattning och innehåll.

Tabell D

I Länsstyrelsernas regleringsbrev 2020 3.E.4 efterfrågas uppgifter om antalet årsarbetskrafter utifrån finansieringskälla. På grund utav detta redovisas ”Tabell D - Årsarbetskrafter per finansieringsform”. Denna statistik har i tidigare årsredovisningar inte redovisats men i likhet med ”Tabell C – Årsarbetskrafter” redovisas den enligt verksamhets- och ärendestruktur (VÄS) på nivå två för år 2018, 2019 och 2020.

Tabell H och I

I årsredovisningen för 2019 utgick en tabell som innehållit statistik om överklagade ärenden och överklagade ärenden som ändrats i högre instans. Detta då det framkommit vissa kvalitetsbrister i framtagna data. Till årsredovisning 2020 har den grunddata som statistiken baseras på delvis omarbetats. Numera fokuserar statistiken på antalet överklagade beslut istället för antalet överklagade ärenden, vilket av registreringstekniska skäl bedöms ge en mer rättvisande bild. Statistiken finns nu tillgänglig i följande två tabeller:

- Tabell H – överklagande beslut
- Tabell I – överklagade beslut som ändrats i högre instans

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningsposter. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 30 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror m.m. för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och regleras med värdeförändring till följd av ändrade löner m.m.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på 30 tkr redovisas som anläggningstillgångar.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer då de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Anläggningsgrupp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Materiella anläggningstillgångar	
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner, inventarier m.m.	
Maskiner	5 år
IT-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Jordfonden

Jordfondens fastigheter värderas till inköpspris, med justering för gjorda åtgärder.

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Namn	Ersättning	Andra uppdrag	
Landshövding			
Ask, Beatrice	1 435 208	Inga uppdrag utanför Länsstyrelsen	1
Hagberg, Liselott	121 592		2
Länsråd			
Aalbu, Eva	793 632	Inga uppdrag utanför Länsstyrelsen	
Gardberg Morner, Claudia	811 073	Inga uppdrag utanför Länsstyrelsen	3
Insynsråd			
Ekström, Hans	1 450	Almi Stockholm	4
		Robotdalen	
		SAP	
		Sparbanksstiftelsen Nya	
Johansson, Monica	1 450	Region Sörmland	4
		Socialdemokraterna	
		Sveriges kommuner och regioner, SKR	
Pettersson, Paul	5 800	Länsstyrelsen i Västmanlands län	4
		MainlyAi AB	

		Myndigheten för yrkeshögskolan	
		UP4ALL International AB	
Njuki, Caxton	5 800	Bostadsrättsföreningen Björken i Oxelösund	4
		Idrott För Alla	
		Leader Sörmlandskusten	
		Make a Change	
		NyföretagarCentrum Östra Sörmland	
		Sörmlands Sparbank	
		Ung Företagsamhet Södermanland	
Portnoff, Daniel	4 350	En bättre sits	4
		Mälardalstrafik MÅLAB AB	
		Ostlänken AB	
		Regionala utvecklingsnämnden	
		Regionfullmäktige	
		Trosa kommun	
Lagerholm, Johan	5 800	Föreningen HedOx	4
		Katrineholmsbygdens församling	
		Lantmännens ekonomiska förening	
		LRF Södermanland	
		Yngarens vattenvårdsgrupp	
Forss, Gunnar	5 800	Björknäs Skolväg Fastighet AB	4
		Bo i Täby AB	
		Brf. Skalshöjden 2	
		Bäck&Forss AB	
		Bäck&Forss Bostad AB	
		Bäck&Forss gårdsradhusen AB	
		Bäck&Forss Holding AB	
		Bäck&Forss Invest AB	
		Fastighetsbolaget Gredby V 19 AB	
		Fastighetsbolaget Skarpskytten 10 AB	
		Fastighetsbolaget Smeden 21 AB	
		Fastighetsbolaget Stensborgs Norra 13 AB	
		Granbarr 115 Fast 2 AB	
		Gunnar Forss AB	
		Gunnar Forss Fastigheter AB	
		Gunnar Forss Invest AB	
		KF Förvaltning AB	
		Klara Fastigheter AB	
		Klockafjället Vy 1 AB	
		Klockafjället Vy 2 AB	
		Klockafjället Vy 3 AB	
		Klockafjället Vy 7 AB	
		Klockafjället Vy 8 AB	
		Löjviksvägens vägsamfällighet	

		Näsby Torghusen AB
		Nätet 9 i Eskilstuna AB
		Orangerihuset AB
		RN3 Stationen AB
		RN3 Torget AB
		Skalshöjdens försäljnings AB
		Skalshöjdens Pensionat AB
		Skalshöjdens Projektholding AB
		Skalspasset B1 AB
		Skalspasset Hotell AB
		Skalspasset Invest AB
		Skalspasset Lägenhetsbolag AB
		Skalspassets vägsamfällighet
		Skilodge Skalspasset AB
		Stadsudden Asken 18
		Stadsudden Asken 2
		Stadsudden Fastigheter AB
		Stadsvillan Bygg och entreprenad AB
		Stadsvillan Fastigheter i Täby AB
		Stadsvillan förvaltning AB
		Stadsvillan Holding AB
		Stadsvillan Hotell AB
		Stadsvillan i Eskilstuna AB
		Stadsvillan Iris i Eskilstuna AB
		Stadsvillan Munktellsområdet AB
		Stadsvillan Projektering AB
		Stadsvillan Roslags Näsby AB
		Tech VRN AB
		Vapenslåndan AB
		Vemdalen Rekreation Klyftvallen AB
		Vemdalen Rekreation Mark AB
		VK 54:62 AB
Lindstedt, Monica	5 800	Apotea
		Coor
		Hemfrid
		Studieförbundet näringsliv och samhälle
		Sveriges Television
		Tysk-Svenska Handelskammaren

4

¹ Detta belopp är inklusive boförmån (131 670 kr) respektive andra ersättningar (23 356 kr). Inga andra förmåner än boförmån har registrerats.

² Detta avser slutlön. Anställningen avslutades 2019-12-31 varför inga sidouppdrag redovisas.

³ Detta belopp är inklusive boförmån (62 952 kr). Inga andra förmåner eller ersättningar har registrerats. Anställningen vid Länsstyrelsen avslutades 2020-09-01.

⁴ Arvodet till insynsrådet utbetalas 2021 men avser arbete utfört 2020 och är uppbokat i bokslutet.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Verksamhetens intäkter och kostnader

Lokalkostnaderna har ökat under året p.g.a. ombyggnad av residenset. Ombyggnaden är en följd av regeringsbeslut som innebär att en bostad åt landshövdingen iordningsställts. Likaså har ett beredningskök inrättats.

Transfereringar

De bidrag Länsstyrelsens utbetalar avseende efterbehandlingsåtgärder av förorenade områden från Naturvårdsverket har minskat. Bidragen inom miljömål har ökat och beror på att Länsstyrelsen aktivt uppmärksammat kommunerna på att utnyttja möjligheten att söka bidrag men också på att kommunerna från 2020 kan söka LONA-bidrag i tre olika spår (pollinering har tillkommit). Bidragen inom dricksvattenförsörjning har ökat p.g.a. att vi fick anslaget 2020 (för första gången). Anledningen till att bidragen för restaurering av eutrofa sjöar minskat beror på att vi fick ett stort anslag 2019 för en specifik insats.

Noter till resultaträkning

Not 1 Intäkter av anslag	2020	2019
01 05 001 003 Förvaltningsanslag	89 614	94 650
19 01 001 003 Regionala tillväxtåtgärder	11	742
Summa intäkter av anslag	89 625	95 392

Intäkterna av anslag har minskat under året. Detta beror på att personal i högre grad har finansierats med intäkter av bidrag samtidigt som driftskostnaderna minskat med anledning av pandemin.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2020	2019
Offentligrättsliga avgifter	1 167	1 031
Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	3 939	3 932
Intäkter av andra ersättningar	1 081	776
Summa	6 187	5 738
Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av		
Intäkter uthyrning	392	376
Intäkter utbildning/konferenser	484	467
Intäkter konsultuppdrag	2 236	2 190
Intäkter övriga 4 § avgifter	828	899

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter.

Not 3 Intäkter av bidrag	2020	2019
Bidrag från statliga myndigheter	86 060	81 218
varav		
Riksantikvarieämbetet	1 333	1 601
Länsstyrelsen i Dalarnas län	547	352
Länsstyrelsen i Jönköpings län	0	369
Länsstyrelsen i Kalmar län	0	1 140
Länsstyrelsen i Stockholms län	229	102
Länsstyrelsen i Södermanlands län	0	945
Länsstyrelsen i Uppsala län	0	183
Länsstyrelsen i Västmanlands län	-136	-615
Länsstyrelsen i Örebro län	24 142	17 556
Länsstyrelsen i Östergötlands län	-503	4 177
Socialstyrelsen	14	100
Länsstyrelsen i Skåne län	-37	37
Skogsstyrelsen	24	410
Arbetsförmedlingen	236	202
Naturvårdsverket	32 017	27 925
Skatteverket	29	177

Sveriges lantbruksuniversitet	-0	-60
Statens jordbruksverk	9 802	7 948
Post- och telestyrelsen	916	1 901
Statens energimyndighet	-128	380
Försäkringskassan	26	0
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	5 146	4 991
Tillväxtverket	74	-693
Trafikverket	1 231	1 086
Havs- och vattenmyndigheten	10 345	10 723
Övriga motparter	753	281
Bidrag från övriga varav bidrag från EU:s fonder	632	598
Summa	86 692	81 816

Bidragsökningen från Länsstyrelsen i Örebro län beror framförallt på bidrag för solceller, förstärkt arbete med marint områdesskydd och bidrag relaterade till det extra arbetet som myndigheten fått med anledning av den pågående pandemin. LIFE-projektet (Life cost benefit) vilket drevs av Länsstyrelsen i Östergötland med Länsstyrelsen i Södermanland som projektdeltagare upphörde 2019 vilket förklarar den stora skillnaden i bidragsintäkter mellan åren. Bidragsökningen från Naturvårdsverket beror på att vi har tagit i anspråk upparbetade virkesintäkter och ökade intäkter för skötsel av skyddade områden.

Not 4 Finansiella intäkter	2020	2019
Räntekonto i Riksgälden	0	0
Övriga finansiella intäkter	12	12
Summa	12	12

Jämförelsetalet räntekonto i Riksgälden har ändrats då ränteintäkterna inte avser Länsstyrelsens tillgodohavande hos Riksgälden utan beror på den negativa räntesatsen för de lån på anläggningar som Länsstyrelsen har hos Riksgälden.

Not 5 Kostnader för personal	2020	2019
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-84 009	-81 407
varav		
Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)	-358	-589
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-41 242	-41 437
Summa	-125 251	-122 844

Ökningen av lönekostnaderna beror till viss del på högre lönenivå vid nyrekrytering samt på årlig lönerevision.

Not 6 Kostnader för lokaler	2020	2019
Kostnader för lokaler	-9 504	-8 499

De ökade lokalkostnaderna beror främst på inrättandet av landshövdingens tjänstebostad (enligt regeringsbeslut) samt beredningskök.

Not 7 Övriga driftkostnader	2020	2019
------------------------------------	-------------	-------------

Övriga driftkostnader	-46 722	-49 909
-----------------------	---------	---------

Minskade driftskostnader beror främst på lägre kostnader för övriga tjänster samt lägre kostnader för hotell och representation som en effekt av pandemin.

Not 8 Finansiella kostnader	2020	2019
------------------------------------	-------------	-------------

Räntekostnader i Riksgälden	-1	-89
-----------------------------	----	-----

Övriga finansiella kostnader	-2	-35
------------------------------	----	-----

Summa	-3	-125
--------------	-----------	-------------

Skillnaden mellan åren beror på att Riksbankens reporänta har gått från att vara negativ till 0% sedan den 8 januari 2020.

Not 9 Avskrivningar och nedskrivningar	2020	2019
---	-------------	-------------

Avskrivningar och nedskrivningar	-1 601	-1 577
----------------------------------	--------	--------

Not 10 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2018	2019	2020	2020
	utfall intäkter	utfall intäkter	budget intäkter	utfall intäkter
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål*	5 560	5 467	5 500	5 645
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	330	408	400	539
2537 Miljöskyddsavgift	5 134	4 947	5 000	4 928
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	96	112	100	178
<i>varav</i>				
- Avgifter enligt avfallsförordningen	96	112	100	176
- Övriga avgifter	0	0	0	2
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	867	806	800	2 899
2714 Sanktionsavgifter	867	806	800	1 696
2714 Brott mot utlänningslagen	0	0	0	137
2714 Tilläggsavgift (Plan o Bygglagen)	0	0	0	227
2811 Övriga inkomster	0	0	0	840
Summa avgifter redovisade mot inkomsttitel	6 427	6 273	6 300	8 544

*Enligt 2020 års regleringsbrev undantas länsstyrelserna enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. Som en följd av det ändras notens uppställning till att endast omfatta intäkter för 2018, 2019 och 2020.

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål.

Länsstyrelsens totala inkomster som redovisas mot inkomsttitel avviker mer än 10 procent utifrån beräknat belopp. Sanktionsavgifterna är svåra att beräkna, då de avser beslut fattade av Arbetsmiljöverket. Länsstyrelsen fakturerar sedan berörda parter för beslutade avgifter. Övriga offentligrättsliga avgifter överstiger beräknat belopp och avser transport av avfall och farligt avfall. Den 1 augusti 2020 trädde en ny avfallsförordning med rapporteringskrav i kraft med fler anmälningar och ansökningar om tillstånd som följd. Även Expeditions- och ansökningsavgifter överstiger beräknat belopp. Detta beror främst på en ökning av förvärv av jordbruksfastigheter och tillsyn enligt miljöbalken.

Not 11 Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2020	2019
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-8 544	-6 273

Differensen förklaras till största delen av ökad intäkt av sanktionsavgifter samt att 840 tkr avser en återbetalning av en riskkapitalsatsning som skedde inom ramen för de regionalpolitiska åtgärderna och beslutades i regleringsbrevet 2005.

Not 12	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2020	2019
	01 05 001 003 Förvaltningsanslag	3 693	3 620
	19 01 001 003 Regionala tillväxtåtgärder	216	0
	Summa	3 909	3 620

De ökade bidragen på förvaltningsanslaget avser medel till Region Sörmland enligt beslut i regleringsbrev 2020. Differensen mot 2019 avseende regionala tillväxtåtgärder beror på att det 2019 inte utbetalades några bidrag.

Not 13	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2020	2019
	Från myndighet		
	Riksantikvarieämbetet	9 872	9 232
	Länsstyrelsen i Jönköpings län	-428	-744
	Länsstyrelsen i Örebro län	50	23
	Socialstyrelsen	4 047	2 717
	Naturvårdsverket	10 153	20 813
	Post- och telestyrelsen	176	97
	Havs- och vattenmyndigheten	10 951	11 658
	Summa	34 821	43 797

Utbetalda bidrag från Naturvårdsverket har minskat avseende efterbehandlingsåtgärder av förorenade områden.

Not 14	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2020	2019
	Älgvårdsfonden	305	-263
	Summa	305	-263

Älgvårdsfonden är ett netto av fällavgifter och administrativa kostnader.

Not 15	Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	2020	2019
	Ingående balans	-165	118
	Årets förändring	305	-282
	Utgående balans	140	-165
	Uppdelat på		
	Älgvårdsfonden		
	<i>Ingående balans</i>	<i>-165</i>	<i>118</i>
	<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	<i>305</i>	<i>-263</i>
	<i>Lämnade bidrag</i>	<i>0</i>	<i>-20</i>
	<i>Utgående balans</i>	<i>140</i>	<i>-165</i>

Förändringen i älgvårdsfonden beror framförallt på att antalet ledamöter minskat under 2020 vilket leder till lägre utbetalda arvoden.

Not 16	Lämnade bidrag	2020	2019
	Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-23 981	-34 763
	Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-14 749	-12 673
	Summa Lämnade bidrag	-38 730	-47 436
	inom verksamhetsområden		
	<i>Allmänt och övergripande inom myndighetsövergripande verksamhet</i>	0	-78
	<i>Jakt och viltvård</i>	-810	-356
	<i>Allmänt och övergripande inom regional tillväxt</i>	-3 693	-3 620
	<i>Regional projektverksamhet</i>	-216	0
	<i>Kommunikationsplanering</i>	-176	-97
	<i>Allmänt och övergripande inom kulturmiljö</i>	-20	0
	<i>Fornminnen</i>	0	-82
	<i>Byggnadsvård</i>	-8 784	-8 027
	<i>Fornminnes- och kulturlandskapsvård</i>	-1 068	-1 120
	<i>Kulturhistoriskt värdefulla miljöer</i>	0	-3
	<i>Miljömål</i>	-5 692	-1 519
	<i>Miljöövervakning</i>	-50	0
	<i>Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)</i>	0	-325
	<i>Förvaltning och skötsel av skyddade områden</i>	-294	-3 718
	<i>Dricksvattenförsörjning</i>	-3 450	0
	<i>Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön</i>	-3 769	-4 969
	<i>Efterbehandling av förorenade områden</i>	-5 800	-15 308
	<i>Restaurering eutrofa (närlingsrika) sjöar</i>	0	-4 950
	<i>Fiskerinäring</i>	-366	-200
	<i>Fiskevård och fritidsfiske</i>	-923	-1 147
	<i>Tillsyn och rådgivning inom alkohol- och tobak</i>	0	-23
	<i>Frågor inom mänskliga rättigheter</i>	-4 047	-2 717
	<i>Integrationsfrågor</i>	428	822
		-38 730	-47 436
	<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	0	0

Lämnade bidrag avseende efterbehandling av förorenade områden har minskat. Bidragen inom miljömål har ökat och beror på att Länsstyrelsen aktivt uppmärksammat kommunerna på att utnyttja möjligheten att söka bidrag men också på att kommunerna från 2020 kan söka LONA-bidrag i tre olika spår (pollinering har tillkommit). Bidragen inom dricksvattenförsörjning har ökat p.g.a. att vi fick anslaget 2020 (för första gången). Anledningen till att bidragen för restaurering av eutrofa sjöar minskat beror på att vi fick ett stort anslag 2019 för en specifik insats. Ökningen av bidrag inom området mänskliga rättigheter beror på att tilldelningen av statsbidraget för personligt ombud till Södermanlands län ökade.

Not 17	Årets kapitalförändring	2020	2019
	Verksamhetsutfall		
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	-564	6
	Summa verksamhetsutfall	-564	6
	Summa årets kapitalförändring	-564	6

Årets kapitalförändring beror på ökade kostnader för extra djurskyddskontroller.

Noter till balansräkning

Not 18	Immateriella anläggningstillgångar	2020-12-31	2019-12-31
	Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående anskaffningsvärde	539	0
	Årets anskaffning	599	539
	Utgående anskaffningsvärde	1 138	539
	Årets avskrivningar	-19	0
	Utgående avskrivningar	-19	0
	Bokfört värde	1 119	539
	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	2 314	2 314
	Årets försäljning, utrangering	-823	0
	Utgående anskaffningsvärde	1 491	2 314
	Ingående avskrivningar	-2 314	-2 314
	Årets försäljning, utrangering	823	0
	Utgående avskrivningar	-1 491	-2 314
	Bokfört värde	0	0
	Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	1 119	539

Det bokförda värdet avser projekt PRISMA som syftar till att utveckla en systematisk och digitaliserad modell för omvärlds- och verksamhetsanalys.

Not 19 Materiella anläggningstillgångar	2020-12-31	2019-12-31
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	1 660	1 459
Årets anskaffning	0	201
Årets försäljning, utrangering	-110	0
Utgående anskaffningsvärde	1 550	1 660
Ingående avskrivningar	-1 152	-937
Årets avskrivningar	-170	-215
Årets försäljning, utrangering	110	0
Utgående avskrivningar	-1 212	-1 152
Bokfört värde	338	508
Maskiner, inventarier, installationer mm.		
Ingående anskaffningsvärde	11 888	10 833
Årets anskaffning	179	1 055
Årets försäljning, utrangering	-2 555	0
Utgående anskaffningsvärde	9 512	11 888
Ingående avskrivningar	-8 935	-7 574
Årets avskrivningar	-1 412	-1 361
Årets försäljning, utrangering	2 555	0
Utgående avskrivningar	-7 792	-8 935
Bokfört värde	1 720	2 953
Pågående nyanläggningar		
Bokfört värde	0	0
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	2 058	3 461

Jämförelsetalet för maskiner, inventarier, installationer mm. avseende ingående anskaffningsvärde och ingående avskrivningar är korrigerat för 2019 på grund av att inkonverterade anläggningar utan restvärde, för ett tidigare år, enbart bokfördes i huvudbok och inte i anläggningsmodulen.

Not 20 Kundfordringar	2020-12-31	2019-12-31
Kundfordringar - utomstatliga	720	1 329

Minskningen av kundfordringar mellan åren beror på lägre kundfordringar avseende projektverksamhet 2020.

Not 21 Fordringar hos andra myndigheter	2020-12-31	2019-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	952	2 125
Mervärdesskatt	2 092	1 937
Summa	3 044	4 062

År 2020 har fakturering avseende åtgärder på Naturvårdsverkets fastigheter skett tidigare under året, varför öppna kundfordringar 2020-12-31 uppgår till ett lägre belopp än föregående år.

Not 22 Övriga kortfristiga fordringar	2020-12-31	2019-12-31
Uppbördsfordringar	3 986	89
Övriga kortfristiga fordringar	42	9
Summa	4 028	98

2020 års uppbördsfordringar inkluderar fakturering av avgifter för provning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet som inte fanns 2019.

Not 23 Periodavgränsningsposter	2020-12-31	2019-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	1 803	1 627
Övriga förutbetalda kostnader	124	120
Summa förutbetalda kostnader	1 927	1 748

Ökningen av förutbetalda hyror jämfört med 2019 beror på en hyresökning efter inrättandet av landshövdingens tjänstebostad (enligt regeringsbeslut) samt ett beredningskök.

Upplupna bidragsintäkter

Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	11 942	11 046
varav		
<i>Riksantikvarieämbetet</i>	24	17
<i>Länsstyrelsen i Dalarnas län</i>	-19	21
<i>Länsstyrelsen i Stockholms län</i>	36	46
<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	227	117
<i>Länsstyrelsen i Skåne län</i>	0	37
<i>Skogsstyrelsen</i>	24	0
<i>Naturvårdsverket</i>	1 483	234
<i>Skatteverket</i>	5	4
<i>Sveriges lantbruksuniversitet</i>	95	64
<i>Statens jordbruksverk</i>	7 999	9 149
<i>Post- och telestyrelsen</i>	19	192
<i>Tillväxtverket</i>	102	28
<i>Trafikverket</i>	1 755	941
<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	190	196
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	0	14
varav finansiering genom EU-fonder	0	0
Totala upplupna bidragsintäkter	11 942	11 060

Övriga upplupna intäkter	392	97
Summa periodavgränsningsposter	14 262	12 905

Ökningen av upplupna bidragsintäkter från Naturvårdsverket består till största delen av kostnader för uppförandet av ett utkikstorn vid Naturum vilket inte har rekvirerats under 2020. Trafikverket finansierar kostnader relaterat till arbetet med Ostlänken. Under 2020 genomförde Länsstyrelsen mer arbete inom ramen för Ostlänken jämfört med föregående år. De minskade upplupna bidragsintäkterna från Jordbruksverket beror på att Länsstyrelsen rekvirerade medel för flera år under 2020.

Not 24 Avräkning med statsverket	2020-12-31	2019-12-31
Uppbörd		
<i>Ingående balans</i>	-89	-4 186
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-8 544	-6 273
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	4 636	10 370
Fordringar/skulder avseende uppbörd	-3 996	-89
Anslag i icke räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	167	-88
Redovisat mot anslag (+)	227	742
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-394	-487
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	167
Anslag i räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	2 401	-2 734
Redovisat mot anslag (+)	93 307	98 270
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-98 369	-93 135
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-2 661	2 401
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
<i>Ingående balans</i>	14 464	10 302
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	80 923	67 378
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-79 326	-53 334
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar (+/-)	-4 243	-9 882
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	11 818	14 464
Summa utgående balans avräkning med statsverket	5 160	16 943

Saldot har minskat främst p.g.a. anslagssparande avseende förvaltningsanslaget och ökade fordringar avseende uppbörd.

Not 25 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2020-12-31	2019-12-31
Räntekonto i Riksgälden	28 092	22 405

Den ökade behållningen på kontot beror på en ökning av anslagsmedel att bidrag i högre grad finansierat verksamhetens kostnader.

Not 26 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret **2020-12-31** **2019-12-31**

Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar 7 944 696

De ökade deponeringarna beror på ett enskilt deponeringsärende om ca 7 mkr.

Not 27 Förändring av myndighetskapitalet

	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2019	0	0	0	156	0	6	162
<i>Varav</i>							
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	156	0	6	162
Ingående balans 2020	0	0	0	156	0	6	162
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	6	0	-6	0
Årets förändring							
<i>Varav</i>							
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	-564	-564
Summa årets förändring	0	0	0	0	0	-564	-564
Utgående balans 2020	0	0	0	162	0	-564	-402

Årets kapitalförändring beror på ökade kostnader för extra djurskyddskontroller.

Not 28 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser **2020-12-31** **2019-12-31**

Ingående avsättningar	74	114
Årets pensionskostnader	135	78
Årets pensionsutbetalningar	-136	-119
Utgående avsättning	72	74

Not 29	Övriga avsättningar	2020-12-31	2019-12-31
	Lokalt omställningsarbete		
	Årets förändring	197	68
	Utgående balans	1 213	1 037
	Omstruktureringsåtgärder		
	Årets förändring	0	0
	Summa övriga avsättningar	1 213	1 037

Under 2021 beräknas inte omställningsmedel tas i anspråk i någon högre omfattning, en uppskattning är att cirka 150 tkr kommer att utnyttjas.

Not 30	Lån i Riksgäldskontoret	2020-12-31	2019-12-31
	Ingående balans	3 159	3 280
	Under året upptagna lån	1 624	1 462
	Årets amorteringar	-1 606	-1 582
	Utgående balans	3 178	3 159
	Beviljad låneram	4 000	6 000

Not 31	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2020-12-31	2019-12-31
	Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	1 768	2 926
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter	2 181	2 104
	Mervärdesskatt	402	516
	Summa	4 351	5 547

Förändringen mellan åren avseende leverantörsskulder beror bl.a. på att en faktura från SPV betalades i förtid år 2020. Motsvarande faktura föregående år låg dock som en leverantörsskuld i bokslutet 2019. Förändringen beror även på att föregående år ingick fakturor från Skogsstyrelsen och länsstyrelserna i Västra Götalands och Östergötlands län i leverantörsskulden.

Not 32	Leverantörsskulder	2020-12-31	2019-12-31
	Leverantörsskulder	3 834	7 011
	Förändringen mellan åren beror på ett antal större enskilda fakturor avseende projekt.		

Not 33	Övriga kortfristiga skulder	2020-12-31	2019-12-31
	Personalens källskatt	1 910	1 842
	Övriga kortfristiga skulder	22	153
	Bestående av		
	Övrigt	22	153
	Summa	1 932	1 995

Not 34	Depositioner	2020-12-31	2019-12-31
	Depositioner	7 944	696
	Den stora ökningen av deponerade medel beror på ett enskilt ärende om ca 7 mkr. Det är svårt att göra en bedömning av när de deponerade medlen kommer att regleras. Länsstyrelsens prognos är att ca 98% av deponeringarna återbetalas under nästa räkenskapsår.		
Not 35	Periodavgränsningsposter	2020-12-31	2019-12-31
	Upplupna kostnader		
	Upplupna löner, arvoden inkl social avg	1 031	1 051
	Upplupna semesterlöner inkl social avg	7 927	6 988
	Övriga upplupna kostnader	1 079	1 245
	Summa upplupna kostnader	10 037	9 285
	Oförbrukade bidrag från annan myndighet	33 411	31 808
	varav		
	<i>Kammarkollegiet</i>	0	5
	<i>Riksantikvarieämbetet</i>	922	42
	<i>Länsstyrelsen i Dalarnas län</i>	148	91
	<i>Länsstyrelsen i Jönköpings län</i>	802	374
	<i>Länsstyrelsen i Stockholms län</i>	200	403
	<i>Länsstyrelsen i Västmanlands län</i>	5 129	4 457
	<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	6 618	7 346
	<i>Länsstyrelsen i Östergötlands län</i>	3 594	410
	<i>Socialstyrelsen</i>	68	82
	<i>Länsstyrelsen i Skåne län</i>	92	92
	<i>Naturvårdsverket</i>	5 763	12 013
	<i>Statens jordbruksverk</i>	305	1 006
	<i>Post- och telestyrelsen</i>	938	576
	<i>Affärsverket svenska kraftnät</i>	18	18
	<i>Statens energimyndighet</i>	0	327
	<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	1 081	391
	<i>Trafikverket</i>	145	0
	<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	7 588	4 176
	Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:		
	- Inom tre månader	22 276	13 173
	- mer än tre månader till ett år	8 135	18 635
	- mer än ett år till tre år	0	
	- mer än tre år	3 000	
	Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	719	232
	varav finansiering genom EU-fonder	0	0

Summa oförbrukade bidrag **34 130** **32 040**

Ökningen av oförbrukade bidrag ligger i linje med ökningen av bidragsfinansierad verksamhet i stort.

Övriga förutbetalda intäkter

Övriga förutbetalda intäkter, utomstatliga 0 1 598

Summa förutbetalda intäkter **0** **1 598**

Minskningen av förutbetalda intäkter avser virkesintäkter med 1 461 tkr vilka förbrukats under året.

Summa periodavgränsningsposter **44 166** **42 922**

Noter till anslagsredovisning

Belopp i tkr

Not 36	Anslag/Benämning	Villkor	Tilldelat Belopp	Utfall
	01 05 001 003 Länsstyrelserna m.m., Södermanlands län	Anslagskredit vid utgången av 2020	2 798	0
		Anslagsbehållning som disponeras 2020, 3 %	2 794	0
		Kredit på räntekonto	9 000	0
		Låneram för anläggningstillgångar	4 000	3 178
		Finansiering av förvaltningskostnader hos Region Sörmland*	3 693	3 693
	*Bidraget till region Sörmland har utbetalats utifrån ursprungligt belopp i regleringsbrevet. I senaste regleringsbrevet så förekommer ett fel (bekräftat av regeringskansliet) avseende bidraget.			
	Årets anslagssparande beror på att en större del av länsstyrelsens kostnader finansierats med bidrag och att myndigheten fått ett utökat anslag sent under året.			

Not 37	Anslag/Benämning	Villkor	Tilldelat Belopp	Utfall
	19 01 001 003 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Södermanlands Län	Anslagskredit	12	0
		Anslagsbehållning som disponeras	inget	
		Uppföljning och utvärdering	100	
		Beställningsbemyndigande	600	0
	I årsredovisningen 2019 redovisades utestående åtagande i bemyndiganderedovisningen felaktigt till 869 tkr. Korrekt utestående åtagande skulle ha varit 216 tkr. Mellanskillnaden avsåg kostnader som avräknats anslag 2019 och skulle därmed inte ha ingått i bemyndiganderedovisningens utestående åtagande.			

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
2§ p3	Följa tillståndet i länet	Läget i länet
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Krishantering och skydd mot olyckor
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar
3§ p11	Fiske	Areella näringar
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	
4§ p2	Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar
4§ p4	I utpekade län vara förvaltande och attesterande myndighet för vissa program inom EU:s strukturfonder	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p5	I utpekade län vara behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats enligt...	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p6	I utpekade län vara ansvarig för kontroller enligt ...	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet
7§	Geografiskt områdesansvar enligt förordningen (2015:1052)	Krishantering och skydd mot olyckor

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller återrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsernas regleringsbrev 2020.

Uppdrag i regleringsbrev 2020	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
Kap 1 A1	Agenda 2030	Om Länsstyrelsen – strategisk styrning och planering/Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
Kap 1 A2	Förorenade områden för bostadsbyggande	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 A3	Åtgärdssamordning mot övergödning	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län som får bidrag från HaV för åtgärdssamordning och alla län som är vattenmyndigheter
Kap 1 A4	Förebygga introduktion och spridning av invasiva arter	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 A5	Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 A6	Bevarandeplaner för Natura 2000-områden, omprövning av vattenkraft	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 A7	Nationella planen för vattenkraft genomförs	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla Län
Kap 1 A8	Hantering av EU-stöd, genomförande av Landsbygdsprogrammet och Havs- och fiskeriprogrammet.	Areella näringar	Alla län
Kap 1 A9	EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Areella näringar	Alla län
Kap 1 A10	Nationella livsmedelsstrategin	Areella näringar	Alla län
Kap 1 A11	Sammanhållen landsbygdspolitik	Areella näringar	Alla län
Kap 1 A12	Nationella mål för kulturmiljöarbete	Kulturmiljö	Alla län
Kap 1 A13	Länsstrategier för jämställdhetsintegrering internt och i länet redovisning av integrering på myndigheten	Om Länsstyrelsen – Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
	Länsstrategier för jämställdhetsintegrering internt och i länet – redovisning av externt riktad verksamhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
Kap 1 A14	Mänskliga rättigheter redovisning av integrering på myndigheten	Om Länsstyrelsen – Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
	Mänskliga rättigheter – redovisning av externt riktad verksamhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
Kap 1 B1	Redovisning av 218 jakt och viltvård	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
	Regionalt arbete, naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv, hotade arter mm. - redovisas inkl. 5118 rovdjursförvaltning, men exkl. vht 218* jakt och viltvård	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 B2	Barents hav	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Norrbottnens och Västerbottnens län
Kap 1 C1	Regionala strukturfondsprogrammen 2014–2020, samverkande insatser	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
Kap 1 C2	Tilldelning av medel från anslag 1:1 regionala tillväxtåtgärder	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län

Uppdrag i regleringsbrev 2020	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
Kap 1 C3	Omarrondering i Dalarnas län	Areella näringar	Dalarnas län
Kap 1 C4	Förenklingsarbete - underlätta för företag	Om Länsstyrelsen – Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
Kap 1 D2	Måluppfyllelse - kontrollplan livsmedelkedjan, kommunernas livsmedelskontroll	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
Kap 1 D3	Livsmedels- och foderkontrollen i primärproduktion	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län, samordnas av Norrbottens län
Kap 1 D4	Operativ tillsyn om transport av avfall	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Gävleborgs, Norrbottens, Stockholms, Skånes och Västra Götalands län
Kap 1 D6	Hanteringen av markärenden ovanför odlingsgränsen och på renbetesmark	Areella näringar	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län
Kap 1 D7	En hållbar rennäring och en gynnsambevarandestatus för stora rovdjur	Areella näringar	Dalarnas, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län
Kap 1 D8	Långsiktigt hållbar rennäring	Areella näringar	Berörda län
Kap 1 D9	Skada på fisk och fiskeredskap - ersättning	Areella näringar	Alla län till HaV
Kap 1 D10	Skada av vilt och ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
Kap 3 B5	Samverkansråd vid Statens kulturråd	Kulturmiljö	Hallands län
Kap 3 B7	Civilt försvar (eller i särskild ordning)	Krishantering och skydd mot olyckor	Alla län
Kap 3 B9	Stödja kommunernas beredskapsplanering av det civila försvaret (eller i särskild ordning)	Krishantering och skydd mot olyckor	Alla län
Kap 3 B17	Anvisningsmodell för ensamkommande barn - nyanlända	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm	Alla län
Kap 3 E4	ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Året i siffror	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att åiterrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig rapportering
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsfinansierad verksamhet	Övrig rapportering
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Om Länsstyrelsen/Organisation och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Om Länsstyrelsen/Organisation och medarbetare
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18	Utveckling av hållbara städer	Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2020 som redovisas i särskild ordning. Förteckningen är kompletterad med uppdrag från tidigare regleringsbrev, som redovisas i särskild ordning under 2020.

Uppdrag ur 2020 års regleringsbrev			
Uppdrag i regleringsbrev	Rapporterings-datum	Rapporterat till	Länsstyrelsens diarienummer
1 D1 Utvecklingsarbete tillsyn	2021-06-01	Finansdepartementet	420-254-2021
1 D5 Alkohol/livsmedelskontroll - digital inhämtning av uppgifter från företag	2021-06-01	Näringsdepartementet	420-254-2021
3 A1 Energi- och klimatstrategier	2021-01-31	Länsstyrelsen Dalarna	420-254-2021
3 A2 Integriering av klimat och energimål	2021-01-31	Länsstyrelsen Dalarna	420-254-2021
3 A3 Skydd av dricksvatten	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Miljödepartementet	537-1046-21
3 A4 Åtgärder havs- och vattenmiljö	2021-02-15	Länsstyrelsen i Västernorrlands län redovisar samlat till HaV med kopia till Miljödepartementet	537-698-2021 och 537-9456-2020
3 A5 Restaurering o anläggning våtmark	2021-02-15	Länsstyrelsen i Gotlands län redovisar samlat till Miljödepartementet	512-7670-21
3 A6 Skydd av tätortsnära natur	2020-09-30	Länsstyrelserna i Stockholm, Skåne och Västra Götaland redovisar till Miljödepartementet	Ej Länsstyrelsen i Södermanlands län
3 A7 Friluftslivspolitiken	2021-02-15	Naturvårdsverket med kopia till Miljödepartementet	512-322-21
3 A8 Skydd, skötsel och förvaltning av värdefulla naturområden, arter mm	2021-02-15	Naturvårdsverket och HaV med kopia till Miljödepartementet	512-322-2021, 512-103-2021, 511-3216-2020
3 A9 Strandskyddsärenden, statistik	2021-02-15	Naturvårdsverket med kopia till Miljödepartementet	526-193-2021
3 A10 Kostnader EU-stöd	2020-02-01	Jordbruksverket med kopia till Näringsdepartementet	20-2021
3 A11 Vilda pollinatörer i landskapet	2021-02-15	Naturvårdsverket med kopia till Miljödepartementet	512-322-21
3 B1 Kartläggning av statlig närvaro och service	2020-12-31	Finansdepartementet	8096–2020
3 B2 Handläggningstider överklagade beslut om lov	2021-02-26	Boverket kopia till Finansdepartementet	Redovisning ej klar ännu - dnr saknas än
3 B3 Motverka vräkning av barnfamiljer	2021-06-15	Boverket kopia till Finansdepartementet	Redovisning ej klar ännu - dnr saknas än
3 B4 Utveckling av handläggningstider förprovning djurstallar, samråd, och provning miljöfarlig verksamhet	2021-03-31	Näringsdepartementet	LBA – djurstallar NMA – 12:6 (Naturskydd) och provning mf vht (Miljöskydd)
3 B6 Främja kulturmiljöstrategier	2021-06-30	Kulturdepartementet	Redovisning ej klar ännu - dnr saknas än
3 B7 Civilt försvar		Redovisas enligt planeringsanvisningar JU 2015/09669/SSK	
3 B8 Krisberedskap och höjd beredskap	2020-10-31	MSB med kopia till Justitiedepartementet	450-7714-2020

Uppdrag ur 2020 års regleringsbrev			
3 B9 Beredningsplanering		Redovisas enligt planeringsanvisningar JU 2015/09669/SSK	
3 B10 Granbarkborrar	2020-12-01	Näringsdepartementet	512-3831-2020
3 B11 Förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld	2021-03-26	Länsstyrelsen i Östergötlands län redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet	Redovisning ej klar ännu - dnr saknas än
3 B12 Föräldraskapsstöd		Redovisas till Socialdepartementet enligt anvisningar i uppdrag Fi 2018/03219/SFÖ m fl	821-1051-2021
3 B13 Praktisk tillämpning av barns rättigheter i kommuner och regioner	2021-07-01 2020-03-01	Länsstyrelsen i Dalarnas län redovisar samlad slutredovisning till Arbetsmarknadsdepartementet Delredovisning	821-3407-2020
3 B14 Spelmissbruk	2021-03-31	Socialdepartementet	Redovisning ej klar ännu - dnr saknas än
3 B15 Utsatta EU-medborgare	2021-01-31	Länsstyrelsen i Stockholms län redovisar samlat till Socialdepartementet	106-1086-2020
3 B16 Lägesbild nyanlända och asylsökande	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-8862-2020
3 B18 Beredskap och mottagningskapacitet nyanlända	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-9242-2020
3 B19 Beredskap och mottagningskapacitet ensamkommande barn och unga	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-83-2021
3 B20 Insatser för asylsökande	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-84-2020
3 B21 Utbildningsmaterial Västra Götaland	2021-03-01	Länsstyrelsen i Västra Götalands län rapporterar till Arbetsmarknadsdepartementet	Ej Länsstyrelsen i Södermanlands län
3 B22 Ersättning enligt §§ 37 o 37a (2010:1122)	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-86-2021
3 B23 Redovisning enligt förordning (2010:1138) om samhällsorientering	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-8771-2020
3 B24 Redovisning om portalen informationsverige.se	2021-03-01	Länsstyrelsen i Västra Götalands län redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet	851-658-2020, 851-87-2021
3 B25 Nationella minoriteter och minoritetsspråk	2020-11-13	Lst Stockholms län och Sametinget med kopia till Kulturdepartementet	811-7354-2020
3 B26 Minoritetspolitikens mål	2021-04-06	Länsstyrelsen i Stockholms län redovisar samlat till Kulturdepartementet	106-2083-2021
3 B27 Informationssäkerhetsarbete	2020-09-15	Finansdepartementet	106-2086-2021
3 B28 Aktiviteter på demokratiområdet	2021-03-01	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Kulturdepartementet	Redovisning ej klar ännu - dnr saknas än
3 C1 Bredband	2021-01-29	Länsstyrelsen Dalarna redovisar samlat till PTS med kopia Infrastrukturdepartementet	341-1147-2021
3 C2 Grundläggande betaltjänster	2020-12-01	Infrastrukturdepartementet	341-114-2021
3 C3 Prognoser Tillväxtverket användning 19 1:1		Redovisas till Tillväxtverket enligt anvisningar	305-85-2021

Uppdrag ur 2020 års regleringsbrev			
3 C4 Fisketillsyn	2021-02-01	HaV med kopia Näringsdepartementet	623-540-2021
3 C5 Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld m.m.	2021-03-12	Länsstyrelsen i Örebro län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	Redovisning ej klar ännu - dnr saknas
3 C6 Territoriella program Nord 2014–2020, medfinansieringen	2020-04-02	Tillväxtverket kopia Näringsdepartementet	Ej Länsstyrelsen i Södermanlands län
3 C7 Territoriella program Nord 2014–2020, beslutade och betalade EU-medel	2020-04-02	Tillväxtverket kopia Näringsdepartementet	Ej Länsstyrelsen i Södermanlands län
3 D1 Goda exempel samordning kommunal tillsyn	2021-09-01	Boverket kopia till Finansdepartementet	Redovisning ej klar ännu - dnr saknas
3 D2 Hinder för digital detaljplaneprocess	2021-09-01	Boverket kopia till Finansdepartementet	Redovisning ej klar ännu - dnr saknas
3 D3 Tillsynsvägledning enskilda avlopp	2021-02-15	HaV med kopia Miljödepartementet	500-232-2021
3 D4 Kommunal samverkan kontroll enligt Livsmedelslagen m.m.	2020-12-31	Miljödepartementet och Näringsdepartementet	Redovisning ej klar ännu - dnr saknas
3 D5 Utvärdering Sevesotillsyn	2020-10-01	MSB med kopia Justitiedepartementet	458-137-2021
3 D6 Utveckling tillsyn enligt MB	2021-02-15	Naturvårdsverket kopia Miljödepartementet.	Redovisning ej klar ännu - dnr saknas
3 D7 Stöd vatten- och avloppsplaner	2021-02-15	HaV kopia Miljödepartementet	500-232-2021
3 E1 Prognoser Hermes - förvaltningsanslag	2020-02-10 2020-05-04 2020-07-27 2020-10-23	ESV (HERMES)	Redovisas i Hermes
3 E2 Prognoser Hermes - Utgiftsområde 19 anslag 1:1	2020-02-10 2020-05-04 2020-07-27 2020-10-23	ESV (HERMES)	Redovisas i Hermes
3 E3 Indelning avgiftsbelagd verksamhet	2020-10-07	Finansdepartementet	Ej Länsstyrelsen i Södermanlands län
3 E4 Redovisa statistik inom naturvård samt miljö- och hälsoskydd	2020-03-15	Miljödepartementet	Ej Länsstyrelsen i Södermanlands län
3 E5 Resultatredovisningens tabeller till Örebro	2020-02-22	Länsstyrelsen i Örebro län	Ej Länsstyrelsen i Södermanlands län
3 E5 Resultatredovisningens tabeller till Örebro	2021-02-22	Redovisning Länsstyrelsen i Örebro län enligt anvisningar	Ej Länsstyrelsen i Södermanlands län

Uppdrag ur 2019 års regleringsbrev som rapporterats 2020			
Uppdrag i regleringsbrev	Rapporteringsdatum	Rapporterat till	Länsstyrelsens diarienummer
3.3.a Projekt för datainsamling	2020-10-30	Länsstyrelsen i Södermanlands län redovisar till Finansdepartementet	100-9252-2020
3.6 Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar – vidtagna åtgärder och övningar	2020-05-31	Justitiedepartementet	450-4313-2020
3.7 Kulturmiljö och kulturmiljövården i lokala plan-, bygg- och bostadsprocesser	2020-01-31	Kulturdepartementet	430-724-2020
3.9 Minoritetspolitik	2020-04-06	Länsstyrelsen i Stockholms län redovisar samlat till Kulturdepartementet	Ej Länsstyrelsen i Södermanlands län
3.10 Regionalt arbete inom energiomställning och minskad klimatpåverkan	2020-01-31	Länsstyrelsen Dalarnas län	Ej Länsstyrelsen i Södermanlands län
	2020-02-22	Länsstyrelsen i dalarnas län redovisar samlat till Naturvårdsverket	
3.11 Tillsyn enligt Miljöbalken	2020-02-15	Naturvårdsverket	550-673-2020 500-381-2020
3.12 Tillsynsvägledning av enskilda avlopp	2020-02-15	Havs- och vattenmyndigheten	Miljöskydd
3.13 Efterbehandling av förenade områden	2020-02-15	Naturvårdsverket	575-705-2020
3.14 Strategiskt VA-arbete	2020-02-22	Havs- och vattenmyndigheten	Miljöskydd
3.19 Havs- och vattenmiljö	2020-02-15	Havs- och vattenmyndigheten	537-9709-2019
3.20 Översyn av vattenförekomster	2020-02-28	Miljö- och energidepartementet	Ej Länsstyrelsen i Södermanlands län
3.21 Strandskydd	2020-02-15	Naturvårdsverket	526-271-2020
3.22 Friluftslivspolitiken	2020-02-15	Naturvårdsverket	512-899-20
3.24 Effektivare administration av jordbruks- och landsbygdsstöd	2020-02-28	Länsstyrelsen i Örebro län redovisar till Näringsdepartementet	Redovisning ej klar ännu - dnr saknas än
3.25 Tillsyn över djurhälsopersonal	2020-02-01	Statens jordbruksverk	284-9180-2020
3.26 Övertagande av uppgifter på djurområdet	2020-02-01	Länsstyrelsen i Norrbottens län redovisar samlat till Näringsdepartementet	100-2155-2020
3.28 Infrastrukturplanering	2020-01-31	Post- och telestyrelsen	
3.36 Förenkla för företag	2020-03-31	Länsstyrelsen i Kronobergs län redovisar samlat till Näringsdepartementet	101-3747-2019
3.37 Plan- och byggverksamhet	2020-01-31	Boverket	404-9110-2020, 404-9143-2020, 404-9142-2020, 404-9141-2020, 404-9139-2020, 404-9129-2020, 404-9128-2020, 404-9127-2020, 404-9126-2020, 404-9125-2020
3.39 Överklagande enligt plan- och bygglagstiftningen	2020-02-28	Boverket	-
3.42 Samordning av tidiga insatser för asylsökande	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-159-2020
3.43 Statsbidrag till verksamheter för asylsökande m. fl.	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-466-2020
3.44 kommunernas beredskap och mottagningskapacitet	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-6179-2020
3.45 Fördelning av medel för kommunersättningar och etableringsåtgärder	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-468-2020
3.46 Samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-298-2020
3.47 Portalen www.informationssverige.se	2020-02-28	Länsstyrelsen i Västra Götalands län redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet	851-87-2021

Uppdrag ur 2019 års regleringsbrev som rapporterats 2020			
3.48 Ensamkommande asylsökande barn	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-173-2020
3.49 ANDT-samordning	2020-01-31	Länsstyrelsen i Västra Götalands län redovisar samlat till Folkhälsomyndigheten	700-879-2019
3.50 Förstärkt alkohol- och tobakstillsyn		Länsstyrelserna ska lämna samlad redovisning till Folkhälsomyndigheten enligt anvisningar i uppdrag (S2016/01458/FS) Örebro län?	705-7723-2019
3.51 Spelmissbruk	2020-02-15	Länsstyrelsen i Västra Götalands län redovisar samlat till Socialdepartementet	706-2147-2019
3.54 Mäns våld mot kvinnor	2020-03-31	Socialdepartementet	801-881-2019
3.55 Hedersrelaterat våld och förtryck	2020-03-31	Länsstyrelsen i Östergötlands län redovisar till Socialdepartementet	Ej Länsstyrelsen i Södermanlands län
3.56 Utsatta EU-medborgare	2020-01-31	Länsstyrelsen i Stockholms län redovisar samlat till Socialdepartementet	821-9049-2019

Å R S R E D O V I S N I N G 2 0 2 0

Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som vi tar hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen främjar länets utveckling. Vi utgår från länets behov och visar på möjligheter.

Helhetssyn Ansvar Respekt



LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

POST ADRESS: 61 1 86 NYKÖPING • B E S Ö K S A D R E S S : S T O R A T O R G E T 13 010-223 40 00 •

SODERMANLAND@LANSSTYRELSEN.SE

W W W . L A N S S T Y R E L S E N . S E / S O D E R M A N L A N D